

V

Z A B A W K I
D Z I E I O P I S K I E,
ALBO
Z E B R A N I E D Z I E I O W
Z N A K O M I T S Z Y C H . . .

OD STWORZENIA SWIATA,
DO POCZĄTKOW WIEKU NASZEGO

To jest

Do Roku Pańskiego 1701.

Przez.

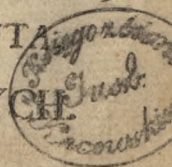
J O Z E F A

R Z E W U S K I E G O

STAROSTĘ DROHOBYCKIEGO,

GENERAŁA LEITNANTA

WOISK KORONNYCH.

W L W O W I E

W Drukarni J.K.MCI Akademickiej Soc. JESU
Roku Pańskiego 1766.

St. 4889

167

BIBLIOTEKA

UMCU

LUBLIN

K 561/89/55

S T E P H A N U S

de Mikulicze

M I K U L S K I

U. J. D. Ecclesiarum Metropolitanæ Archidiaconus, Collegiatæ Stanislao-polien-sis Custos, Vicarius in Spiritualibus, & Officialis Generalis Leopoliensis.

Cum Opus, Cui Titulus: *Zabawki Dzieiopiskie, albo Zebranie Dzieiow Znakomitszych*, ab Illustissimo D. JOSEPHO RZEWUSKI. Capitaneo Drohobycenti, Generali Leitnante Exercituum Regni Collectum, ac Conscriptum, nihil Fidei Orthodoxæ & bonis moribus contrarium, in se contineat, quinimò utilitati & Eruditioni legentium plurimum inserviat, sitq; Authore Eximio, & luce publica dignum, ut Typis mandetur, facultatem damus & concedimus. In quorum fidem &c. Datum Leopoli Die Tertia Mensis Septembris Annò Domini 1766

S. Mikulski A. C. Vicarius in Spiritualibus, Officialis Generalis Leopoliensis mppr.

Do Jasnie Wielmożnego Autora.

Ktory Sławnemi czas znaczysz daleki

Czyny, i późney pamięci podaiesz

STAROSTO; w przyszłe Potomności wieki

Znacznym się Krefem, czasow Polski staiesz.

Gdy tych dni pamięć czasowe obroty

Zatoczą w lata wyznaczone Wnukom;

Mianować będą czas, kiedy Wiek Złoty,

RZEWUSKI pisząc, przywracał Naukom

*Drukarnia Akademii Lwowskiej
Societatis JESU.*

DO J.W. JEYMCI PANI
Z RZEWUSKICH
CHODKIEWICZOWY,
Starościny Zmudzkiej.

Ty, ktorey piękne i Serce i Dufza,

Płeć Twą, a Wiek nasz, zdobiąc Luźrem Cnoty,
Słodko zniewala, i mile przymusza,

By Twe powszechnie chwalono Przymioty,

Ty, która z rownych Cnot Mężem, Wiek luby
Trawisz, szczęśliwe poprzyśiągłszy Słuby.

Przyim Pracę Brata, a gdy Ci się zdarza,

Zyć z Chodkiewiczem w Domu pełnym Wieńcow,
Ktorego Przodek zniósł Turkow Cesarza,

I pod Chocimiem pogromił Niekrzczeńcow,

Ty też powiększay krotkość Pracy Brata,

Niech o Twych Cnotach, piszą Dzieie Swiata.

KRESY DZIEIOW ZNAKOMITSZYCH.

Od Stworzenia Swiata,
Do Początkow Wieku Naszego.

Kres Pierwszy Dzieiow Znakomitszych. Od
Stworzenia Swiata, do Potopu. *Pagina 1.*

Kres Drugi Dzieiow Znakomitszych. Od
Potopu, do dania Moizeszowi od Pana BOGA
Dziesięciorga Przykazań na Gurze Synai. *Pagina 5.*

Kres Trzeci Dzieiow Znakomitszych. Od
Dziesięciorga Przykazań na Gurze Synai, od
Pana BOGA Moizeszowi danych, do Zburze-
nia Troi. *Pagina 12.*

Kres Czwarty Dzieiow Znakomitszych. Od
Zburzenia Troi, do Założenia Rzymu. *Pagina 15.*

Kres Piąty Dzieiow Znakomitszych. Od
Założenia Rzymu, do śmierci Alexandra Wiel-
kiego. *Pagina 19.*

Kres

Kres Szósty Dzieiow Znakomitszych. Od
Smierci Alexandra Wielkiego, do Narodzenia
Chrystusowego. *Pagina 26.*

Kres Siódmy Dzieiow Znakomitszych. Od
Narodzenia Chrystusowego, do Zburzenia Bo-
żyszcz, i Zamknięcia Kościołów Pogańskich,
za Wyrokiem Konstantyna Wielkiego. *Pagina 38.*

Kres Ósmy Dzieiow Znakomitszych. Od
Wyroku Konstantyna Wielkiego na Zburzenie
Bożyszcz, i Zamknięcie Kościołów Pogańskich,
do Ukoronowania Cesarzką Koroną Karola Wiel-
kiego Krola Francuskiego, przez Papieża Leona
Trzeciego. *Pagina 54.*

Kres Dziewiąty Dzieiow Znakomitszych.
Od Ukoronowania Cesarzką Koroną Karola
Wielkiego Krola Francuskiego przez Papieża
Leona Trzeciego, do Znalezenia od Krzy-
sztofa Kolumba Genuencyka, drugiey poło-
wy Ziemi, teraz nazwaney Ameryka. *Pagina 71.*

Kres Dziesiąty Dzieiow Znakomitszych. Od
Znalezenia drugiey połowy Ziemi, teraz na-
zwaney Ameryka, przez Krzysztofa Kolumba
Genuencyka, do Początkow Wieku Naszego,
to jest do Roku 1701. *Pagina 102.*

Lata od
Stworz.
Świata,

Pierwszy Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

Lamech Potomek Kaina miał dwie Zony, Adę, i Sello: że Syn Lamecha Jabel, pierwszy zaczął mieszkać pod Namiotami; że drugi Syn Lamecha Jubal wynalazł Artę i Instrumenta muzyczne; że trzeci Syn Lamecha Tubalkain, wynalazł sposob kowania żelaza; że Lamech zabił Kaina Przodka swego w piątym Stopniu, to jest Oica Pradziada swego. Wszyscy prawie Dzieiopisowic, kładą Lamecha pierwszym wynalazcą Poligamii, abo Wielożeństwa, ponieważ Pismo Święte nie wzmiankuje, żeby kto z ludzi przed Lamechem miał dwie Zony.

- 130 Adam spłodził Seta trzeciego Syna swego. 3870.
- 235 Urodził się Sethowi Syn Enos, który jako Pismo Święte wyraża, zaczął wzywać Imię Pańskie, przez co Dzieiopisowic rozumieją obrządki, do cści Boskiej należące. 3765.
- 930 Adam umarł. 3070.
- 987 Enoch Potomek Seta wzięty jest od Pana BOGA z pośrodku żyjących. Jest zaś w Rozdziale czterdziestym czwartym, w Wierszu szesnastym *Ecclesiastici*, że Enoch przeniesiony jest do Raju. 3013.

Lata od Stworz. Swiata **Pierwszy Kres Dzieiow.** *Lata przed Narodz. Chryst.*

1042 Sethi trzeci Syn Adama umarł. 2958.

1300 Synowie Boscy, przez ktorych 2700.

Doktorowie Swięci Potomkow Setha rozumieją, poczeli brać za żony Corki Ludzkie, przez ktore Swięci Doktorowie Potomki Kaina rozumieją, z tych Mażeństw rozrodzili się Wielkoludy nazwani w Pismie Swiętym Gigantes. Około tych czasow złość, i zbrodnie ludzkie bardzo się pomnożyły.

1536 Pan BOG objawił Noemu Potomkowi Setha, że świat potopem wygubi, y rozkazał mu budować Arkę. Działo się to na sto dwadzieścia Lat przed Potopem. 2464

1656 Krotko bardzo przed Potopem umarł Matuzalem, Syn Enocha od BOGA z pośrodka żyjących wziętego, ieden z Ludzi nailetniejszy, i naidługoożytniejszy, bo żył lat Dziewięćset Sześćdziesiąt i Dziewięć. 2344

Tegoż Roku Tyfiącznego Sześćsetnego Pięćdziesiątego Szostego, Dnia Siedmiastego Drugiego Miesiąca, zaczął się Potop. Noe wszedł do Arki, z Zoną swoią, z trzema Synami, Semem, Chamem, i Japhetem, i z trzema ich Zonami

To jest Pazdziernika.

Lata od
Stworz
Swiata.

Pierwszy Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

mi, wziowski do Arki po parze
wzyskich zywiolow niewodnych.
Slawny Calmetus Benedyktyn o-
wodzi, ze z Synow Noego, Japhet
byl najstarszym, Sem srednim,
Cham najmłodszym. Lubo zaś
Pismo Swiete kładzie, na pierwey
Sema, potym Chama, na ostatek
Japheta, iednak nie dokłada, kto-
ry byl z nich najstarszym, który
srednim, który najmłodszym. Pod
czas Potopu, Gury najwyzsze na
caley ziemi, woda zalala i prze-
wyzszyła. Potopu Rok cały ra-
chuią Dzieiow pisowic, od wejścia
Noego do Arki, do wyjścia z Ar-
ki.

Drugi Kres Dzieiow
Znakomitszych.

Od Potopu Swiata,
do postanowienia
Praw Dziesięciorga
Przykazań na Gurze
Synai, od B O G A
Moizeszowi danych.

Zawiera w sobie Lat 857.

1656. Dnia Siedmnastego, Drugiego 2344.
A; Mie-

Lata od
Stworz.
Świata.

Drugi Krąg Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

Miesiąca*, zaczął się Potop. De-
fzcze lały nieprzełtannie przez
Czterdzieści dni, i czterdzieści
nocy. Wyraża Pismo Święte, że
dwudziestego Siodmego dnia, sio-
dmego Miesiąca, załtanowiła się
Arka na Gurach Ormiańskich.
Znaccnieifi zaś Dzieiopisowie,
rozumieją, że się Arka załtanowi-
ła na Gurze Ormiańskiej Ararath,
ktora iest o mil dwanaście od
Miaſta Erywan Ormiańskiego.
Pierwszego dnia, dzieſiątego Mie-
ſiaca, pokazały się Wierzchołki
Gur wyſokich.

1657

Dnia Dwudziestego Siodmego,
Drugiego Miesiąca*, Noe wyſzedł
z Arki, i uczynił ofiary Panu BO-
GU, a Pan BOG pozwolił Rodza-
iowi Ludzkiemu iść mięſo.

2343.

1663.

Noe napiwſzy ſię wina, ktore
zaſzczepił, zaſnoł, nieokryty tak
przyſtoine, iak należało, Cham
Syn Noego gdy to obaczył, ob-
mowił przed Bracią Oica, o czym
Ociec dowiedziawſzy ſię, prze-
klół Syna Chamowego Chanaan
nazwanego, zdanie iest Kalmeta,
że ſię to ſtało około Siodmego
Roku po Potopie.

2337.

1723.

Urodził ſię Heber Syn Salego,
Prawnuk Sema. Twierdzą nie-
ktorzy

2277.

* To iest Października.

Lata od
Stworz.
Swiata

Drugi Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

- ktorzy poważni Dzieiopisowic, że Hebraiczycowie i ięzyk Hebraiski od Hebra poszly, tego zdania iest i Święty Augustyn, od Kalmeta cytowany.
1770. Zaczeli Ludzie wystawiać Wieżę Babilońską, iuż bardzo na ten czas po Potopie iorodzeni, ale Pan BOG pomieszal ich ięzyki tak, że się rozumieć nie mogli. Święty Hieronim pisze, że iuż na tysiąc krokow wzwyż wybudowana była. Babel, znaczy pomieszanie ięzykiem Hebraiskim. 2230.
1771. Nemrod Syn Chusa a Wnuk Chama zalozył Imperium Assiriorum, albo Samowladztwo Assyryjskie. Tenże potym zbudował Babilonia, Stołeczne swoje Miasto. Twierdzą Dzieiopisowic, że Nemrod była to iedna osoba, ktora i Belus, i że od niego po Potopie zaczęło się Bałwochwaltwo. Miasto Babilonia od Wieży Babel, wzięło nazwisko. 2229.
1772. Assur Syn Sema zalozył Miasto Niniwe. Swiadczą Dzieiopisowic, że to Miasto położone było nad Rzeką Tygrys w Assyryi, i że rozciągłości tego Miasta, było na koło itai czterysta ośmdziesiąt. 2228.
1773. Misraim Syn Chama, ktorego Dzieio- 2227.

Lata od
Stworz.
Świata.

Drugi Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

Dzieiopifowie Pogańscy zowią
Menesem, był Pierwszym Kro-
lem Egipskim.

1810. Ninus ktorego Dzieiopifowie 2190.
Synem Belusa albo Nemroda być
twierdzą, Panował w Assyryi i
w Babilonii, Zonę miał Semira-
midę. Ten pierwszy zaczął mo-
cą podbić Narody, i zniósł w
bitwie Zoroastra Krola Baktrya-
now, sławnego w Nauce gwiazdar-
skiej, albo w Astronomii.
1850. Zaczęła Panować Semiramis, 2150.
po śmierci Ninusa Męża swego.
1880. Zaczął Panować Ninias po 2120.
śmierci Semiramidy Matki swo-
iej, którą zabił.
- 1970.- Athotis, zwany także Hermes 2030.
Mercurius, Thoth, Tautus, rodem
z Fenicyi, wynalazł Literę i Li-
czby, to jest sposob pisania i ra-
chowania.
- 2060 Uranus Ociec Saturna, a Dziad 1940
Jowisza przybył z Azyi do tej
części ziemi, która się teraz Eu-
ropa zowie, przebywszy ciasność
Morza, między Azyą i Europą
leżącą, teraz zowiącą się Bospho-
rus Thraciæ, albo Kanał Konstan-
tynopolitański, ma ten Kanał
Kon-

Lata od
Stworze.
Swiata.

Drugi Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

Konstantynopolitański, albo ta cieśń morska, między Azyą i Europą będąca, tylko puł mile Polskie, i to niewielkie szerokości. Koguty nawet w Azyi pieiące slychac w nocy przez ten Kanał w niektórych Stambułu miejscach. Uranus i Plemie Jego dlugo Panowalo w Grecyi osobliwie w Tessalii.

2083. PanBOG roskazał Abrahamowi, aby z Miasta Ur Chaldejskiego, z ktorego był rodem, wyszedł do Mezopotanii, ztamtąd znowu kazał mu Pan BOG wyjść do ziemi Chanaan, ktora się teraz zowie Palestyna, albo Judza. 1917.
2107. Pan BOG kazał Abrahamowi, aby się obrzezał, i aby na potymwzyscy Męszczyzni, ktorzy się z krwi iego urodzą, obrzezani byli. 1893.
- Tegoż Roku Sodoma i Gomorra, ogniem Niebieskim za szkaradne grzechy do szcztetu zgorzały.
2132. Kres Potomek Urana, zaczął Panować na wyspie Kreta, teraz Kandya nazwaney w Europie na Archipelagu położoney. 1868.
2190. Inachus przybywszy z Azyi, do tej części ziemi, ktora się teraz 1810.

Lata od
Stworz.
Świata.

Drugi Kres Dzieiow

Lata przed
Narodz.
Chryst.

raz zowie Europa, fundował Kro-
lestwo Argos w Grecyi.

2245. Egialeus, przybywszy z Azji Panował w Sycyonie. To Krole-
stwo jest położone w Peleponezie,
teraz Prowincyi Greckiej, Mo-
rea nazwaney w Europie leżącej.
Egialeus miał Syna Europs nazwa-
nego, który dał Imie Europie,
tey czwartey części ziemi, w kto-
rey mieszkamy. Horatius pisze,
że Europa Córka Agenora Krola
Fenicji, porwana od Jowisza, a
przeniesiona do Krety, czyli do
inſzey Greckiej Prowincyi, dała
Imie Europie części swiata, w
ktorey mieszkamy; ale to bar-
dziej za wymysł Wierszopiski,
niżeli za istotną prawdę poczy-
tają Dzieiopiſowie.
2298. Jakub Wnuk Abrahama, osiadł 1702.
z Synami w Egipcie, w którym
Potomstwo jego pizez dwoście
Lat obłożonych bawiło.
2300. Był Potop w Attyce Prowin- 1700.
cyi Greckiej, za Panowania O-
gigesa Krola Attyki, w tym Po-
topie więkſza część ludzi w Atty-
ce wyginęła.
2310. Krolował Jowisz w Tefſalii 1600.
Prowincyi Greckiej.
- 2400 Krolował Argus Syn Jowisza 1600.

Lata od
Stworz.
Świata.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

Drugi kres Dzieiow

w Krolestwie Argos w Grecyi,
dawniey od Jnacha fundowanym.

2446 Cecrops Egipcjanin, był pier- 1554.

wszym Krolew Atenskim w Gre-
cyi, i zbudował Ateny. Pod te-
go Panowaniem postanowiony Ar-
copagus Senat i Sąd naiwyższy A-
teński Cecrops żył tego wieku,
ktorego i Moizesz.

2513. Pharao Krol Egiptu nieznośnie- 1487.

mi pracami i uciskami, przymusił
żydow do wyścia z Kraiu tego.
Moizesz Jmieniem Pana BOGA
żądał od Pharaona, aby pozwolił
wynieść żydom na Puszczę, dla
czynienia Ofiar BOGU, nie po-
zwolił Pharao aż po dzieścicu
klęskach na Egipt przepuszczony-
nych. Po dzieściatey klęsce, to jest
po śmierci wszystkich Pierworo-
dnych Synow Egipskich, pozwo-
lił Pharao wynieść żydom na Pu-
szczę; Wyszli żydzi, a Pan BOG
Morzu Czerwonemu dla nich cu-
downie rozstąpić się kazał, tak że
suchą nogą przez Morze przeszli.
Pharao z Woiskiem swoim puścił
się tąż samą drogą przez Morze
cudownie uczynioną, ale iak tyl-
ko wszedł w Morze, zaraz go
Morze z całym Woiskiem zalało.

Tegoż Roku Pan BOG dał ży-
dom Prawo Dzieściciorga Przy-
kazań na Gurze Synai.

Lata od
Stworze.
Świata.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

Trzeci Kres Dzieiow
Znakomitszych.

Od Dzieięciorga
Przykazań na Gurze
Synai od Pana BO-
GA Moizefzowi da-
nych, do zburzenia
Troi.

Zawiera w sobie ten
Kres, lat 277.

2513

Moizefz powracaiąc od Pana BOGA z Gury Synai, z Dzieięciorgiem Przykazań, obaczył, że Jzraelitowie Cielcowi złotemu Bałwochwalckie ofiary czynili, uderzył na Bałwochwalcow z Przyiaciołami swemi Moizefz, i zabił ich Dwadzieścia trzy Tyfiące.

1487

Tegoż Roku popisalo się Sześć kroć trzy Tyfiące Pięćset i Piędziesiąt Jzraelitow, do Woiny zdolnych, nie mniej iak dwudziesty Rok maiących.

2553.

Moizefz zniost Schona Kroła Amorrheiczukow, i Oga Kroła Bazań

1447

Lata od
Stworz.
Świata.

Trzeci Kres Dzieiow

Lata przed
Narodz.
Chryst.

Bazańczykow. Ten Og był ieden z Wielkoludow albo Gigantow.

Tegoż Roku Moizesz umarł, a Jozue zořtał Wodzem Jzraelskim.

Tegoż Roku obrzezali się wszyscy Jzraelitowie, poniewař przez Cztyrdzieřci lat, znać dla trudow podrůzy, poprzeřtali byli Obrzezania.

Tegoż Roku Jozue w bitwie z Adonibezechem Krolem Jebuzeřskim, albo Jerozolimskim, i czterema Krolami z nim sprzymierzonymi, zatrzymał Słonce i Mieřiac, aby miał dłuřszy czas do znieřenia pomienionych Krolow.

2554	Był Potop w Tessalii Prowincyi teraz Greckiej, za Panowania Krola Deukaliona.	1446
2560.	Dardanus krolował w Dardanii, w ktorey potym zbudowano Troię.	1440
2610.	Tros krolował w Dardanii, od niego Jmie Trojanow wzieni Dardańczykowie, i Troia od niego zbudowana.	1390.
2660.	Umarł Job.	1340.
2690.	Ewander przybył do Włoch z	1310.

Lata od
Stworz.
Świata

Trzeci Kres Dzieiow

Lata przed
Narodz.
Chryst.

Arkadyi Prowincyi Greckiey, o-
siadł we Wiofzech, i Miasto Pa-
duę zbudował.

2700. Urodził się w Tyryncie Mieście 1300.
Beocyi Prowincyi Greckiey Her-
cules; nazwany Grecki. Był ten
Hercules Syn Amphytriona Kro-
la Miceny. Cycero iżeściu Her-
culesow, Warion Czterdziestu
trzech rachnie, bo to nazwisko
wielkim woioownikom dawały Na-
rody.

2705. Tyryczykowie, zbudowali w 1295
Affryce, Miasto Kartaginę.

2740. Latinus zaczął krolować we 1260.
Wiofzech.

2770. Parys, porwał Helenę, na dwa- 1230
dzieścia lat przed zburzeniem
Troi. Ta Helena była Zona Me-
nelausa, Krola Sparty, Parys zaś
był Syn Fryama Krola Troi.

2780. Grecy w Liczbie stu Krolow, 2020.
pod Wodzem Agamemnonem,
Krolem Miceny, zaczęli obleże-
nie Troi. Zwano na tey Woi-
nie Agamemnona Krolem Kro-
low. W dzieścięć lat potym, to
ieft Roku 2790. wzięta i zburzo-
na Troia.

Czwar-

Lata od
Stworz
Świata.

Lata przed
Narodzen
Chryst.

Czwarty Kres Dzie-
iow znakomitszych.
Od zburzenia Troi,
do założenia Rzymu.

Ten Kres ma w sobie lat
457.

2790. Wzięta i zburzona Troia po 1210
Dzieściu latach oblężenia.
2791. Umarł Sanchoniaton, Dzieiopsis 1209
Fenicyczykow. najstarszy Histo-
ryk z Pogan, a naidawniejszy ze
wszystkich Dzieiopsisow. po Moi-
żeszcu, po którym w dwieście i
więcey lat rodził się. Pisze ten
Sanchoniaton Dzieie Pogańskie
baieczne, od stworzenia świata.
2792. Eneaiz przybył z Troi do 1208
Włoch, Krol Włoski Latinus, dał
mu Corkę swoją Lawinią za Zo-
nę, z którą potym po śmierci
Latina, panował in Latio: to jest
we Włoszech.
2850. Urodził się Homerus, sławny 1150
Wierszopsis Grecki. Spizycza się
o Urodzenie jego siedm Miałt na-
stępujących, Smyrna, Rhodos,
Koloson, Chios, Argos, Ateny,
Salamis.

Lata od
Stworz.
Świata.

Czwarty Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chrysi:

- 2870 Dydo-Krolowa Tyru, po śmierci Męża swego Sycheusza, ktorego zabił Brat iego Pigmalion, przybyła do Kartaginy, i Kartaginę zwłekszyła. 1130.
2887. Samson Sędzia Ludu Izraelskiego, w Mieście Filistyńskim Gaza nazwanym, Kościół Dagona z Trzema Tysięcy Filistyńczykow obalił, i w tych obalinach sam zginął. 1113.
- 2888 Filistyńczykowie Arkę Przymierza Izraelitom zabrali, ale im ją tegoż Roku oddali. 1112.
- 2909 Saul Krol Izraelski, po przegranej bitwie z Filistyńczykami, sam się zabił. 1091.
- Tegoż Roku Dawid zaczął panować nad iednym tylko Pokoleniem Judy.
- 2956 Dawid zaczął krolować nad całym Izraelem, bo po śmierci Saula do tego Roku, krolował tylko nad Pokoleniem Judy, 1044.
- 2957 Dawid podbił Miasto Jeruzalem, zwyciężywszy Jebuzeiczkow, ktorych to Miasto było, - i założył Stolicę swoją w Jeruzalem. To Miasto zwało się dawniey Jebus. 1043.

Lata od Stworz. Swiata. **Czwarty Kres Dzieiow.** Lata przed Narodz. Chryst.

2967. Ateńczykowie postanowili pierwszy raz dziewięciu Archontow dożywotnich, z ktorych pierwszy zwał się Królem. Medon był Pierwszym Archontą dożywotnim. W późniejszych czasach postanowiono Archontow dzieścioletnich, a na ostatek rocznych.

1033.

2990 Umarł Krol Dawid, panował zaś nad iednym Pokoleniem Judy siedm lat, a nad całym Izraelem Trzydzieści trzy lat, wszystkiego lat czterdzieści.

1010.

Tegoż Roku Salomon Syn Dawida, zaczął krolować, który z Oicem Dawidem, przez puł Roku przed śmiercią Dawida wraz krolował.

3000 Salomon skończył Kościół Jeruzolimski.

1000

3029 Umarł Krol Salomon.

971.

3058. Italus Potomek Telegona Syna Ulisseffowego, przybywszy z Grecyi do Laciurn, był tam Królem, i dał Kraiowi Łacińskiemu Imie Italii; Warron zaś pisze, że Grecy dali Lacio Imie Italii, od wielkich Wołow, ktore się po Grecku Italos zowią, a za tamte-

942.

Lata od
Stworz.
Szwata.

Czwarty Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz:
Chryst.

go wieku, więkze były we Wło-
szach, niż w Grecyi.

3108. Eliafz na wozie ogniſtym do Nieba wzięty. 892.
3139. Sardanapalus oſtatni Monarcha Aſyryiſki, zwyciężony od Arbaceſa Wodza Medow, ſam ſię ſpalił na ſtoſie, który wyſtawić kazał w Mieſcie ſwoim Stołecznym Niniwe nazwanym. Na nim ſię ſkonczyła Monarchia Aſyryiczykow, a od Arbaceſa zaczęła ſię Monarchia Medow. 861.
3170. Licurgus poſtanowiwszy prze-
zorne Prawa Lacedemonczykom,
uproſił u nich, że mu przyſięgli,
na utrzymanie ich do iego Powro-
tu, potym ſam ſię ſkazał na wy-
gnanie z Party, żeby do nich nie
powracał, żył do ſmierci na Wy-
pie Kreta nazwaney, i tam umarł. 830.
3193. Caranns zoſtał pierwszym Kro-
lem Macedońskim. 807.
3228. Urodził ſię Romulus. 772.
3231. Archias Greczyn z Koryntu,
założył Syrakuzę Miasto Sycylii. 769.
3245. Romulus Syn Rhei Sylwii Cer-
ki Numitora Krola Alby, a Wnuk
te

Lata od
Stworz.
Świata.

Czwarty Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

tegoż Numitora zniósł i zabił w bitwie Amalifusa Brata Numitorowego, który był odebrał niesprawiedliwie Krolestwo Alby Numitorowi Dziadowi jego. We dwie lecie potym to jest Roku 3247. Romulus założył Rzym.

Piąty Kres Dzieiow Znakomitszych.

Od Założenia Rzymu,
do śmierci Alexandra
Wielkjego.

Ten Kres ma w sobie Lat
429.

3247.

Romulus założył Rzym.

753.

Tegoż Roku Romulus zabił Remusa Brata swego, mury zaczęte nowo założonego Rzymu, na wzgardę Romulusa przeskakuiącego, i Panowanie Rzymu przywłażczyć sobie chcącego, iako pisze Livius.

3286.

Urodził się Tobias Stary.

714.

3331.

Była bitwa, między trzema Ho-
Bz

669.
ra.

Lata od
Stworz.
Świata.

Piąty Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

raciufzami Rzymianami i trzema Kuriaciufzami. Albanczykami z taką umową, że którego Narodu trzy Rycerze zwyciężą, ten Narod Imię swoje da Narodowi, zwyciężonych trzech Rycerzow. Zwyciężyli Horaciufzowie, a Kuriaciufzowie zabici. W dwie lecie potym Alba zburzona, i Obywatele Alby do Rzymu przeniesieni Rzymian Imię wzięli.

3348

Judyth zabiła Holofernesa Wodzicza Nabuchodonozorowego.

652.

3390.

Urodziła się Sapho na Wyspie Lesbos w Azyi in Archipelago leżący Tak pięknie wiersz pisała, że ją zwano, dzieśnią Muzą.

610.

3435

Nabuchodonozor Krol Babiloński po przewietzczeniu: Daniela Proroka skarany od Pana Boga za pychę, i inne grzechy takim rozumu pomieszaniem, że się mu przez siedm lat zdawało, że się w Woła przemienił. Przez te siedm lat pasł się z wołami, iadł trawę i siano iak woły. Po siedmiu zaś leciech przyszedł do rozumu, i znowu krolował w Babilonii.

565.

3450

Skonczyła się Monarchia Medow, na Astyagiesie, którego Cyrus zwyciężył, a zaczęła się Monarchia Perlow na Cyrusie.

550.

Lata od
Stworze.
Świata.

Piąty Kres Dzieiow

Lata przez
Narozze
Chryst.

3456	Cyrus wziął Babilonią.	538.
3457	Cyrus uwolnił żydow z niewo-
li Babilońskicy, i z Zorobabelem
ich Wodzem odsłał żydow do Je-
ruzalem.	543.
3458	Umarł Ezop rodem z Frygii
albo Troady.	542.
3459	Urodził się Filozof Chiński
Konfuciusz, najślawniejszy w
Chinach.	541.
3460	Umarł Solon, ieden z siedmiu
Mędrocw, i Prawodawca Atenki.	540.
3491.	Rzymianie wypędzili z Rzymu
Tarkwiniusza pysznego, Króla
swego, za gwałt uczyniony przez
Syna iego Tarkwiniusza Sextusa
Lukrecyi Damie Rzymkicy. Wy-
rzekli się odtąd Królów, i rzadzi-
li się pod dwoma Konsulami, do
czasu obieranemi, z których pier-
wsi byli, Junius Brutus, i Tarqui-
nius Collatinus.	509.
3492	Urodził się Pitagoras Filozof,
w Wyspie Samos, na Archipelagu
w Azyi położony. Wyspy Ar-
chipelagi bliższe Azyi, do Azvi
należą, bliższe zaś Grecvi i Eu-
ropy, do Europy należą; bo morze
Archipelagus nazwane, położone
jest	508.

Lata od
Stworze.
Swiata.

Piąty Kres Dzieiow

Lata przed
Narodz.
Chryst.

jest między Azyą i między Euro-
pą.

3523. Była bitwa między Rzymianami, a Wejencykami Sasiadami Rzymian, nad Rzeką Kremerą, teraz Bakkano zowiącą się w Wielkim Xięstwie Hetruryi albo Florenckim płynącą. W tey bitwie zginęło Trzyśta Sześć Fabiuszow z Wodzem swoim Fabiuszem Cezonem, ieden tylko Fabius Vibulanus nazwany, wyszedł z tey bitwy, ktory w krotce potym był Konsulem. 477.
3531. Urodził się w Atenach Sokrates Filozof. 469.
3540. Urodził się Hippokrates w Wyspie Koos w Azyi, był to najsławniejszy w Swiecie Lekarz, za czasow swoich. 460.
3572. Urodził się Plato Filozof w Atenach. 428.
3610. Brennus, Wodz Francuzow, ktory przy się w ten czas zwali Galli, zniósł w Polu Rzymianow, obległ Rzym. Rzymianie zgodzili się z Brennusem, aby na okup Rzymu Tysiąc funtow złota dali Brennusiowi, i już złoto wazyli, ale Furius Camillus, od zebranego po-

Lata od
Stworze.
Świata.

Piąty Kres Dzieiow

Lata przed
Narodz.
Chryst.

rozszpce Woifka, i od młodzi z
Miasieczek, i wsi skupionej, o-
brany będąc z wiadomością Sena-
tu Dyktatorem, uderzył niespo-
dziewanie na Brennuła, i zniósł go.

3616.	Urodził się Arystoteles, w Sta-
girze Mieście Królestwa Mace-
dońskiego, był potym Uczniem
Platona, a Nauczycielem Alexan-
dra Wielkiego.	384.
3625	Urodził się, w Mieście Synope
nazwanym, w Azyi mniejszej po-
łożonym, Diogenes Filozof, na-
zwany Cynicus, od Szkoły Cyni-
ków Filozofów. Słowo Cyników
znaczy po Grecku, nikomu nie
przepuszczających, i niby kasa-
jących. Umarł ten Filozof w Ko-
ryncie Roku od stworzenia Świa-
ta 3673.	375.
3645	Urodził się Alexander Wielki
w Mieście Macedońskim Pella na-
zwanym, które się teraz zowie Zu-
chrya.	355.
3658	Urodził się Filozof Epikurus w
Grecyi, w Mieście Gurgitium na-
zwanym.	342.
3660	Manlius Wódz Rzymski, ka-
zał stracić Syna swego, -za to że
bez ordynantu jego zniósł Woisko
Latyń-	340.

Lata od
Stworze.
Świata.

Piąty Kres Dzieiow

Lata przed
Narodz.
Chryst.

Latynczykow, odtad zaczęła się furowa karność, w Woisku Rzym-
skim, i od tego Kretu znakomitsze
Rzymian zwycięstwa zaczęły się.

3664. Zaczął krolować w Macedonii Alexander wielki, krolował zaś tylko dwanaście lat. 336.
3665. Cała Grecya obrała Alexandra Wielkiego Wodzem Woisk Greckich, na wojnę przeciwko Persom. 335.
3666. Alexander Wielki otrzymał pierwsze wielkie zwycięstwo nad Persami, u przeprawy Rzeki Granika, w Frygii albo w Troadzie, Prowincyi na ten czas Perskiey. 334.
3667. Otrzymał Alexander Wielki, drugie wielkie zwycięstwo, nad Persami, pod Miastem Issus nazwanym, i przy Rzece Issus nazwaney, w Cylicyi Prowincyi na ten czas Perskiey, w Azyi mniejszey. W tey bitwie Zona, Dzieci, i Matka Dariusza wzięte od Alexandra Wielkiego. 333.
3669. Trzy sta Sześćdziesiąt Dam Rzym-
skich, zmowiwszy się z sobą, wy-
nalazły sposob tajemney, a skute-
czney trucizny, którą same robi-
ły. * Tą trucizną wytruły wielu
znakomitych Rzymian, najwię-
cej zaś mężow swoich Wydała się
potym

Lata od
Stworz.
Świata.

Piąty Kres Dzieiow

Lata przed
Narodz.
Chryst.

potym ta zbrodnia, za którą stracono ich także w Rzymie sto siedmdziesiąt. Ze zaś podług ob-
rządkow Pogańskich w Rzymie
zażywanych, obierano Dyktatora
dla prześlągania Bożkow za publi-
czne zbrodnie, który Dyktator
wbiał ćwiek w Kościół Jovis Ca-
pitolini, dla tego obrano Dykta-
torem Quintilium Varum do wy-
konania pomienionego obrądku.

3670

Alexander Wielki otrzymał
trzecie wielkie zwycięstwo nad
Daryuszem Krolom Perskim pod
Miastem Arbella nazwanym w
Assyryi Prowincyi w ten czas Per-
skiej, położonym nad rzeką Li-
chur. To zwycięstwo zdarzyło się
dnia, który przypada podług te-
razniejszego Miesiācow rachunku,
pierwszego Listopada. Tu koniec
Monarchii Persow.

330.

Tegoż Roku Daryusz Krol Per-
ski zabity od Bessusa jednego z
Moźniejszych Panow Perskich. Na
nim się skończyła Perska Monar-
chia, a Grecka Monarchia zaczęła
się od Alexandra.

3672.

Jaddus Naiwyższy Kapłan ży-
dowski przyiōł w Jerozolimie A-
lexandra Wielkiego. Alexander
zaś Wielki czynił ofiary Panu
Bogu w Kościele Jerozolimskim.

328.

Ale-

Lata od
Stworz
Swiata.

Piąty Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

3673. Alexander Wielki zniósł Po- 327.
rusza Krola Indyjskiego.
3674. Alexander Wielki powrocil z 326.
Indyi do Medyi, i wiechal do
Miasta Medyijskiego Ekbaktane
nazwanego ktore malo rozcią-
głości na koło staj Dwieście Pięć-
dziesiąt.
3676. Alexander Wielki wiechal do 324.
Babilonii, tam przyiol Postow
prawie z całego świata, wkrótce
potym tegoż Roku tam umarl,
podobno ze zbytkow w napoiu.

Szosty Kres Dzieiow
Znakomitszych.
Od Smierci Ale-
xandra Wielkiego,
Do Narodzenia
Chrystusowego.

Ten Kres, ma w sobie
lat 324.

- 3676 Umarl w Babilonii Alexander 324.
Wielki, nie mianowawszy żadne-
go Następcy na Państwa swoje.
Po

Lata od
Stworz
Swiatu.

Szosty Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chrysta.

Po zejsciu iego Wodzowie Woisk iego podzielili się Krolestwami, a tak Samowladztwo Greckie albo Imperium Græcorum zaczęło się od Alexandra Wielkiego, i na nim się skonczyło, a ledwie siedm Lat świeciło się i trwało, rachując od zwyciestwa pod Arbella w Roku Trzech Tysięcznym Sześćsetnym Siedmdziefiatym, do śmierci Alexandra Wielkiego. Za Panowania Alexandra Wielkiego, żył Apelles najstawniejszy na świecie w ten czas Malarz, rodem z Wyspy Koos na Archipelagu w Azyi położoney.

3729.

Ptolomæus Philadelphus, Krolował w Egipcie. Zatego Krola Siedmdziefiat Tłumaczow z ięzyka Hebrajskiego na ięzyk Grecki Biblię Zydowską wytłumaczyli. Ten Król zebrał Bibliotekę albo Zbior Xiąg w Alexandryi Mieście Egipetu, niegdy od Alexandra Wielkiego zbudowanym, w ktorey Bibliotece za iego Panowania Dwa kroć sto Tysięcy pisanych Xiąg znaydowało się, a potem za inszych Krolow, do pieciu kroć Stu Tysięcy Xiąg pisanych przymnożyło się. Ta Biblioteka potem we dwieście lat obłożonych, około czasow Farsalskiey między Juliuszem a Pompeiuszem bitwy zgorzała.

Było

274.

Lata od
Stworze.
Świata.

Szosty Kres Dzieiow

Lata przed
Narodz.
Chryst.

1776. Było bardzo wielkie trzęsienie Ziemi w Wyspie Rodos w Azji na morzu Środkowym położony. To trzęsienie Ziemi, obaliło Colossum Rhodium, albo Słup bardzo wielki, między siedmią cudami Świata policzony, Postać Apollina wyrażający. Między nogami tego Słupa, we wszystkim biegu przechodziły największe okręty Morckie. 224.
5784. Annibal Wodz Kartagińczykow, zniósł Woisko Rzymckie pod Konsulami, Pawłem Emiliuszem, i Terencjuszem Waronem bitwę staczający. W tey bitwie Czterydziesci Tyficy Rzymian zginęło, Paulus Emilius poległ, a Annibal trzy Korce napełnione pierścionkami zabitey Szlachty Rzymckiej do Kartaginy odesłał. Ta bitwa była pod Miastem Kanne nazwanym, teraz w Krolestwie Neapolitańckim położonym. Zowie się teraz to Miasto po Włosku Cannz Desfrutta, i bardziei jest do Wiołki niż do Miasta podobne. 216.
2792. Scypio Afrykański Publius Cornelius, zniósł do szczytu Annibala Wodza Kartagińczykow, pod Miastem Zama, teraz Zamora nazwanym. 208.

Lata od
Stworz.
Świata.

Szesty Kres Dzieiow

Lata przed
Narodze
Chrysta

nym, w Afryce w Krolestwie Alger teraz położonym.

3816. Umarł Plautus, sławny Wierszopis Łaciński, jeden z najświetniejszych Pisarzy Komedyi Łacińskich. Rodem był ten Wierszopis z Sarfyny, Miasta Umbryi, Prowincyi Włoskiej. 184.
3828. Zaczynaia się Dzieie w Xięgach Machabeiczycow wyrażone. 172.
3841. Umarł Terencius Wierszopis, Łacińskimi Komedyami sławny, Rodem był z Kartaginy w Afryce położoney. 159.
3843. Judas Machabæus zginął w bitwie wygraney z Bachidesem Wodzem Demetryusza Sotera Krola Syryi, zniósłszy pierwey w tymże Roku Nikanora Wodza iego, który też w bitwie zginął. 159.
3854. Scypio Afrykański, nazwany Publius Emilianus, który był Filius adoptivus, albo Syn prawnie przyznany, i przysposobiony Scypiona Afrykańskiego Publii Cornelii, Zwycięsca Annibala pod Miastem Zamą w Afryce teraz w Krolestwie Algerjskim położonym; zburzył do szczętu Miasto Kartaginę, a Mieszkańców na inne Średlika i miejsca przeniósł, zakaza-

Lata od
Stworz.
Swiata

30

Szosty Kres Dzieiow

Lata przed
Narodz.
Chrysta

kazawszy, aby nikt nie ważył się
mieszkać, ani budować w Kartagi-
nie. To Miasto długo emulo-
wało z Rzymem, i wiele Woien
z Rzymianami prowadziło. Zbu-
rzenie Kartaginy stało się za wy-
rokiem Senatu Rzymskiego.

3894. Urodził się Cycero, w Mieście 106.

Arpi teraz Arpino nazwanym w
Krolestwie Neapolitańskim poic-
żonym.

Tegoż Roku urodził się w Rzy-
mie Pompeusz nazwany Magnus.

3906. Urodził się w Rzymie Lucreti- 94.

us Carus, sławny Wierzopis, pi-
sał przeciwko Nieśmiertelności
Duszy, ale już w ten czas cierpiał
czarami pomieszanie rozumu, na
co się wszyscy Dzieiopisowie zga-
dzają.

3913. Rzym obleżony i wzięty od 87.

trzech Woisk, własnych swoich
Synow i Obywatelow Maryu-
sza, Cynny, i Sertoryusza.
Po wzięciu Rzymu, wiele krwi
rozlania, i rabunkow w nim było.

3914. Sylla Wodz Rzymski wziął Mia- 86.

sto Ateny, tę Rzeczpospolitą w
Prowincją Rzymską obrocil.

3918. Sylla obległ i wziął Rzym, w 82.

którym

Lata od
Stworz.
Świata.

Szosty Kres Dzieiow

Lata przed
Narodz.
Chryst.

ktorym mocą i gwałtem uczynił się Dyktatorem, albo Naiwyższym Rządzcą Rzeczypospolitey Rzymskiej, potym wielu zacnych Rzymian wygubił.

3920.	Urodził się w Weronie sławny Wierszopis Catullus.	80.
3921.	Sylla złożył dobrowolnie Dyktaturę, pojechał do Aten, a w rok potym umarł.	79.
3930.	Urodził się Wirgiliusz sławny Wierszopis Łaciński w Mantuy Mieście Włoskim, umarł ten Wierszopis w pięćdziesiątym piątym Roku wieku swego w Mieście Brundisium, teraz Brindisi nazwanym, w Krolestwie Neapolitańskim leżącym.	70.
3935.	Urodził się w Mieście Amiternie, teraz nazwanym San Victorino Salustius Crispus, sławny Historyk Rzymski, był ten Salustius Senatorem, ale dla złych obyczaiow, odsadzono go od Senatu, iednak potym Julius Cesar przywrócił go do Senatu.	65.
3936.	Urodził się Horacyusz sławny Wierszopis Łaciński, w Mieście Wenuzya nazwanym w Krolestwie Neapolitańskim leżącym, umarł sławny ten	64.

Lata od
Stworz:
Świata.

Szofsty Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

ten Wierszopis w Piędziesiątym
Siodnym Roku wieku swego.

3937. Katyliną Rzymianin sprzyśiągił się z wielą Młodzi Rzymskiej zbrodniami sławney, aby Rzym w ten czas Woinami zatrudniony, i z Wojska ogołocoony, pod władzę swoją podbił, przy tym sprzyśiężeniu pili krew własną sprzyśięgli z Katyliną Rzymianie; ale Cycero i Antoniusz będąc w ten czas Konfulami, dowiedzieli się o tym tajemnym sprzyśiężeniu. Katyliną z Rzymu wygnany, w rok potym zginął w bitwie, którą mu wydał Petreius, Wodz Wojska Antoniusza Konfula. 63.
3947. Julius Cæsar Wodz Rzymski zwyciężył w dwóch bitwach Brytannow, i wielką część Brytannii, która się teraz Anglią zowie w Prowincyą Rzymską obroczył. Cała zaś Brytannia, dopiero za Domicyana Cesarza w Prowincyą Rzymską obrocona. 53.
3949. Crassus Wodz Rzymski zginął prawie z całym Wojskiem swoim, w bitwie przeciwko Partom pod Miastem Synnaka nazwanym w Mezopotanii położonym. Ze stu Tysięcy Wojska jego, tylko dzieśięć Tysięcy z tey klęski wyszło. Niegdy Partya jest teraz Prowincyą 51.

Lata od
Stworz.
Świata.

Szesty Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

cyą Perską. Zowią teraz niegdy Partya, Arak, albo Jerak Agemi, po Łacinie Irata Persarum. Mezopotanii zaś ta część, w ktorey była Synnaka Miasto, leży w Azji między Rzekami Tygris i Eufrates, a teraz jest Prowincyą Turrecką Diarbek nazwaną, ku pomienioney Perckiey Prowincyi Jerak Agemi nazwaney położoną. Zginol Crassus za Panowania Orodasa Krola Partow, Wodz zaś Partow, ktory Crassusa zwycięzył zwał się Surena.

3951

Zaczęła się Woina między Pompeuszem z Senatem złączonym z iedney, a Cæsarem Wodzem Rzymskim z drugiej strony, o to: że Cæsar obawiał się, żeby mu nie odebrano Rządow Wojska, i Francyi, w ktorey się zbogacił.

49

3952

Była krwawa bitwa między Pompeuszem a Cæsarem w Tessalii Prowincyi Greckiey, pod Miastem Pharsalus nazwanym. Julius Cæsar zniost w tey bitwie Pompeiusza, ktory się umknoł do Egiptu, do Ptolomeusza Krola Egipskiego, mając tego Krola za Przyiaciela swego, ale Ptolomeusz, kazawszy głowę uciąć Pompeiuszowi, odesłał ją Cæsarowi.

49

C

Zgo-

Lata od
Stworze.
Swiata.

Lata przed
Narodz
Chryst.

Szofy Kres Dzieiow

- 3953. Zgorzała w Alexandryi w Egipcie, najflawniejsza w ten czas na świecie Biblioteka od Krola Ptolomeusza Filadelfa zebrana. 47.
- 3954. Kato nazwany od Utyki, rospaczaiac, że Wolność Rzymika upadała, sam się zabił w Utyce Mieście Afrykańskim. Dzieiopi-fowie zowią Katona, Katonem od Utyki, dla tego, że się w Utyce zabił. 46.
- 3956. Senatorowie Rzymscy, zabili w Senacie Juliusza Cefarza: Kaffius najpierwly go pchnoł, Brutus także go pchnoł, lubo iako twierdza Dzieiopi-fowie był Synem iego. To zabuiſtwo stało się w Rzymskim Senacie, Dnia Pietna-ftego Marca. Kilkadzi ſiat ra-zy, pchnięty był Julius, a u nog Statuy Pompeiufza, był dokona-ny, i dobity. 44.
- 6357. Oktawianus Cefar, Antonius, i Lepidus, mając wielkie Woifka w Rzadach i władzy ſwoiey, złączy-łi się z sobą na zębę Oiczyzny i Rzymu. Poſtanowili Triumvira-tum, albo Rzady Trzech Meżow, i najwyższą moc ſobie przywła-ſzczyli. Kazali w początkach Rzą- 43.

Lata od
Stworz.
Świata

Szofy Kres Dziejow

Lata przed
Narodz.
Chryst.

Rządow swoich, wielu zacnych Rzymian wytracić, między ktoremi stracono Cycerona. Postanowiony ten Triumviratus Dnia Dwudziestego Siódmego Novembris. Piszą niektorzy Dzieiopi-fowie, że ten Triumviratus, sta- noł pod Miastem Bonnonią na małej Wyłpi, którą czyni Rze- czka Reno nazwana, niedaleko Bonnonii płynąca, a blisko Ferrary w Rzekę Po wpadająca.

3958. Oktawianus Cæsar i Antonius, dwai Tryumwirowie znieśli Bru- tusa i Kassiusa pod Miastem Phi- lippi w Macedonii Prowincyi Greckiej położonym. Brutus po przegranej bitwie, uprosił Przy- iaciela swego Stratona, że go za- bił. Kassius sam się zabił.

42

Tegoż Roku urodził się w Rzy- mie sławny Wierszopis Tibullus.

3959. Urodził się Tiberius, który po- tym po Auguście był Ce- sarzem Rzymkim.

41

3960. Marcus Antonius Triumvir o- żenił się z Oktawią Sióstrą Okta- wiana Tryumwira.

40

3969. Agiypa Wodz Tryumwira O- ktawiana, zniósł w bitwie mor- skiej

31

Lata od
Stworz.
Świata.

Szoſty Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryſt.

skiey pod Akcium Miałem w Epirze w Grecyi położonym Antoniusza Tryumwira, i Kleopatę Krolową Egipską. Ta bitwa morska była Dnia trzeciego Septembris. W Rok potym Antoniusz sam się zabił w Alexandryi Stołecznym Mieście Egipskim. Tamże i Kleopatra śmierć sobie zadała przez przyśadzenie do Serca iadowitey Jaszczurki Aspis nazwaney.

3970. Urodził się w Paduy sławny Dzieiopis Rzymki Titus Livius, umarł zaś w początkach Panowania Tyberiusza. 30.

3972. Oktawian Cesarz Samowładcą Rzymu, i prawie całego świata, który był od Rzymian podbity, przez moc i gwałt Oiczyźnie uczyniony zostawszy, wziął Imię Augusta za zezwoleniem Senatu. 28.

3980. August Cesarz wydał za Agryppę Wielkiego Woiownika i Wodza Corkę swoją Jedyńczkę Julię, Wdowę Marcella Siostrzeńca swego, z Siostry swey Oktawii sponozonego. Ten Agryppa wystawił w Rzymie Kościół Pogański Panteon nazwany, który do tych czas, jest prawie w całości, i zowie się po Włosku La Rotonda. 20.

Lata od
Stworz.
Świata.

Szesty Kres Dzieiow.

Lata przed
Narodz.
Chryst.

tonda. Pomieniona Julia, gdy po śmierci Agryppy, poszła, za Tyberiusza trzeciego Męża swego, tak się ostawiła rozwiozłemi obyczaiami, że ią Ociec icy August postął na wygnanie, i na wygnaniu za Panowania Męża swego Tyberiusza Cesarza, w ubuſtwie i niedostarku, a niektorzy Dzieiopisowie twierdzą, że z głodu umarła, bywszy Jedyneką Augusta, a Dziedziczką prawie całego okrągu ziemi.

3981. Urodził się w Kordubie Mieście Hiszpańskim Seneka Kraſomowca, Ociec Seneki Filozofa, Nauczyciela Nerona, a Dziad Lukana Sławnego Wierszopisa. 19.
3992. Umarł Mecenas Przyjaciel najpoduſalszy Augusta Cesarza, a Wielki Szacownik Uczonych Ludzi. 8.
3999. Herod pierwszy nazwany Wielki, ten sam, który potym w Be-
tleem Niewinniątka wygubił, stracić kazał dwoch Synów swoich, Alexandra i Aryſtobula, ktorych Matkę Maryannę, a Zonę swoją dawniey stracić kazał. 1.
4000. Dnia Dwudziestego Piątego Decembris, za czasow Augusta Cesarza

Lata od Na-
rodzenia
Chrystu-
sowego.

Siodmy Kres Dzieiow.

farza narodził się CHRYSTUS BOG Człowiek z Czystey Panny i Matki MARYI w Mieście Be-
tleem do Pokolenia Judy należą-
cym; podług Świętego Justyna
Męczennika, o cztery Tysiące
Trzyśta Siedmdzieśnat Pięć kro-
kow od Jerozolimy położonym.
Panna i Matka Boska MARYA,
była Potomka Judy i Dawida,
iako też i JOZEF Karmiciel
Chrystusow, a Czysty Mąż Pan-
ny MARYI, i mniemany Ociec
JEZUSA.

Siodmy Kres Dzieiow Znakomitszych.

Od Narodzenia Chry-
stusowego, do zburze-
nia Bożyszcz, i zam-
knięcia Kościołow
Pogańskich, za Wy-
rokiem Konstantyna
Wielkiego.

Ten Kres ma w sobie
lat 331.

I. Do Narodzonego w Betleem
Chry-

Lata od
Narodze-
nia Chry-
stusowego.

Siodmy Kres Dzieiow.

CHRYSTUSA Mędrcomie od Wschodu za Przewodnika Gwiazdę mając, przybyli Tertulianus, Święty Ambroży, i wielu bardzo Uczonych twierdzi, że tych Mędrcom, trzech było, i że byli Kriolami. Co i Kościół Święty twierdzi.

Tegoż Roku Herod wszystkie dzieci, nie starsze, iak dwulatki, w Betleem wyciąć kazał, ktorych że na trzy Tysiące wycięto, wielu Dzieiopisow, osobliwie Greckich świadczy.

12. Pan JEZUS dwunastoletni, nauczał w Szkole Jerozolimskiej, pytając Doktorow i Nauczycielow, i odpowiadając tymże Nauczycielom.
13. Urodził się w Kordubie Mieście Hiszpańskim Senek Filozof, Syn Seneki Krasomowcy, a Nauczyciel Nerona, który go kazał stracić.
14. Umarł August Cezarz w Mieście Nola nazwanym, w Krolestwie Neapolitańskim położonym. Po Augustie nastąpił Tiberius.
17. Umarł Owidiusz Wierszopis na wygnaniu, w Mieście Tomiswar, w Bul-

Lata od
Narodz:
Chrysta

Siodmy Kres Dzieiow.

w Bulgaryi, i blisko tego Miasta,
pochowany jest.

18. Urodził się w Rzymie Petronius, sławny Wierszopis Satyryk, ktorego potym Nero stracić kazał. Ten Wierszopis, bardzo czyta Łacina, bardzo nieczyta, i wżeteczne myśli wyrażał.

29. Urodził się w Rzymie Quintus Curtius, Dzieiowpis Zwycięstw Alexandra Wielkiego.

30. Święty Jan Krzciciel, okrzcił Chrystusa.

33. Chrystus wkrzesił Łazarza.

Tegoż Roku Chrystus Ukrzyżowany, umarł na górze Kalwaryi nazwaney, blisko Jeruzalem położoney. Działo się to za Cesarza Tyberyusza.

35. Nawrocil się Saul, i okrzczony od Ananiasza, wził potym Imie Pawła iak został Apostołem Narodow. Był Święty Paweł Urodzeniem Zyd, z Pokolenia Beniamin, z Sekty Faryzeuszow, ale że się rodził w Mieście Tharsus nazwanym w Cylicyi Prowincyi Azji mnieiszey położonym, a to Miasto miało Przywilei od Augusta

Lata od
Narodz.
Chryst.

Siodmy Kres Dzieciow.

gusta Cefarza, że kto się w nim
rodził, był Obywatelem Rzym-
skim, dla tego Święty Paweł był
Rzymskim Obywatelem.

36. Święty Piotr został pierwszym
Biskupem Miasta Antiochii w Sy-
ryi położonego. Był Biskupem
tego Miasta aż do Roku czterdzie-
stego drugiego, potym odjechał
do Rzymu, a Świętego Ignacego
Męczennika w Antiochii na Bi-
skupstwie zostawił. Twierdzi
Opat du Frenoi, że Święty Piotr
był przed Świętym Jakubem
pierwszym Biskupem Jerozolim-
skim, nim został Biskupem Antio-
cheńskim, ale mało Dzieciopisow
jest tego zdania. Są niektorzy
Dzieciopisowie, którzy twierdzą,
że Święty Piotr Ewodiusza nie
Świętego Ignacego Męczennika
na Biskupstwie w Antiochii na
swoim miejscu zostawił, iednak
więcey jest Dzieciopisow, i przy-
czyn lepiej dowodzących, że
Święty Ignacy, a nie Ewodiusz,
nastąpił na Biskupstwo Antio-
cheńskie po Świętym Pietrze.

Tegoż Roku urodził się Quinti-
lianus Krafomowca Rzymski w
Mieście Hiszpańskim Kalahorra
nazwanym, był potym Nauczy-
cielem Wnukow Domiciana Cesa-

*Lata od
Narodz-
Chryst:*

Siodmy Kres Dzieiow.

rza z Domicylli Siefertzenicy iego zrodzonych, a Synow Fawiusza Klemenfa.

37. Umarł Cefarz Tyberiusz, a po nim nastąpił Kaius Kaligula.

39. Urodził się w Kordubie w Hiszpanii Lukanus Wierszopis, Synowiec rodzony Seneki Filozofa, kazał go potem stracić Nero.

40. Wierni Chrystusowi w Antiochii, teraz Mieście Stołecznym Syryi, zwać się Chrześcianami zaczęli, od Pana Chrystusa. Słowo Chrystos Greckie znaczy namaszczonego, a słowo Chrestos Greckie znaczy, dobrego i pożytecznego.

Tegoż Roku urodził się sławny Wierszopis Łaciński Juvenalis w Mieście Włoskim Aquinum nazwanym.

41. Zabity Cefarz Kaius Kaligula przez Chereasa Wyfokiego Urzędnika Wojskowego. Nastąpił po nim Cefarz Klaudius.

43. Urodził się Wierszopis Łaciński Martialis w Hiszpanii w Mieście Bilbilis, teraz Bibiera nazwanym.

Było

Lata od
Narodze
Chryst.

Siodminy Kres Dzieiow

51. Było w Jeruzalem Concilium, albo Zbor, pod Pierzeństwem Świętego Piotra, zawarto na tym Zborze, że Chrześciane nie wszystkie Starego Zakonu Ustawy zachowywać powinni, osobliwie od Obrzezania Chrześciane uwolnieni.
54. Klaudius Cefarz umarł otruty przez Zonę swoją Agrypinę. Na stąpił po nim na Cefarstwo Nero.
58. Urodził się w Rzymie Kornelius Tacitus, Sławny Dzieiopis Rzymski.
59. Nero Cefarz kazał zabić Matkę swoją Agrypinę.
60. Święty Łukasz skończył Ewangelią swoją Greckim ięzykiem. Pisał ją zaś z powieści Świętych Apostołów, Piotra i Pawła.
61. Święty Mateusz skończył Ewangelią swoją Hebrajskim ięzykiem.
62. Święty Łukasz skończył Dzieie Apostolskie Greckim ięzykiem.
64. Święty Marek skończył Ewangelią swoją z powieści Świętego Piotra. Tertulianus twierdzi, że mu ją Święty Piotr dyktował, a znaczni

Lata od
Narodz.
Chryst.

Siodmy Kres Dzieiow

znaczeni Dzieiopisowowie twierdzą, że Święty Marek był Siostrzeńcem Świętego Piotra. Święty Hieronim pisze, że Święty Marek pisał Ewangelią swoją Greckim językiem, i to zdanie jest pewniejsze, niżeli inne, bo Święty Hieronim był dalekobliższy wieku Świętego Marka, niżeli Baronius i Calmetus, którzy rozumieją, że Święty Marek w Rzymie pisząc Ewangelią, pisał ją po Łacinie. Rzeczpospolita Wenecka pokazuje w swojej Bibliotece kilka kart Ewangelii Świętego Marka; przydaie Calmetus, że są tak nieczytelne, iż tylko części liter rozeznac w nich można. Z tych, którzy te karty widzieli, jedni twierdzą, że części liter w nich widome, są podobniejsze do Greckich, a drudzy twierdzą, że są podobniejsze do Łacińskich. To pisze Calmetus.

68. Nero Cesarz sam się zabił.

Tegoż Roku Galba po nim na Cesarstwo nastąpił, który wkrótce potym zabity od Żołnierzy Rzymskich.

69. Pozabiciu Galby, nastąpił na Cesarstwo Otto; który tegoż roku sam się zabił. Panował trzy Miesiące.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Siodmy Kres Dzieiow

Tegoż Roku po Ottonie nastąpił na Cesarstwo Witelliusz, i tegoż roku zabity. Panował ośm Miesiący.

Tegoż roku Vespasianus nastąpił na Cesarstwo po Witelliuszu, sam do Rzymu z Zydowskiej ziemi pospieszywszy, zdał Tytusowi Synowi wojnę Zydowską, którą przed Synem przez dwie lecie szczęśliwie prowadził.

70. Tytus Miasto Jeruzalem i Kościół Jerozolimski wziął, potym Kościół zburzyć do szczętu rozkazał.

79. Umarł Vespasianus Cesarz, a Tytus Syn jego po nim na Cesarstwo nastąpił.

Tegoż Roku Gura ognista Wezuwiusz nazwana pod Neapolim będąca, zasypała wyrzuceniami popiołami dwie wielkie Miasta, iedne Pompea, drugie Herkulana nazwane. Temiż popiołami zasypany w ten czas Filozof starszy Plinius naturalista. Ten ciekawością zdięty, nazbyt się zbliżył ku Wezuwiuszowi na okręcie swoim, z którym zasypany i pogrążony w głębiej morską.

Umarł

Lata od
Narodz.
Chryst.

Siodmy Kres Dzieiow.

81. Umarł Tytus Cezarz nie bez podeirzenia trucizny od Domiciana Brata, i Następcy swego daney.

Tegoż Roku zaczął Panować Domician.

82. Urodził się w Rzymie Swetonius Tranquillus Dzieiopis Rzyniski, był potym Sekretarzem Cezarza Adryana.

96. Zabity Domician ostatni z Imienia Cezarzow, a dwunasty od Juliusza Cezarz. Lubo zaś po Domicianie żaden Imperator Rzyniski nie był z Domu Cezarzow, iednakowo wszyscy zwali się Cezarzami.

Tegoż Roku Nerwa nastąpił po Domicianie, i został Trzynastym Cezarzem Rzynskim. Rodem był Nerwa z Miasta Narni, w Prowincyi Włoskiej Umbryi położonego, ale że Przodkowie iego, wyszli z Wyspy Kreta na Morzu Srodziemnym w Europie położoney, przeto Dzieiopisowie nie poczytuia Nerwę za Włocha, ale za Cudzoziemca. Kreta Wyspa zowie się teraz Kandya, i iest pod Panowaniem Tureckim.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Siodmy Kres Dzieiow.

Tegoż Roku Święty Jan Ewan-
gelista uwolniony od Nerwy Ce-
sarza z wygnania na wyspie Pat-
mos, in Archipelago. ku brzegom
Azyi mnieiszev położoney. Na
te wygnanie był posłany od Do-
miciana Cesarza; Powrócił Świę-
ty Jan z wygnania do Efezu Mia-
sta Azyi mnieiszev Pisał Świę-
ty Jan na Wyspie Patmos Obia-
wienie, albo Apocalipsim, ięzy-
kiem Greckim.

97. Święty Jan skończył w Efezie
Ewangelią także Greckim ięzy-
kiem. Pisze Calmetus, że Con-
cilium Ephesinum, to iest Zbor
Efezki twierdzi, że Kości Świę-
tego Jana spoczywają w Efezie,
co się zdaie być iawnym dowodem,
że Święty Jan umarł, lubo wielu
utrzymywało, że nie umarł.

98. Umarł Nerwa Cesarz przychył
ny Chrześcianom.

Tegoż Roku Traianus nastąpił na
Cesarstwo po Nerwie, rodem był
Traianus z Miasta Italiki, w An-
daluzyi Prowincyi Hiszpańskicy-
położonego.

102. Traian zniósł w bitwie
Decebala Krola Dacyi, który po
przegianey sam się zabił. Po
tym

Lata od
Narodz.
Chryst.

Siodmy Kres Dzieiow.

tym zwycięstwie Dacya, Prowincya Rzymską została. Dacya na ten czas zawierała w sobie część Węgier, część Multan, Wołoszczynę całą i część Woiewodztw Podolskiego i Braclawskiego. Jest podobienstwo, że Wał, który do tych czas w Polfcze, zowie się wał Traiana, był około tego Roku sypany, dla ograniczenia i obwarowania od niazdow Zagranicznych Dacyi Prowincyi na ten czas Rzymskiey.

115. Zydzi Obywatele Miasta w ten czas Cyrene, tetaz Kairoan nazywanego w Afryce w Krolestwie Barka w Barbaryi położonego, wycieli około Dwoch kroć stu Tyśięcy Grekow i Rzymian, wnetrzności wyciętych Ludzi iedli, i skurą ich okrywali się. Postal Traian Cesarz na poskromienie ich, Marcia Turbona Wodza Rzymskiego, który ich zwycięzył i po większey części wytracił.
117. Umarł Traian Cesarz, nastąpił po nim Cesarz Adryan.
119. Urodził się w Rzymie Justinus, sławny Dzieciopis.
130. Adryan odmienił Imie Miasta Jerozolimy, i rozkazał, aby się zwała

Lata od
Narodz.
Chryst.

Siodmy Kres Dzieiow.

ła Ælia Capitolina, od Imienia swego Ælius, kazał także, aby w tej Elii, iak naiwięcey Pogan budowało się.

131. Zydzi Jerozolimscy podnieśli Woinę przeciwko Adryanowi, ale dwa razy zniefieni od Juliusza Sewera Wodza Adryanowego.
135. Rzymianie wycieli Pięć kroć ośmdziesiąt Tyśięcy Zydow buntownikow, tak dalece, że Ziemia Zydowska uczyniła się Pustynią. Zakazał Adryan Zydow znajdować się w Jerozolimie, na ktorey Bramach Postać Wieprzow wyryc kazał, dla obrzydzenia Zydow Jerozolimy.
136. Około tego Roku Claudius Ptolomæus Sławny Matematyk, rodem z Peluzyi, Miasta Egiptu, wynalazł Systeem obrotu Gwiazd i Planet, ktore się do tych czas zowie Systeem Ptolomaicum.
138. Umarł Adryan Cesarz, nastąpił po nim na Cesarstwo Antoninus Pius, albo Antonin, pobożnym nazwany.
170. Około tego Roku słynął sławny Lekarz Galenus.

D Urodził

Lata od
Narodz.
Chryst.

Siodmy Kres Dzieiow.

176. Urodził się w Kartaginie w Afryce Tertulianus.
- 185 Urodził się Orygenes w Alexandryi Mieście Egiptu.
- 195 Cesarz Sewerus wziął i zburzył do szczytu Miasto Bizancium, nazwane potym Constantinopolis, a teraz Stambuł.
- 200 Urodził się Święty Grzegorz Cudorworca w Mieście Neocefarei Stołecznym Krolestwa Kappadocyi w Azji mnieiszey położonym, był potym Biskupem Neocefarei.
- 233 Urodził się Święty Paweł Pierwszy Pustelnik w Tebaidzie, albo Pustyni wyższego Egiptu, żył sto dwanaście lat.
- 251 Urodził się Święty Antoni Pustelnik, w Wiosce Egiptu wyższego, Koma nazwaney, nie daleko Tebaidy położoney, żył sto pięć lat.
- 260 Sapor Krol Perski, zwyciężywszy i wziawszy w bitwie Walerjana Cesarza Rzymskiego, trzymał go w klatce żelazney, a z tey klatki na konia wsiadał, potym

Lata od
Narodzi-
Chryst.

Siodmy Kres Dzieiow.

go żywo ze skóry odrzyć kazał.

- 280 Manes Hereziarcha rodem z Palestyny, zaczął rozsiewać błędy swoje, Sektą Manicheiczkow od niego nazwane. Małżeństwa zabraniał, wszeteczeństwa pozwalał, krzcil nie temi słowy, ktorymi Kościół Święty, dla tego Święty Augustyn, który z Poga- nina został Manicheiczkiem, drugi raz był okrzczony od Świętego Ambrożego, bo Chrzcst Manicheiczkow był nieważny.
- 282 Karus Cefarz Rzymiski od Pio- runu zabity w Ktesifoncie Mie- ście Syryi nad Rzeką Tygrys le- żącym.
- 284 Zaczął Panować Cefarz Dio- klecian, rodem z Dalmacyi, wiel- ki Prześladowca Chrześcian. Złożył Cefarstwo Roku Trzech- setnego Czwartego.
- 295 Urodził się Święty Atanazy w Mieście Egiptu Alexandrya na- zwanym, był potym Patriarchą A- lexandryiskim, i Doktorem Ko- ściola.
306. Dnia dwudziestego piątego Ju- lii, Konstantyn Syn Konstanciu- sza Chlora i Heleny, został po
D2 śmier-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Siodmy Kres Dzieiow.

śmierci Ojca swego Cesarzem, częśc iednak Woiska Rzymkiego, tegoż samego Roku, obrała Cesarzem Maxenciusza Dnia Dwudziestego osmego Pazdziernika. Było wiele bitw i potyczek między temi dwoma Cesarzami, osobliwie pod Turynem, i pod Werona we Włoszech, aż na ostatek Roku Trzechsetnego dwunastego, dnia dwudziestego osmego Pazdziernika, Maxenciusz w bitwie pod Rzymem w Tyber wpędzony utonął. Konstantyn wojując z Maxenciuszem, widział na Niebie wyobrazenie Krzyża z tym napisem: Pod tym znakiem zwyciężysz. Po tym widzeniu, kazał powyrażać na Chorągwiach Znaki Krzyża Świętego, i zwyciężył Maxenciusza.

309. Sapor drugi, Krol Perski w żywocie Matki za Krola uznany. Ten Krol był potym wielkim Wojownikiem. On zwyciężył w bitwie Juliana Apostate, w Roku Tizechsetnym Szesćdziesiątym Trzecim, w ktorey bitwie raniony Julianus Apostata, w kilkanaście godzin umarł.

325. Był Zbor Powszeczny, albo Concilium Oecumenicum, w Mieście Nicza nazwanym, w Bitynii
Pro.

Lata od
Narodz.
Chryjt.

Siodmy Kres Dzieiow.

Prowincyi Azyi mnieiszey położonym, za Sylwestra Papieża w przytomności Konstantyna Wielkiego Cesarza. Na tym Zborze było Trzytła ośmnastcie Biskupow. Święty Atanazy, potym Patriarcha Alexandryjski, a w ten czas tylko Diakon Alexandryjski, zbiał najbardziej błędy Aryusza, który był rodem z Libii Prowincyi Atryki, a na tym Zborze był także Diakonem Alexandryjskim. Na tym Zborze Nauka Aryusza, uwłaczająca Bóstwo Chrystusowi potępiona, i sam Aryusz wyklęty, i od Konstantyna Cesarza na wygnanie posłany.

326. Urodził się Święty Bazyli w Cesarei Mieście Prowincyi Kapadocyi Azyi mnieiszey położonym. Był potym Biskupem Cesarejskim, i Fundatorem Zakonu Bazylianow.

330. Konstantyn przeniósł Stolicę swoją z Rzymu do Bizancium, ktore Miasto od tego czasu, zaczęło się zwać Constantinopolis.

331. Konstantyn Wielki wydał wyrok, aby wszystkie Bożyszczca Pogańskie obalone i zburzone, a Kościoły Pogańskie zamknięte były.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Ośmy Kres Dzieiow
Znakomitszych.

Od Wyroku Kon-
stantyna Wielkiego
na zburzenie Bo-
żyszcz, i zamknięcie
Kościołow Pogań-
skich, Do Ukorono-
wania Cefarską Koro-
ną Karola Wielkiego
Krola Francuskiego
przez Papieża Leona
Trzeciego.

Ten Kres zawiera w so-
bie, Lat 469.

557. W Sześć lat po wydanym, Roku
Trzechsetnego Trzydziestego
Pierwszego, na zburzenie Bo-
żyszcz i Zamknięcie Kościołow
Pogańskich wyroku swoim, umarł
Konstantyn Wielki, o którym Ba-
roniusz i Poważniejsi Dziejopiso-
wie twierdzą, że był Okrzczo-
ny od Sylwestra Papieża, i że iuż
był

Lata od
Narodz:
Chryst.

Ośmy Kres Dzieiow

był Chrześcianinem pod czas Zbo-
ru Niceńskiego. Kościół Grecki z
Rzymskim ziednoczony cści za
Świętego, i modli się do Konstan-
tyna Wielkiego.

340. Urodził się Święty Hieronim w
Strydonie Mieście Starey Panno-
nii, i a Granicach Dalmacyi poło-
żonym. Jest poczytanym mię-
dzy Doktorami Kościoła Święte-
go, lubo nie był Biskupem.

342. Urodził się Święty Ambroży w
Mieście Treviris nazwanym. Był
potym Arcybiskupem Mediolan-
skim. Niektorzy Dzieiopisowie,
ale nie tak gruntownie twierdzą,
że Święty Ambroży urodził się we
Francyi w Mieście Arles, po Ła-
cinie Arelate nazwanym. O tych
dwoch zdaniach pisze Moreri.
Święty Ambroży był Doktorem
Kościoła.

354. Urodził się Święty Jan Chry-
zostom w Antiochii Mieście w Sy-
ryi położonym, był potym Patry-
archą Konstantynopolitańskim, i
Doktorem Kościoła.

Tegoż Roku urodził się Świę-
ty Augustyn w Mieście Tagaste
nazwanym, w Numidii Prowin-
cyi Afryki położonym, nie dale-
ko

Lata od
Narodz.
Chryst.

Osmy Kres Dzieiow.

ko Hippony, ktorego Miaſta był potym Biskupem Hipponenſkim, i Doktorem Kościoła.

361. Julianus Cefarz nazwany Apoſtata, wyrzekł ſię iawnie Wiary Chrzeſciańskiej, uczynił ſię Naiwyższym Kapłanem Pogańskim, i pozwolił Poganom czynić ofiary Bożyſzczom w Kościołach Pogańskich.
363. w Julianus Cefarz w bitwie przeciwko Perſom ſmiertelnie raniony, bluźniąc Chryſtufa umarł. Ta bitwa była nie daleko Miaſta Kteſiponte w Perſyi. Ten Julianus był Apoſtata.
380. Theodoſius Wielki, Cefarz Rzymski, przyioł Chrzeſt Święty w Teſſalonice Mieſcie Macedońskim. Ten Cefarz był rodem Hiſzpan.
390. - Mieszkańcy Teſſaloniki, zabili Boteryka Przełożonego od Cefarza Teodoziusza poſtanowionego. Rozgniewany o to Teodoziusz, kazał znaczną Część Mieszkańców Teſſaloniki wyciąć, ktorych piętnaście Tyſięcy wycięto. Wkrotce potym Teodoziusz przyjechał do Mediolanu, gdzie Święty Ambroży był Arcybiskupem,
chciał

Lata od
Narodz.
Chryst.

Osmy Kres Dzieiow.

chcial Cesarz wnisć do Kościoła, ale go Święty Ambroży do Kościoła nie puścił, poki przez ośm Miesięcy, za wycięcie Ludzi w Tessalonice pokuty nie odprawił.

395. Theodosius Wielki, umarł w Mediolanie.

Tegóż Roku po śmierci Teodoziusza Wielkiego podzielone Imperium, albo Cesarstwo, na Zachodnie, i Wschodnie. Honoryusz Syn młodszy Teodoziusza Zachodnim Cesarzem, a Arcadius, także Syn Teodoziusza Wschodnim Cesarzem został. Od tego czasu Zachodnie i Wschodnie Cesarstwa, osobno chodziły, a Zachodni Cesarze Rzymskimi, Wschodni Konstantynopolitańskimi, a potym Stambulskimi zwali się.

409. Za Papiestwa Świętego Innocentego Pierwszego, a za Prowadzenia Honoryusza Cesarza Rzymskiego, Alaryk Krol Gottow, wziął Rzym, i z bogactw złupił, Kościoły iednak ochronił Umarł ten Krol potym w Mieście Kalabrii Kozencya nazwanym. O Narodzie Gottow nie iednakowe jest zdanie Dzieiopisow. Najsta-wniejsi zaś, osobliwie Cluverius,

to

Lata od
Narodz.
Chryst.

Osmy Kres Dzieiow.

to nam podali. Narod Gottow zdawna osiadał Krai nad Wisłą, potym rozszerzył się przez zwycięstwa, aż za Odrę, w dalszym czasie złączył się z Herulami i z Wandalami, ktorzy już w ten czas osiedli byli Pomeranią i brzegi Morza Bałtyckiego. Za Pannowania Cesarza Marka Aureliusza, około Roku setnego piędziesiątego osmego, Gottowie podzielili się na dwie części. Mniejsza ich część nad Wisłą została, nazwana ięzykiem Gotkim Giepides, albo leniwi. Większa zaś część Gottow pod Krolem swoim Filimerem, rozciągnęła się aż za Dniepr, a złączywszy się z częścią Sarmatow, zawoiowała Dacyą. W późniejszych wiekach, Gottowie podzielili się na Ostrogottow, albo Gottow Wschodnich, i na Wisygottow, albo Gottow Zachodnich. Woiowali potym Włochy, Francya, i Hiszpanią. Na ostatek we Francyi przez Krola Klodowika Roku Pięćsetnego Siodmego znieśceni, we Włoszech przez Belizaryusza około Roku Pięćsetnego Trzydziętego Szóstego zwyciężeni, w Hiszpanii około Roku Siedmsetnego Trzynastego, przez Maurow i Saracenow pokonani, między różne Narody podzielili się, Imie ich tylko zostało w Krolestwie Szwec-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Osmy Kres Dzieiow.

Szwedzkim, w Prowincyi Gothia
nazwaney. Krol Szwedzki pisze
się dotąd Krolem Gottow.

414. Zaczol Panowac we Francyi
Klodion, ktory byl pierwszym
Krolem Francuskim. Niektorzy
Dzieiopisowie klada na miejscu
Jego, okolo tegoż Roku Faramon-
da, Krolem Francuskim, ale po-
ważniejsi i sławniejsi Dzieiopiso-
wie powatpiewiają, aby Faramond
był kiedy Krolem Francuskim.

447. Attyla, rodem Scytha z mniei-
szej Europejskiej Tartaryi, wia-
ry Pogańskiej Człowiek, Krol
Hunnow, ktorzy w ten czas Pan-
nonią osiadali, a przed tym z sta-
rey Sarmacyi, à Palude Mæotide
do Pannonii przyszli, wzedł z
siedmio kroć sto Tysięcy Ludzi do
Europy, a Europy część znaczną
ogniem i mieczem niszczył. Ka-
zał się zwać, i pisał się biczem
Bolskim; ale Ecius Wodz Wojska
Walentyniana Trzeciego Cesarza
Zachodniego złączony z Teodo-
rykiem Krolem Gottow, zniost
Attyle we Francyi pod Miastem
Chalons po Łacinie Catalaunum
nazwanym, w Kampanii Prowin-
cyi Francuskiej, nad Rzeką Mar-
ną leżącym. Ta bitwa była Ro-
ku Czterechsetnego Piędziesiąte-
go.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Ośmy Kres Dzieiow.

go Pierwszego. Stracił w tey bitwie Attyla Trzykroć sto Tysięcy Ludzi.

452.

Attyla niszczył Państwa Włoskie, i z Woiskiem przyszedł pod Rzym, ale Papież Święty Leon Pierwszy, wyszedł z Duchowienstwem przeciwko niemu, i wymógł na Attyli, że do Rzymu z Woiskiem nie poszedł. Twierdzą Dzieiopisowic, że Attyla powiadał, że w ten czas, kiedy Święty Leon z nim mówił, widział przy Świętym Leonie inszego Biskupa na powietrzu, który mu śmiercią groził, ieśliby nie usłuchał Świętego Leona.

Tegoż Roku założyli Mieszkańce różnych Miał Włoskich Miasto Wenecyą, chroniąc się przed Woiskami Attyli, na Wyspach i miejscach niedostępnych, na których Wenecya iest położona.

454.

Attyla powrociwszy z Włoch do Pannonii, z wielkim bardzo łupem, wziął za Zonę młodą bardzo Panne, którą Dzieiopisowic mienia Córka Krola Baktryjskiego, ale iey nazwiska nie wyrażają. Pił wiele w dzień wesela swego Attyla, a teyże nocy pokrot-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Osmy Kres Dzieiow.

krotkim bardzo zaśnieniu, obudziwszy się, krew mu się nosem i ustami rzuciła, tak nagle i obficie, że nim ratunek mu dano, umarł. Krolestwo Baktryańskie było Częścią Persyi.

474.

Aryadna Cesarzowa Wschodnia Konstantynopolitańska, kazała żywo zakopać Męża swego Cesarza Zenona, Poszła potem, za Anastazego Podłego Człowieka, któremu dawno sprzyiała, i Cesarzem go uczyniła. Ten Cesarz Anastazy, bardzo utrzymywał błąd Aryański, na ostatek Anastazy od Piorunu zabity.

476.

Odoacer Krol Herulow, ktorzy na ten czas, około Dunaju Kraie osiadali, a dawniej z Wielkiej Tartaryi wyszli, wszedł z wielkim Woiskiem do Włoch, zwyciężył Romulusa Augusta Cesarza Rzymskiego, ktorego niektorzy Dzieiopisowie zowią Augustulum, niektorzy Momillum, i odestał go do Neapolim, do więzienia, a sam w Państwach Włoskich osiadł. Ten Romulus Augustus był ostatnim Cesarzem Rzymskim podług zdania prawie wszystkich Dzieiopisow, choć się zaś po nim wielu Cesarzow Cesarzami Rzymskimi zwali, iednak w Rzymie Stolicy
nie

Lata od
Narodz.
Chryst.

Osmy Kres Dzieiow.

nie zakładali. Na nim się skończy-
ło Imperium Romanorum, które
podług Dzieiopisow trwało około
Pieciuset lat, to jest od Juliusza
Cesarza, i od wygrancy przez
niego Batalii Farsalskiej, w Ro-
ku przed Narodzeniem Chrystu-
fowym Czterdziestym osmym, aż
do Roku czterechsetnego siedm-
dziesiątego szóstego po Narodze-
niu Chrystufowym, to jest do
zwycięstwa Odoakra nad Romulu-
sem Augustem, albo Augustulem,
ostatnim Cesarzem Rzymkim.

480

Urodził się Święty Benedykt w
Nursii Mieście Włoskim Xięstwa
Spoletańskiego, do Stolicy Rzym-
skiej należącego, był potym Fun-
datorem Benedyktynow.

496.

Clodovicus Pierwszy z Krolow
Francuskich Chrześcianin, był
okrzczony i namaszczoney od
Świętego Remigiusza Biskupa Re-
meńskiego w Mieście Reims po-
Łacinie Remi, albo Remensis Ci-
vitas nazwanym. Na namaszcze-
nie tego Krola, Gołębica przy-
niosła Ampułkę, którą do tego
czasu pokazują w Kościele po-
mienionego Miasta.

518.

Cesarz Wschodni Anassafius
Pierwszy, od Pierunu zabity.

Wy-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Osiny Kres Dzieiow

529. Wydany sławny Codex Justiniani, albo Prawa Justyniana Pierwszego, Cesarza Wschodniego, ktorými do tych czas wiele Kraiow, osobliwie w Państwach Niemieckich sędzi się.

533. Wandalowie z Afryki wygnani od Belizaryusza Wodza Woisk Cesarza Justyniana. Był to Narod, który około Roku Czterechsetnego Piątego osiadał brzegi morza Bałtyckiego, potym niszczył Francją i Hiszpanią, na ostatek osiadł w Afryce, gdzie miał swoich Krolow, aż do Gliniera, ktorogo Belizaryusz wziął w bitwie, a Wandalow z Afryki wygnał, ktorzy się potym między różne Narody podzielili.

539. Urodził się w Rzymie Święty Grzegorz Wielki, który potym był Doktorem Kościoła, i Papieżem Grzegorzem Pierwszym nazwanym. Wielkim zaś był nazwany, dla wielkiej nauki, i Pobożności; Umarł ten Święty Papież Roku 604.

550. Lech wyzedszy z Sklawonii osiadł w tych Kraiach, i Polakow Imie, to jest po Lechu idących Narodowi naszemu nadał.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Ośmy Kres Dzieiow.

Tegoz Roku Lech założył Miasto Gniezno, od Gniazd Orlich, które zastał na tych miejscach, na których jest teraz Miasto pomienione, wzięł także za Herb swój Orła Białego. Ten Herb i Państwu nadał.

Około tegoż Roku Czech Młodszy Brat Lecha, założył Pragę, i Państwo Czeskie fundował.

Około tegoż Roku Rus, albo Ruffus Trzeci najmłodszy Brat Lecha, osiadł w Kraiach, które się teraz Ruś nazywają, i założył Państwo Ruskie.

Bardzo poważni Dzieiopisowic powątpiewają, o prawdzie i istocie Historyi Lecha, Czecha, i Rufsa, a twierdzą, że Dzieie Polskie, dopiero są prawdziwe od Miecysława Pierwszego, to jest od Roku 964.

56r.

Justinianus Cezarz Wschodni, kazał wylupić oczy, i wszystkie Dobra odebrać Belizaryuszowi, tak, że Belizaryusz żebrac musiał.

Ten Belizaryusz był Wodzem Woisk Justyniana Cezarza, który Afryki część wielką Justynianowi podbił, Sycylią wzięł, Rzym Wity-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Osmy Kres Dzieiow.

Witygiefowi Krolowi Gottow odebrał, Witygiefu samego w Ravenne wziol, i do Konstantynopola Jultynianowi przyprowadził.

570

Dnia piątego Maia urodził się fałszywy Prorok Mahomet, w Mieście Mekka nazwanym w Arabii Szczęśliwey położonym. Ociec jego Abdalla, był Arabem i Poganimem, tak iako Mahomet. Ten Mahomet złudziwszy różnemi sposobami wielu ludzi, i wiele Kraiow mecą podbiwszy, a do fałszywey wiary od siebie wynalezioney, to gwałtem, to sztukami pociągnowłszy, umarł Roku Szczęstnego Trzydziestego Trzeciego, a wieku swego Szczęśliwego trzeciego w Mieście Medyna nazwanym, w Arabii szczęśliwey położonym, gdzie jest Grob jego, ktorę Turcy powracając z Mekki, nawiedzać zwykli.

600.

Chagan Krol Awarow, albo Hannow, ktorzy w ten czas Pannonią, albo Węgry osiadali, wpadłszy do Istryi, teraz Prowincyi Włoskiey, wziol dwanaście Tysięcy Niewolnika, i odezwal się do Maurycego na ten czas Cesarza Wschodniego, ażeby po puł Talaru bitego zapłacił okupu, za każdego z tych Niewolnikow. Ce-

farz

Lata od
Narodze
Chryst.

Osiemy Kres Dzieiow

farz Maurycy odmowił ten okup, a Chagan wyciąć kazał pomienionych Niewolników. Wkrotce potym był Cesarz we śnie przestrzeżony, od Pana BOGA, że za ten grzech z Synami swemi ścięty będzie.

602. Phocas Wodz Wojska Cesarza Maurycego podniósłszy bunt przeciwko Maurycemu Cesarzowi, wziął Constantinopolim, i ściąg kazał Maurycego, i Synow jego. Ten Phocas był potym okrutnie stracony Roku Sześćsetnego dziesiątego w Konstantynopolu, z rozkazu Herakliusza Cesarza.

605. Za Papieża Sabiniana, zaczęto zażywać Dzwonow w Kościołach.

614. Brunchilda Krolowa Francuska pierwey Wdowa Krola Austrazji Sigeberta Pierwszego, po tym Wdowa Meruego Drugiego, Krola Francuskiego, a Macocha Klotaryusza drugiego, Krola Francuskiego, do czterech nieuieżdżonych koni, za ręce, i nogi przywiązana, rozrargana, i rozszarpana była, za to, że śmierci Dziesięciu Krolow, trucizną i zabuiństwem, przez iey łztuki zświata zgładzonych przyczyną była. Austrazia w ten czas część Francuski,

Osmy Kres Dzieiow.

cyi i część Niemieckiego Kraiu
w sobie zawierala.

653. Cesarz Wschodni Constans, będąc Heretykiem Monothelitą, kazał wziąć w Rzymie Świętego Marcina Pierwszego, Papieża, i przyprowadzić do Konstantynopola, tam przez ćwierć Roku trzymawszy go w więzieniu, postąpił go na wygnanie ad Chersonesum Thracicam, to jest do Półwyspy, czyli do Prawiewyspy Gallipoli, która jest w Romanii nie daleko Konstantynopola ku brzegom Azji położona. Potym mocą kazał zaraz obrać w Rzymie Papieżem Eugeniusza Pierwszego. Umarł na wygnaniu Święty Marcin Roku Szesćsetnego pięćdziesiątego piątego, a po jego śmierci Duchowieństwo Rzymskie dobrowolnie Eugeniusza na Papieństwo obrało. Kościół Święty nie rachuje lat Papieństwa Eugeniusza, aż do śmierci Świętego Marcina Herezya Monothelitow, ten błąd miała, że lubo dwie natury w Chrystusie uznawała, iednak iedną tylko wolę Chrystusowi przyznawała. Co Święty Marcin Papież, a potym Concilium Konstantynopolitańskie potępili.

673. Saraceni oblegli Konstantynopol

Lata od
Narodz.
Chryst.

Ośmy Kres Dzieiow.

po lądem i morzem, ale od niego odstąpili, straciwszy w bitwie morskiej bardzo wiele Okrętow i Ludzi. Callinicus rodem z Miasta Syryjskiego Heliopolis nazwanego, wynalazł pod czas tego obleżenia, Ignem Græcum: albo ogień w wodzie się palący, który wiele dopomógł do wygraney na Saracenach, bitwie morskiej, i do uwolnienia Konstantynopola od obleżenia Saracenow.

690. Umarł Wizimirz, ostatni Potomek Lecha.

Tegoż Roku obrali Polacy dwunastu Woiewodow, ktorych w Roku 699. złożyli.

700. Polacy obrali Xiążęciem Polskim Krakusa, który Krakow założył.

708. Sifinnius Papież dwadzieścia tylko dni Papieżem bywszy, umarł.

730. Polacy złożywszy z Państwa Lecha Drugiego, Syna Krakusowego, obrali Xiężną Polskę Wandę Corkę Krakusa, która Czyśćć Bożkom swoim poślubiwszy, w Wisle się utopiła. Po iey śmierci obrali Polacy Dwunastu Woiewodow,

Lata od
Narodz.
Chryst.

Osmy Kres Dzieiow.

wodow, ktorzy do Roku 750. to
jest do obrania Przemyslaw, Le-
zkiem Pierwszym takze zwane-
go, Panstwem rządzili.

749. Było w Syryi niezwydzajne, i
niby do Wiary niepodobne trze-
sienie ziemi, w ktorym Miasta z
murami, i z Ludzmi z Gur na ro-
wniny w calosci przeniosły się o
kilka mil, co pisze Baroniusz pod
tym rokiem, i wszyscy sławni
Dzieiopisowic.

762. Saraceni wiele Kraiow w Hi-
szpanii podbili. Był to Narod
wyszły z Arabii, nazwany od Mia-
sta Saraka, ktore podług Ptolome-
usza w Arabii było. Ci Saraceni
Piatego od Narodzenia Chrystu-
sa Wieku, zaczęli się bardzo wsta-
wiać woicznymi czynami w Afry-
ce, Azyi, i Europie. Potym E-
gipt, Syrya, i Persya zawoiowali.
Jedynastego, i dwunastego wieku,
Krolowie Chrześcijańscy, zna-
cznie ich pognębili. Na ostatek
Turcy i Persowie Saracenow do-
konali, a nawet ich Imie znie-
śli, i zniszczyli.

767. Zaczęli się Turcy wstawiać czy-
nami woicznymi. Narod Turecki
podług wielu Dzieiopisow wy-
szedł z Turkestanu Prowincyi w

Lata od
Narodz.
Chryśt.

Osiny Kres Dzieiow.

Tartary Aziatyckiey położoney. Insi Dzieiopisowie twierdzą, że wyszedł z Turkomanii także Aziatyckiey Prowincyi. W tym Roku Turcy, Armenia, i Persyę wołowali, i niszczyli.

773. Karol Wielki Krol Francuski, zniósł i wził Dydiera Krola Lombardow, który niszczył Włochy, i prześladował Papieżow, Stefana Czwaitego, i Adryana Pierwszego. Na tym Dydierze Krolestwo Lombardow we Włoszech skończyło się.

776. Karol Wielki uczynił donacyę Stolicy Apostolskiey na Xięstwa Sabińskie, Spoletańskie, i Beneventskie.

795. Umarł Papież Adryan Pierwszy, który najdłużey po Świętym Pietrze, był Papieżem, bo siedział na Stolicy Apostolskiey dwadzieścia trzy lat, dziesięć Miesiący, i trzynaście dni. Święty Piotr zaś, lat dwadzieścia pięć, i siedm Miesiący.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzie-
iow Znakomitszych.
Od Ukoronowania
Cesarzką Koroną Ka-
rola Wielkiego Krola
Francuskiego, przez
Papieża Leona Trze-
ciego, Do Znalezie-
nia od Krzysztofa Ko-
lumba Genueńczyka
drugiey Połowy Zie-
mi, teraz nazwaney
Ameryka.

Ten Kres ma w sobie
lat 692.

800. Karol Wielki przybywszy do
Rzymu, był namaszczony, i u-
koronowany Cesarzem Rzymskim,
od Leona Trzeciego Papieża, oraz
ogłoszony Augustem w Dzień Bo-
żego Narodzenia. Pod ten czas
panował Karol Wielki, nie tylko
we Francyi, ale w Lombardii, w
Bawaryi, w Frankonii, w Saxonii,
w We-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow.

w Węgrzech, i w Transylwanii. Po nim Krolowie Francuscy byli Cesarzami Rzymskiemi, az do Roku Dziewięćsetnego Dwunastego, do śmierci Ludwika Czwartego ostatniego Potomka Karola Wielkiego. Potym od Roku Dziewięćsetnego Dwunastego, nastąpiły Elekcye Cesarzow Niemcow, z których Pierwszy, Konrad Pierwszy był obrany Cesarzem Roku Dziewięćsetnego Dwunastego. Ten Konrad był Comes Franconia.

801. Egbert, Krol Zachodnich Prowincyi Brytannii, podbił wszystkich inszych Krolow Brytannii, których siedmiu było, i pierwszy wzioł Imie Krola Angielskiego.

841. Około tego Roku podług Dzieiopisow Polskich, myszy zieść miały w Kruszwicy Popiela drugiego, Xiążęcia Polskiego.

842. Piaśń Mieszczanin Kruszwicki Xiążęciem Polskim obrany.

846. Pacificus Archidiakon Weroński, Rodem Włoch, wynalazł, czyli wydoskonalil Zygarki, jako świadczy Encyklopedia Pagina 299. Były dawno Zygary wodne, które wynalazł na sto dwadzie-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

dzieścia lat przed Narodzeniem Chryſtufowym Creſibius Matema-tyk, rodem z Alexandryi Miasta Egipſkiego, były i około Roku od Narodzenia Chryſtufowego 760. za Papieża Pawła Pierwzego w Rzymie Zygary, ale bardzo nie-dokonałe.

861. Photius zaczął w Stambule Schizmę Grecką, nauczając, że Duch Święty nie pochodzi od Syna tylko od Oica. Wdzierał się ten Photius na Patriarchoſtvo Konſtantynopolitańskie, i prześladował Świętego Ignacego, Patriarchę Konſtantynopolitańskiego, ktorego z Stolicy Konſtantynopolitańskiej na wygnanie ruſzył przez moc i wsparcie Michała Trzeciego Cefarza Wſchodniego. Po śmierci zaś Michała Trzeciego Bazyli Cefarz Wſchodni Naſtępca Michała, przywrócił na Patriarchoſtvo Świętego Ignacego, a na wygnanie poſłał Fociuſza. Potym ósmny Zbor Konſtantynopolitański Roku ośmſetnego ſzeſćdziesiątego dziewiątego odprawiony wyklół Fociuſza, a wyrok kłatwy na Fociuſza Biſkupi wſzyſcy podpifałi Krwią Chryſtufową, co twierdzi Baroniusz pod tymże Rokiem. Działo ſię to, za Papieża Adryana Drugiego.

Pod

Lata od
Narodz:
Chryst:

Dzieiaw ty Kres Dzieiow

897.

Pod tym Rokiem Skarga z Baroniusza wypisuje te słowa: Adalbertus Margrabia Tuscyi wladzil na Stolicę Apostolską Stefana Siódmego, który niegodny jest policzenia między Papieże, tylko iż to drudzy przed nami uczynili, liczyć go musimy. Ten niezbożnik Ciało Formoza zmarłego Papieża z Grobu wyjąć kazał, i ubrane w Szaty Papieśkie na Stolicy posadzić, i mówił Stefan do Ciała Formoza: Byłeś Biskupem Portueńskim, czemuś cści pragnącym duchem Rzymską sobie powizechną Stolicę przywłaszczył? i kazał Ciało Formoza zszat zwlec, i trzy mu palce, kteremi żegnał uciąć, a ciało Formoza w Tyber rzekę wrzucić. Musantius Sandini i wszyscy cale Dzieciopisowie między prawdziwemi Papieżami kładą Stefana, a Baroniusz mu cztery Lata Papieństwa i Rządow Kościoła Świętego przyznaie.

912.

Umarł Ludwik Czwarty ostatni Potomek Karola Wielkiego, i ostatni z Francuzow Cesarz Rzymski. Po śmierci jego obrano Cesarzem Rzymskim Konrada pierwszego, Comitem Franconiae, Hrabie Flankonii, i już od tego

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieciow

czasu zawsze Niemcow Cesarzami
obierano. Rachując zaś od Roku
ośmsetnego, ktorego Karol Wiel-
ki został Cesarzem Rzymskim, aż
do Roku Dziewięćsetnego Dwu-
nastego, w którym umarł Ludwik
Czwarty ostatni iego Potomek;
Było Cesarstwo Rzymskie w Do-
mu Francuskim sto dwanaście lat.

925. Heripertus nie zupełne pięć
Lat mający, obrany Arcybisku-
pem Remeńskim we Francyi, na
co po obraniu Heriperta Papież
Jan Dziesiąty przyzwolił. To
się znajduje pod tymże Rokiem w
Rocznych Dzieiach Skargi z Ba-
roniusza wytłumaczonych.
930. Herold Szosty został Pierwszym
Krolem Duńskim. Lubo zaś
Dzieiopisowie Duńscy od Dana
Syna Jakubowego Krolow swoich
rachują, jednak obcy i znakomitsi
Dzieiopisowie nie dawniey iak od
Herolda Szostego zatczyt Koro-
ny, Duńczykom przyznawają.
Tenże Herold Szosty, około tegoż
Roku Dziewięćsetnego Trzydzie-
stego przyioł Wiarę Chrześciań-
ską.
964. Mieczysław obrany Xiążęciem
Polskim, po śmierci Ziemomyśła
Oica swego. W tymże Roku
Mie-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

Mieczysław przyioł Chrześć, i Wiare Świętą. W tymże Roku wzioł za Zonę Dąbrowkę Chrześciankę, Bolesława drugiego Xiążęcia Czeskiego Corkę.

974. Bonifaciusz, nazwiskiem Frankon, rodem Rzymianin, kazał wziąć, i ndusić Papieża Benedykta Szostego, po którym wdzierał się, do Stolicy Apostolskiej, ale wkrótce od Rzymian wygnany, uszedł do Konstantynopola. Co pisze Baroniusz i Skarga pod tymże Rokiem.

985. Bezbożny Bonifacy Frankon wrocił się do Rzymu z Konstantynopola, i Papieża Jana Czternastego wziąć i głodem umorzyć kazał, sam znowu wdzierając się do Stolicy Apostolskiej, ale wkrótce nagle umarł. To pisze Baroniusz i Skarga Tłumacz Baroniusza pod tymże Rokiem.

990. Władimir Xiążę Ruski przyioł Chrześć Święty, na Krzcie wzioł Imie Bazylego, i nawrocił Ruś. Kościół cści go za Świętego.

997. Święty Woiciech Arcybiskup Gnieźnieński, opowiadając Wiare Prusakom, zabity.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

Tegoż Roku Geiſa Xiążę Wę-
gierſki, zoſtał Chrzeſcjaninem,
i Węgrow nawracać zaczął.

999. Boleſław Chrobry, po śmierci
Mieczysława Ojca ſwego Xiążę-
ciem Polſkim obrany. Ten Cia-
ło Świętego Woiciecha, za równą
Ciału wagę ſrebra od Prufaków
odkupił.
1000. Stefan Xiążę Węgierſki, Syn Gei-
ſy, otrzymał Koronę Krolewską,
od Sylweſtra drugiego Papieża.
1001. Otto Trzeci Ceſarz Rzymski,
nawidził w Gnieźnie Ciało Świę-
tego Woiciecha, a Boleſława
Chrobrego Koronę Krolewską
zaſzczycił.
1027. Umarł Święty Romuald Funda-
tor Kamedułów. Kameduli zo-
wią ſię po Włoſku Camaldoli, od
pierwſzego Konwentu Kamedul-
ſkiego, który ſię tak zowie, ieſt
zaś położony w Gurach, po Łaci-
nie Apenini nazwanych, w ſtra-
żney Puſtyni, nie daleko Miasta
Arezzo we Włoſzech.
1033. Obrany Papieżem Benedykt
Dziewiąty, o którym Baroni-
uſz, i Skarga Tłumacz tego
piſzą, że iedni mówią, że był
obra-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

był obrany w Dzieściciu tylko
Ieciech, drudzy w Pietnastu, albo
Szenastu, albo daley. Co piszą
pod tymże Rokiem.

1041. Benedykt dziewiąty, pozwolił,
aby Kazimirz, potym Krol Polski,
a w ten czas Mnich, Profes i Dia-
kon, w Klasztorze Miasta Fran-
cuskiego Kluniaku będący, wsta-
pił na Tron Polski, i poicł Zonę.
Co pisze Baroniusz pod tymże
Rokiem.

1056. Henryk Czwarty został Cesa-
rzem Rzymskim w Szoſtym Roku
wieku swego.

1073. Grzegorz Siodmy na Synodzie
Rzymskim, wydał Zakaz, aby I-
mienia Papieža, nikt, procz
Biskupow Rzymskich sobie przy-
wlaszczać nie wazył się, to pisze
Muzancius pod tymże Rokiem.

1077. Henryk Czwarty Cesarz, by-
wszy wykletym od Papieža Grze-
gorza Siodmego, przeprosił za ra-
dą Xiaząt Rzeszy Niemieckiey
Papieža, w Mieście Canusium na-
zwanym w Krolestwie Neapoli-
tańskim położonym. Pisze Ba-
roniusz, że Cesarz na Zamek dla
rozgrzeszenia bosu do Papieža
przyšedł, i był rozgrzeszony.

Bole-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

1079.

Bolesław Smiały Krol Polski, Syn Kazimierza Mnicha, zabił Świętego Stanisława Biskupa Krakowskiego. Za tę zbrodnię Papież Grzegorz Siodmy Koronę Polakom odebrał, a Polska od tegoż Roku, aż do Przemyśława, to ieść od Roku Tysiącznego Siedm dziefiatego Dziewiątego, aż do Roku Tysiącznego Dwuchsetnego Dziewiędziesiątego Piątego, przez Lat Dwiescie Szesnaście bez Korony była, i tylko Xiążąt Polskich miała. O Bolesławie twierdzą Dzieiopisowie, że w Osiyaku w Klasztorze Benedyktynow w Karynthii położonym, życia na pokucie dokonał, nikomu się nie obiawiając, że był Krolem.

1086.

Vratislaus Xiąże Czeski został zaszczycony Krolewską Koroną od Henryka Czwartego Cesarza.

1091.

Zaczół się w Jeruzalem Zakon Hoipitalariorum, pod Tytułem Świętego Jana Jerozolimskiego, który się teraz zowie Zakonem Kawalerow Maltańskich. Początkiem iego był mały Szpital, ieszcze za Kalifow Egipskich przez Chrześciańskich Kupcow w Jeruzalem wystawiony. Ten Szpital

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

tal był potym od Gotfryda Bulliona pierwszego Krola Jerozolimskiego, Roku Tyśiącznego Dziewiędziesiątego Dziewiątego znacznie zwiększony. Roku Tyśiącznego Setnego Czwartego, za Baldwina Pierwszego, iuż Szlubiemi ten Zakon był w Jerozolimie obowiązany. Ten Zakon Roku Tyśiącznego Trzechsetnego Dziesiątego przeniósł się na Wyspę Rhodos, ruszony zaś był z Wyspy Rhodos, przez Solimana drugiego, Cesarza Tureckiego w Roku Tyśiącznym Pięćsetnym Dwudziestym drugim. Potym w Roku Tyśiącznym Pięćsetnym Trzydziątym, osiadł ten Zakon na Wyspie Malcie, w Morzu Sroczemnym ku brzegom Afryki położoney, którą Wyspę i teraz osiada, i od tey Wyspy ten Zakon zowie się Zakonem Kawalerow Maltańskich.

1098. Święty Robert fundował Zakon Cysterfow, pod Regulą Świętego Benedykta.

1099. Dnia Piątego Julii Gotfryd Bullion Wódz Woisk Chrześciańskich, wziął Jerozolimę, a Dnia Dwudziątego Drugiego Julii, obrany był Pierwszym Krolew Jerozolimskim. W kilkanaście dni potym

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

potym, zniost pod Jerozolimą Sołtana Egipskiego, który miał cztery kroć sto Tyśięcy Woiska, a Gotfrid Krol Jerozolimiki, nie miał tylko Pietnaście Tyśięcy Woiska.

1101. Umarł Święty Bruno Fundator Zakonu Kartuzow, który Zakon potwierdzony, od Alexandra Trzeciego Papieża, w Roku Pańskim 1105.

1118. Hugo de Paganis, i Gotfrid Aldemar, fundowali w Jerozolimie, za Baldwina drugiego Krola Jerozolimskiego Zakon Templariorum, Roku zaś Tyśięcznego setnego Dwudziestego Piątego Concilium Tracense w Kampanii Prowincyi Francuskiej złożone, przyieło ten Zakon. Potym ten Zakon, bardzo się zbogacił, a w Roku Tyśięcznym Trzechsetnym dzieśiatym, Pięciudziest Czterech naiznakomitszych Zakonnikow obwinionych o wielkie zbrodnie, stracono w Paryżu, za Sędem Komisarzow Papieża Klementsa Piątego. W Roku zaś Tyśięcznym Trzechsetnym Dwunastym Concilium Viennense znieśło zgruntu Zakon Templariorum. Roku zaś Tyśięcznego Trzechsetnego Trzynastego

F Wiel-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

Wielki Mistrz Templariorum w
Paryżu stracony.

1134. Umarł Święty Norbert Fundator Zakonu Præmonstratensium. Zakon jego potwierdzony, od Papieża Honorjusza Drugiego, Roku 1125.
1139. Alfons pierwszy nazwany Henriques, zniósłszy Pięciu Krolow, czyli Wodzow Maurytańskich w Portugalii, Pierwszy zaczął się pisać Krolew Portugalskim.
1160. Urodził się Święty Jan de Matha Fundator Trynitarzow. Zaczął swój Zakon Roku Tysiącznego setnego Dziewiędziesiątego siódmego, który Zakon Papież Innocencjusz Trzeci potwierdził. W Roku 1209. Święty Felix Waleziusz wraz z Świętym Janem de Matha ten Zakon fundował.
1162. Olaus drugi, był Pierwszym Krolew Szwedzkim. Dawniejsi przed nim Krolowie, zwali się Krolami Upsalskiemi. Dzieciopis Szwedzki Locenius, który żył około Roku Tysiącznego Sześćsetnego Siedmdziesiątego, wywodzi Krolow Szwedzkich od Eryka

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

Eryka Pierwszego, który miał Panować Roku od Stworzenia Świata, Dwuch Tyfiącznego Czterdziestego Piątego, to jest około Czterechset Lat po Potopie, ale znakomitsi Dzieciopisowie, całemu temu nie dowierzaią.

1177. Cesarz Fryderyk Pierwszy nazwany Barbarossa, przeproszał w Wenecyi przed Kościołem Świętego Marka, Papieża Alexandra Trzeciego, padłszy mu do nog, a po tych przeprosinach Papież go rozgrzeszył. Ten Cesarz wojował przeciwko Papieżowi Alexandrowi Trzeciemu, ale Mediolńczykowie i Wenetowie przy Papieżu staneli, i Cesarzkie Wojsko w bitwach zwyciężyli. Po ostatnim Wenetow zwycięstwie, przeprosił Cesarz Papieża.
1187. Saladyn Sołtan, czyli Król Syryi, i Egiptu, odebrał Chrześcianom Jeruzalem. To Krolestwo nie było w ręku Chrześcian, tylko przez ośmdziesiąt ośm lat.
1195. Saraceni weszli z Afryki do Hiszpanii, znieśli Alfonsa osmego Króla Grenady, a Piędziesiąt Tyficy Ludzi wycieli.
1207. Wincenty Kadłubek, został Bi-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

skupem Krakowskim, umarł po-
tym Cyfersem z wielką sławą
Świętobliwości, był to ieden z
z naidawniejszych Dzieiopisow
Polskich.

1208. Colomanus, Syn Jędrzeia Kro-
la Węgierskiego, obrany był w
Haliczu od Xiążąt Ruskich, Kro-
lem Halickim, ale tegoż Roku,
przez przeciwną inszych Panow
Ruskich stronę, z Krolestwa Ha-
lickiego był ruszony. Ten Co-
lomanus Zonę miał Salomeę, Sio-
strę Leszka Xiążęcia Krakowskie-
go, z którą w Panieństwie, żył
do śmierci. O Kolomanie pisze
obfzernie Długosz pod tymże Ro-
kiem.

1214. Umarł Święty Woiciech Patry-
archa Jerozolimski. Ten Zako-
nowi Karmelitańskiemu, Patryar-
chą swoim Świętym Eliaszem za-
szczyconemu, napisał Regułę Ro-
ku Tyfiącznego Dwuchsetnego
Dziewiątego. Potwierdził tę
Regułę Papież Honoriusz Trzeci,
Roku Tyfiącznego Dwuchsetnego
Dwudziestego Szostego. Tę ostrą
Regułę Papież Eugeniusz Czwar-
ty, nieco ułagodził. W dalszym
czasie Święta Teresa, naprzod dla
Karmelitanek Bosych, około Roku
Tyfiącznego Pięćsetnego Czter-
dzie-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow.

dziesiątego, potym i dla Karmeli-
row, do dawney osiwości ten Za-
kon przyprowadziła. W czym
iey bardzo pomagał błogosławio-
ny Jan od Krzyża, osiwość Reguły
z nią utrzymujący, co potwier-
dził Papiież Grzegorz Trzynasty
Roku Tyśiącznego Pięćsetnego
ośmdziesiątego.

1221. Umarł Święty Dominik Funda-
tor Zakonu Kaznodziejskiego.
Ten Zakon iest potwierdzony od
Papieża Honoryusza Trzeciego w
Roku Tyśiącznym Dwuchsetnym
Sześćnastym.

1226. Umarł Święty Franciszek Afsyiski
Fundator Zakonu swego. Ten
Zakon iest potwierdzony naprzod
od Papieża Innocencjusza Trze-
ciego, w Roku Tyśiącznym Dwuch-
setnym Dziesiątym, potym od
Papieża Honorjusza Trzeciego w
Roku Tyśiącznym Dwuchsetnym
Dwudziestym Trzecim. Pomie-
niony Święty odebrał od Pana JE-
ZUSA Znaki Ran Krzyżowych,
na Ciele swoim wyrażone, w Roku
Tyśiącznym Dwuchsetnym Dwu-
dziesiątym Czwartym.

Tegoż Roku umarł Genghis
Han, ieden z Hanow Mongulow
w Części wielkiej Aziatyckiej

Lata od
Narodz
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

Tartaryi Panujących. Od Początku Swiata nikt nie zawoio-
wał tyle Kraiow, ile ten Zwy-
cięzca, bo więcej niż Tyfiąc ośm
set mil Kraiu od Wichodu do Za-
chodu, a więcej, niż Tyfiąc mil
Kraiu od Północy ku Południowi
pod swoje Panowanie podbił. Za-
woiował całą prawie Indyą, całą
Perfią, więkzszą Część Chin, całą
Tartaryą, Krolestwa Kazan, A-
strachan, i więkzszą Część Państw
Moskiewskich. Liczył w Woi-
sku swoim przeszło siedm kroć sto
Tyfiący Żołnierza.

1227. Leszek Biały, Xiążę Polski, O-
ciec Bolesława Wstydliwego, nie-
spodziewanie zabity od Ludzi Sta-
roesty Pomorskiego, iako pitze
Lengnich, i na to przywozł
Swiadeństwo Kadłubka, i Długo-
sza.

Tegoż Roku Bolesław Piąty, na-
zwany Wstydlivy, Syn Leszka Bia-
łego został Xiążęciem Polskim, w
Pięciu letech wieku swego. Ten
w Roku Tyfiącznym Dwuchse-
tnym Trzydziestym osmym, wzioł
za Zonę Świętą Kingę, albo Ku-
negundę, Beli Szostego Krola Wę-
gierskiego Czternastoletnią Cor-
kę, mieszkał z nią w Panienswie,
przez Lat Czterdzieści obłożo-
nych.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

nych. Umarł w Roku Tyfiacznym, Dwuchsetnym Siedmdzięciątym Dziewiątym, a Wdowa Święta Kunegunda, w Klasztorze w Sączu Zakonnica została.

1250. Święty Ludwik Krol Francuski, w bitwie przeciwko Saracenom, pod Damietą Miastem Egiptu, wzięty od Saracenow; na okup swoi oddał Saracenom Damietę, a na dziesięć lat Pokoi z niemi zawarł.

1292 W Dzień Pierwszy Wielkonocny, a Marca dnia Trzydziętego, Sycyliiczycowie, wszystkich Francuzow w Sycylii będących, wygubili, i pozabiali, nie ochraniając, ani Białogłow, ani Dzieci u Pierfi będących. Stało się to za pierwszym Dzwonieniem na Nieszpory, i zwał ten Dzień krwawy, zowie się Nieszporami Sycyliiskimi. Francuzow było ośm Tyfięcy, samych Woiskowych procz innych.

1295. Przemysław Xiążę Polski przywrocil Państwu swemu utraconę przez Bolesława Smiałego Krolestwa, i Korony ozdobe, a wziąłszy Tytuł Krolewki, był ukoronowany, i namaszczony od Swinki

Lata od
Narudz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

Swinki Arcybiskupa Gnieźnieńskiego. Roku zaś Tyfiacznego Dwuchsetnego Dziewiędziesiątego Szóstego, ten Krol zabity w Rogoznie podług Diugosza i Lengnicha z rozkazu Margrabiow Brandeburskich.

1298. Alexander Spina Włoch Dominikan, wynalazł Perspektywy, albo Telescopia, w Pizie Mieście Xięstwa Toskańskiego.

1300. Polacy złożyli z Krolestwa, Władysława Łokietka za uciążliwe Panowanie, najbardziej zaś za to, że się Krolem nie piął, ale tylko Dziedzicem i Xiążęciem. Na miejscu Łokietka obrali, i ukoronowali, Wacława Krola Czeskiego.

1302. Wynaleziony czyli wydoskonalony sposob, Acus Magneticæ, do żeglowania na Morzu bardzo potrzebny, wynalazł go, czyli wydoskonalil Włoch, nazwiskiem Flavio, Rodem z Miasta Melfi, w Krolestwie Neapolitańskim położonego.

1305. Umarł Wacław Krol Polski i Czeski.

1306. Po śmierci Wacława, wrocil się

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

na Tron Polski Władysław Pierwszy Łokietek.

1330.

Papież Jan Dwudziesty drugi, postanowił, aby mu płacono Annały, to jest dochody Roku jednego ze wszystkich Dobr Duchownych, wyjąwszy Dobra Biskupow, i Opatow, ktore to roczne dochody każdy Duchowny Dobra odbierający w pierwszym Roku płacić był powinien. Potym zaś za Bonifacego Dziewiątego około Roku Tyfiącznego Tizechsetnego Dziewiędziesiątego drugiego, już od Biskupow i od Opatow Annały na Papieża postanowione. Na wielu Zborach Powszechnych, to jest in Conciliis były wielkie trudności, o te Annały. Teraz różnie po różnych Państwach płacą się. O tym pisze Sandini w Zyciach Papieżow pod Tytułem Bonifacego Dziewiątego.

1333.

Kazimirz Wielki nastąpił po Oicu swoim Władysławie Łokietku na Tron Polski. Od tego Krola ma Polska naidawniejsze Prawa. Ten Krol prawie całą Czerwoną Ruś, przez spadki po Xiażetach Ruskich odebrał, i do Polski przyłączył, Arcybiskupstwo Lwowskie fundował, i Studium Cracoviense, iako pisze Długosz.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

1346 Było tak wielkie Powietrze w Azyi, Afryce, i Europie, o iakim od początku Swiata nie wzmiankuia Dzieiopisowie. Za częło się to powietrze w Chinach od mgły do dynu gorącego podobney, i wkrótce całe Chiny zaraziwszy, przeszło do caley Azyi, do caley Afryki, i do caley Europy, aż do najzimniejszych Kraiow. W tych Państwach, w których najwolniejsze było, dwudziestą część Ludzi wygubiło, we Francyi osmą, w Anglii czwartą, w Azyi zaś najfrozsze było. O tym Powietrzu świadczy Encyklopedia, pod tytułem powietrza, w Tomie Dwunastym na karcie 457.

1354 Wenetowie podług świadcstwa Muzanciusza, i Morerego, Xiążęciu, albo Dozy swemu Marino Phaletri nazwanemu, za machinacye przeciwko Oiczyźnie swoiey, topotem szyć uciąć kazali.

1370. Po Kazimierzu Wielkim, nastąpił na Tron Polski Ludwik Krol Węgierski, rodzony Siostrzeniec Kazimierza Wielkiego, a Syn Karoberta Krola Węgierskiego, i Elżbiety rodzoney Siostry Kazimierza Corki Władysławowa

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

wa Łokietka. Ten Krol Wielkie Wolności Polakom nadał, i we wszystkich Paktach Konwentach, iest wspomniany, okolo nadania Wolności Polakom.

1378.

Zaczeło się wielkie odszczepienstwo, albo Schizma, w Kościele Katolickim, ktore Dzieciopisowie zowią Odszczepienstwem Zachodnim, po Łacinie Schisma Occidentis. Początek tego odszczepienstwa był taki. Papięże od Klemenfa Piątego, od Roku Tyśiącznego Trzechsetnego Piątego, aż do Grzegorza Jedynastego, do Roku Tyśiącznego Trzechsetnego Siedmdziesiątego Szóstego, przez Lat siedmdziesiąt obłożonych, mieszkali nie w Rzymie, ale w Awinionie Mieście Francuskim, w Prowincyi, Prowincya nazwaney położonym. To Miasto zowie się po Łacinie Avenio, albo Avenicorum Civitas, i iest do tych czas do Stolicy Apostolskiej należące. Kiedy zaś Papięż Grzegorz Jedynasty, w Roku Tyśiącznym Trzechsetnym Siedmdziesiątym Siódmym, dnia Siódmego Januarii, z Awinionu do Rzymu przybywszy, iuż się bez powrotu tamże nazad przemieścił; Po zycściu Jego Roku Tyśiącznego Trzechsetnego Siedm-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

Siedmziesiątego osmego, obrali rozdwoieni Kardynałowie dwóch Papieżow, Urbana Szóstego, i Klemensa Siodmego, z których Urban Szósty był dobrze obrany. Trwało to od Roku Tyfiącznego Trzechsetnego, Siedmziesiątego Osmeo, to jest od Urbana Szóstego, aż do Roku Tyfiącznego Czterechsetnego Dwudziestego Dziewiątego, to jest do Marcina Piątego, przez lat piędziesiąt i jeden, że po dwóch Papieżow obierano, z których jeden był zawsze Antipapa, albo złe obrany Papież. W tym czasie przeciagu, Papieżowie dobrze obrani ci byli: Urban Szósty, Bonifacy Dziewiąty, Innocenty Siodmy, Grzegorz Dwunasty, Alexander Piąty, Jan Dwudziesty Trzeci, Marcin Piąty. Antypapæ zaś, albo złe obrani Papieże ci byli: Klemens Siodmy, Benedykt Trzynasty, i Klemens Osmy, który złożył pretendowane Papieństwo w Roku Tyfiącznym Czterechsetnym Dwudziestym dziewiątym, a Marcin Piąty, od tego Roku, już bez Antypapy spokoinie Stolicę Apostolską osiadł.

1579.

Szwarc redem z Fryburga Zakonnik Świętego Franciszka Chi-
mik,

Lata od
Narodz:
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow.

mik, biiąc w Mozdzierzu Salitrę, postrzegł z podziwieniem, że się zaieła w mozdzierzu, a z tego przypadkowego doświadczenia, dociekl sposobu robienia Prochu, ktorego potym w Roku Tyfiącznym Trzechsetnym ośmdzieściątym, Wenetowie na Woinach zażywali.

1384. Jadwiga Corka zmarłego L wika Krola Polskiego, i Węger- skiego, przybyła do Krakowa, i tam Krolową Polską obrana, i u- koronowana. |

1386. Jagiełło przybył do Krakowa,
przyiół Chrześć Swięty, wziół I
mie Władystawa drugiego, Słub
wziół z Jadwigą, potym obrany,
i ukoronowany Krol'em Polskim.
Roku zaś Tyfiącznego Trzech-
setnego ośmdzieściatego Siodme-
go; Władystaw Jagiełło Krol
Polski, poiechał do Litwy, tam
fundował Biskupstwo Wileńskie,
i przyprowadził Litwę do Wiary
Chrześcianańskiej. Roku Tyfią-
cznego Trzechsetnego Dziewię-
dzieściatego Dziewiątego, Krol-
wa Jadwiga w Połogu umarła.
Roku Tyfiącznego Czterechsetne-
go Dziesiątego, Krol Jagiełło
znioł Krzyżaków pod Grunwal-
dem w Prusiech. Zginoł w tey
bitwie,

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

bitwie, sam Mistrz najwyższy Krzyżacki Jungingien nazwany, i więcey Trzydziestu Tyfięcy Krzyżaków. Roku Tyfięcznego Czterechsetnego Dwunastego, Władysław Jagiełło dał Czterdzieści Tyfięcy kop, szerokich groszy Praskich na zasław Starostwa Spiłkiego Zygmuntowi Krowi Węgierkiemu, który wkrotce potym Cesarzem został. Roku Tyfięcznego Czterechsetnego Dwaździeśtego Drugiego, Władysław Jagiełło poioł za Zonę Zofią, Jędrzeia Iwanowicza Xiążęcia Kiiowskiego Corkę. Z tey sie urodzili Synowie Władysława, Władysław Trzeci, i Kazimierz Czwarty. Umarł Krol Władysław drugi, Jagiełło nazwany, Roku Tyfięcznego Czterechsetnego, Trzydzięstego Czwartego.

- 1397 Tamerlan Han, albo Cesarz Wielkicy Tartaryi Aziatyckicy, wygrał wielką bitwę na Bajazecie pierwszym, Cesarzu Piątym Tureckim, pod Miastem Angorio, położonym w Galacyi Prowincyi Azyi mnieiszey, i wziół w niewolę Bajazeta, który, że choć w niewoli będący, wzgardę pokazywał, i zniewagi czynił Tamerlanowi, kazał go Tamerlan w Klatkę zelazną wśadzić, a z tey klatki Tamer-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

merlan, na konia wsiadał, i z konia zsiadał. Bajazet z rospaczy tłukł głową oklatkę żelazną, po ki się nie zabił.

1407 Jan Hus Xiadz i Rektor Akademii Praskiej, zaczął rozfiwać Kacerskie błędy swoje.

1414. Jan Hus, będąc pozwany, na Zbor Konstancieński, albo na Concilium Constantiense, stawił się osobiście, gdzie w tymże Roku błędy iego Kacerskie potępił, i on na stos skazany, w roku zaś następującym Tyfiącznym Czterechsetnym Pietnastym Dnia Pietnastego Lipca, spalony także w Konstancyi. Trwał ten Kacercz do śmierci w błędach swoich.

1429 Ten Rok jest znakomity zwycięstwem nad Anglikami Panny, którą zowią Dzieiopisowie, Panną z Orleans. Kiedy Anglikowie, całą prawie Francją byli posiadli, Joanna D'Arc, którą zowią Panną z Orleans, ogłosiwszy się, że jest od BOGA zesłana, na wypędzenie Anglikow z Francyi, uderzyła na Anglikow, pod Miastem Orleans, z małą garstką Francuzow, i Anglikow od tego Miasta odpędziła. Lubo zaś Anglikowie, wziowszy w inszey bitwie pomienioną Jo-
annę

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

annę, spalili ją iak Czarownicę, i lubo wkrótce potym Henryka Szotego, Krola Angielskiego w dziecinnym wieku będącego, do Paryża sprowadzili, w Roku Tysiącnym Czterechsetnym Trzydziesiątym Pierwszym, a tam go w Kościele Katedralnym Paryskim, Francuską, i Angielską Koroną, ukoronowali, iednak od Zwycięstwa Joanny D^z Arc, tak się Wojna nie wiodła we Francyi Anglikom, że Roku Tysięcznego Czterechsetnego, Piędziesiątego Pierwszego, już bardzo mało Kraiu we Francyi posiadali, a potym z Francyi cale rugowani byli. Orleans zowie się po Łacinie Aureliæ, albo Aurelianum.

1430

Witold Wielki Xiążę Litewski, umarł w Mieście Troki nazwanym. Tegoż Roku przed samą śmiercią Witolda, Zygmunt Cesarz, a oraz Krol Węgierski, posłał do Witolda Koronę Litewską, ale ją w drodze z rozkazu Krola Władysława Jagiełła Jan Czarnkowski, Podkomorzy Poznański Herbu Nałęcz przeciwował. Ten Witoldus, miał na Krzcie Świętym Imię Alexandra, a był Stryechnorodzony Brat Krola Władysława Jagiełła, bo był Syn Kiejsuta, a Olgierd rodzony Brat Kiey-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

Kieyfluta, był to Ociec Władysław Krola Polskiego. Był ten Witold wielki Woioownik. Umie-
raiać, Wielkie Xięstwo Litewskie,
Krolowi Władysławowi oddał, ia-
ko od niego sobie powierzone.

1434. Po zeisciu Władysław Jagieł-
ła, obrany Krolom Polkim Syn
Jego Starszy Władysław Trzeci
Jagiellończyk. Ten w Roku
Tysiącnym Czterechsetnym
Trzydziestym Szostym, Xięstwo
Włoskie, i Maltańskie, przyłą-
czył do Polski sposobem Feudi,
albo Holdownictwa. Tenże w
Roku Tysiącnym Czterechse-
tnym Czterdziestym został Kro-
lem Węgierskim. Zginął Wła-
dysław Jagiellończyk pod Warną
w Bulgaryi, w bitwie z Amura-
tem Drugim Cesarzem Tureckim
Roku Tysiącznego Czterechsetne-
go Czterdziestego Czwartego,
Dnia Jedy nastęgo Novembris.

- 1439 Było Concilium Floreńskie za Pa-
pieża Eugeniusza Czwartego. Na
tym Zborze Powszechnym, był
przytomny i sam Papież, i Cesarz
Wschodni Jan Paleolog. Papież,
Kardynałowie, tudzież, Cesarz i
Wikaryuszowie, albo Namieśnicy
Patriarchow Greckich, podpisali
te Concilium. Staneła na nim ie-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

дноść Kościoła Greckiego, z Kościołem Rzymskim, wyznane od Greków pochodzenie Ducha Świętego od Ojca, i od Syna. Namieśnictwo Chrystusowe Papiężowi przyznane.

1441. Wynaleziony Druk, przez Guttemberga, Obywatela Moguntzkiego. Ten się złączył z Faustem, bogatym Moguntzkim Mieszczaninem, i z Szefferem Zięciem Fausta. Ci trzej, naprzód z drzewa wydrukowali Roku Tyśiącznego Czterechsetnego Piędziesiątego w Moguncyi, Dykcjonarz Łaciński, nazwany Catholicon, potym z Metalu, Litery drukować zaczęli.

1443 Jan Brugges Malarz rodem Flamańczyk wynalazł sposob malowania z Olejem, tym sposobem obrazy przez wiele wieków trwać mogą. Obrazy zaś malowane przed wynalazkiem zażywania oleju do Farb, wszystkie zaginęły, i tylko sława, a nie obrazy Apellefa Zeuxyfa zostały.

1444. Umarł Święty Bernardyn Scenński w Mieście Aquila nazwanym, w Królestwie Neapolitańskim położonym. Ten Święty

uro-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

urodził się Roku 1383. w Mieście
Maia nazwanym, w Wielkim Xię-
stwie Florentkim położonym.
Pomieniony Święty dlatego się
zowie Senenki, że Ociec Jego
rodził się w Sienie, Mieście Wiel-
kiego Xięstwa Florentskiego.
Swiaeczy Dulatus Sławny Teolog
Paryki, że ten Święty był ieden
z naiznaczniejszych w Zakonie
Świętego Franciszka Reformato-
row, ktorzy Zakon po Łacinie
de Observantia, a w Polszcze
Bernardyni nazwany, do takiej
iaka słynie doskonałości przypro-
wadzili. Podług Morerego, był
ten Święty Wikarym, czyli Kom-
missarzem Generalnym pomienio-
nego Zakonu, a za tego Urzędu
Jego, w samych Włoszech więcey
niż Trzysta Konwentow de Ob-
servantia zbudowano. Biskupstwo
Sieny, albo Seneńskie, a potem
Ferrary ofiarowane sobie odmo-
wił. Kanonizowany Święty Ber-
nardyn Seneński od Papieża
Mikołaja Piątego Roku 1450.

1453

Mahomet Drugi, Cesarz Ture-
cki, wzioł szturmem Konstanty-
nopol Dnia Dwudziestego Dzie-
wiątego Maia, w pierwszy Wto-
rek Pośt Dominicam Trinitatis,
to jest po Niedzieli Świętey Troi-
cy; zginął w tym Szturmie Ce-
sarz

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

farz Konstantyn Trzynasty Paleolog, nazwany Dracofes, ktorego inſi Dzieiopisowie, nazywaią Konstantynem Pietnaſtym, rachuiąc w poczet Konstantynow, dwóch Cefarzow Konstantynow, ktorzy panowali przed przeniesieniem do Konstantynopola z Rzymu Stolicy Cefarzow Rzymskich, to iest przed Konstantynem Wielkim. Od tego czasu Turcy Konstantynopol trzymaią, który teraz po Turecku zowie się Stambuł.

1473 Urodził się w Toruniu sławny Matematyk Imieniem Kopernik, rodem Polak Sisteina Copernicanum, słynie teraz w całym świecie, był ten Kopernik, Kanonikiem Warmińskim.

1474 Ferdynand Piąty Król Aragoński, poiowszy za Zonę Izabelle, Dziedziczkę Królestwa Leonńskiego, i Kastylijskiego, a Królestwo Grenady, i inne Maurom odebrawszy, i wszystkich Maurow z Hiszpanii wypędziwszy, został pierwszym Królem Hiszpańskim.

Tegoż Roku Papież Sixtus Czwarty potwierdził Zakon Świętego Franciszka de Paula. Zakonnicy tego Zakonu zowią się Minimi.

W Szne-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziewiąty Kres Dzieiow

- 1478 W Sznebergu w Gurach Saskich Srebrnych kruszcowych w Misini położonych, znaleziono całkowitą sztukę szczerego i czystego srebra, na ktorey Albert Xiąże Saski iadł obiad, ze dwudziestą czterma osobami, z tey całkowitey sztuki srebra najmniejsze sztuki porabanej odważono obłożonych czterysta Cernarow srebra. O tak bogatych kruszczach srebrnych nigdzie przed tym nie slyszano.
- 1483 Urodził się w Mieście Papięskim Urbino nazwanym, Raphaël Urbino. Ten Raphaël tak się wydoskonalil w Malarstwie, że do tąd po nim, nie powstal rowny mu Malarz, i przed nim na tysiąc i więcey lat lepszego Malarza nie było.
- 1492 Chrystophorus Columbus rodem Genueńczyk, znalazł na Morzu, Nowy Swiat, to jest Amerykę, albo drugą połowę Ziemi, tak wielką, iak ta połowa, ktora przed tym wynalezieniem, wiadoma, i znana była. Po nim Vesputius Americus, rodem z Florencyi, w Roku Tysięcznym Czterechsetnym Dziewiędziesiątym Siodmym, głębiey w nowym Swiecie, Kraie wielkie powynaidywał, i od niego Ameryka nazwisko wzięła. G3

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzie-
iow Znakomitszych.
Od Znalezienia No-
wego Swiata, do Po-
czątku Wieku Natze-
go, to jest do Roku
1701.

Ten Kres zawiera w so-
bie, lat 208.

1493 Po znalezieniu od Krzysztofa
Kolumba rodem Genuencyka,
drugiey połowy okrągu Ziemi,
teraz nazwaney Ameryka, Ferdynand
Krol Hiszpański, na ktorego
Okrętach wynalazł Columbus
Nowy Swiat, kazał na pierwey
zaszczepić Wiarę Świętą Katoli-
cką. Po Kolumbusie, Vesputius
Americus, także Włoch rodem
z Florencyi, głębiey w tym No-
wym Swiecie, wiele Kraiow wy-
nalazł, a od niego Ameryka I-
mie wzięła.

1494 Urodził się w Alkantarze Mie-
ście Hiszpańskim, Święty Piotr z
Alkantara. Ten Święty postano-
wił

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzieiow.

wił Reformę Zakonu Świętego Franciszka, którą trzymaia Reformaci. Potwierdzona iest ta Reforma od Papieża Klementa Siodmego, Roku Tyfiącznego Pięćsetnego Trzydziestego Drugiego.

1495

Urodził się w Mieście Portugalskim Montemajor nazwanym, Święty Jan Boży. Ten Święty fundował Zakon Bonifratrow w Roku Tyfiącznym Pięćsetnym Trzydziestym oimym, a Papież Pius Piąty potwierdził ten Zakon, Roku Tyfiącznego Pięćsetnego Siedmdziesiątego Drugiego.

1518.

Marcin Luter, rodem ze Wsi Iśleben nazwanej w Xięlitwie Mansfeld w wyższej Saxonii położoney, będąc Augustyanem, zaczął rozsiewać błędy swoje w Witembergu. Roku zaś Tyfiącznego Pięćsetnego Dwudziestego, Papież Leon Dziesiąty, wykłół Lutra, i błędy iego potępił.

W tymże Roku Henryk Osmy, Krol Angielski, napisał Xiążkę, przeciwko błędom Lutra, pod Tytułem Obrona Wiary, przeciwko Lutrowi. Za którą Xiążkę, Papież Leon Dziesiąty, dał mu Tytuł Obrońcy Wiary.

Zakon

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieſiąty Kres Dzieiow.

1524. Zakon Teatyński od Papieża Klemensa Siodmego potwierdzony. Ten Zakon wziół początki, i Imię od Jana Piotra Karaffy, Biskupa Teaty, który był potym Papieżem, pod Imieniem Pawła Trzeciego. Święty Kajetan wraz z Janem Piotrem Karaffą Biskupem Teaty Fundował ten Zakon.
1528. Papież Klemens Siodmy potwierdził Reformę Zakonu Świętego Franciszka, od Mateusza de Bassio pod Imieniem Kapucynow postanowioną.
1529. Pod czas Seymu Rzeszy Niemieckiey w Mieście Spira in Palatinatu Rheni Inferioris odprawionego, Lutrzy proteſtowali ſię przeciwko wyrokowi Seimowemu, błędom Luterskim niepomyślnemu, i od tey Proteſtacyi, zaczęli ſię zwać Proteſtantami.
1533. 21 Krol Szwedzki Guſtaw Pierwszy, przyiół błędy Luterskie, i Kroleſtwo ſwoie do nich pociągnął.
1534. Henryk Oſmy Krol Angielski, z Obroncy Wiary zoſtał Kacerzem, i Heretykiem, bo wiele błędow Lutra przyiowſzy, a ſwoich ieſzcze więcey do nich przydał, wypowiedział Poſtuſzeſtwe.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzieiow.

stwo Kościołowi Katolickiemu, i uczynił się Głową Kościoła Angielskiego. Dziesięć Tysięcy Kościołow Katolikom odebrał, i odioł im wszystkie Dobra Duchowne. Fiszerowi Biskupowi Rochesterskiemu, ktoremu Papież Kapelusż Kardynalski iuż w więzieniu będącemu posłał, Tomaszowi Morusowi, i wielu innym Znakomitym Katolikom szyię uciąć kazał. Te iego odzłczenieństwo ztąd poszło: Ożenił się był z Katarzyną, Corką Ferdynanda Piątego, Krola Aragonskiego, pozostającą Wdową starszego Brata swego Artusa, a to za Dyspensą Papieską. Potym zakochawszy się w Annie de Bulen Damie Zony swoiey ożenił się z nią, nie rozwiodłszy się podług Ustaw Kościelnych, i tak, iak Prawo mieć chce, z Zoną swoją Krolową Katarzyną; za to był wyklęty, od Papieża Klemensa Siodmego, a rozgniewany oklętwę, został Heretykiem. Ten Krol kazał potym szyię uciąć Zonie swoiey Krolowey Annie de Bulen. Ożenił się potym z Katarzyną Howart także Angielską Damą, ktorey także szyię kazał uciąć.

1535.

Chryściern Trzeci Krol Duński,

Lata od
Narodz.
Chryśt.

Dziesiąty Kres Dzieiow.

ski, przyioł błędy Luterskie. Za jego przykładem, i pobudzeniem całe Krolestwo Duńskie, Luterskie błędy przyioło.

Tegoż Roku Jan Kalwin, zaczął rozfiwać błędy swoje we Francyi. Był ten Kacierz rodem z Miasta Noion w Pikardyi Prowincyi Francuskiej położonego, i był Xiędzem Swieckim, bez żadney Prelatury.

1540 Dnia dwudziestego siódmego Septembris, Święty Ignacy Fundator Societatis JESU, otrzymał od Papieża Pawła Trzeciego Approbacyą Zakonu swego.

1552. Zawarty między Karolem Piątym Cesarzem, a Maurycym Elektorem Saskim, i innemi możniejszymi w Rzeszy Niemieckiej Xiążętami Luterskimi Traktat, w Mieście Passaw nazwanym w Cyrkule niższey Bawaryi położonym, którym Traktatem w Rzeszy Niemieckiej pozwolona wolność trzymania błędow Luterskich, i Liberum Exercitium.

1571. Wkradło się do Polski szkaradne Kacerstwo, uwiaczające Boiwo Chryśtufowi. Te Kacerstwo wyszło od Fausta Socina Włocha z Sie-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzieiow.

Sieny. Pomieniony Socinus, zarazil tym powietrzem kilka Znakomitych Domow Polkich, i szerzyć się w Polsce zaczęło. Dopiero w Roku Tyśiącznym Sześćsetnym Pięćdziesiątym ósmym, Konstytucya rozkazała Starostom, pod utratą Starostw, aby tych Kacerzow, na garle karali, a w Roku Tyśiącznym Sześćsetnym Sześćdziesiątym drugim, Białogłowy nawet za te błędy, na garle karać mocą Konstytucyi nakazano, i każdemu prywatnemu nawet Człowiekowi, brać takich Kacerzow, i do Sądu oddawać pozwolono. Tym sposobem brzydkie te Kacerstwo, ktore Dziewięćdziesiąt lat w Polsce trwało z gruntu się wykorzeniło, około Roku Tyśiącznego Sześćsetnego Sześćdziesiątego drugiego.

Tegoż Roku w Paryżu, w dzień Świętego Bartłomieja, Karol Dziewiąty Krol Francuski, w tymże Mieście na ten czas przytomny, kazał pozabijać wszystkich Kalwinow, w Paryżu będących, ktorych zabito Siedmdziesiąt Tyśięcy. Wytracono między niemi wielu bardzo Znakomitych Panow, i sławnych Woiennikow, między ktoremi zginął Admiral, albo Wodz Morski, Chatyllon, lat i zaślug

Lata od
Narodz.
Chryst:

Dziesiąty Kres Dzieiow.

zasług pełny. Ten dzień jest nazwany od Dzieiopisow, Dzień krwawy Świętego Bartłomieja.

1575.

Święty Philippus Neriuss, z Pozwoleniem Papieża Fundował Zakon Congregationis Oratorii, potym Papież Paweł Piąty, potwierdził ten Zakon Roku Tyśiącznego Sześćsetnego Dwunastego.

1587.

Dnia ośmnastego Februarii, Elżbieta Krolowa Angielska Corka Henryka Osmego Krola Angielskiego z Anny de Bulen spłodzona, kazała uciąć szyję Maryi Stuart Krolowy Szkockiey, Corce Jakuba Piątego Krola Szkockiego, Zonie Franciszka drugiego Krola Francuskiego, a po śmierci iego Zonie Henryka Stuarta, Krola Szkockiego. Syn tey Maryi Stuarti był potym Krolem Angielskim, pod Imieniem Jakuba pierwszego Krola Angielskiego.

1588.

Jan Zamojski, Kanclerz i Hetman Wielki Koronny zwyciężył w bitwie, a potym wziął w Byczynie Maximiliana Austryaka, Brata Cesarza Rudolfa.

1589.

Dnia Drugiego Augusta, Krol Francuski Henryk Trzeci nożem zabity. Ten Krol, był Krolem Pol-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzieiow.

Polskim przed Stefanem Batorym, pod Imieniem Henryka Waleziusza. Na nim się skończył we Francyi Dom Waleziuszow Krolow Francuskich. Kto tego Krola zabił, nie zgadzaia się Dzieiopisowie.

1590 Umarł Papież Urban siódmy, który krociey niż wszyscy inni Papieże, bo tylko dni Trzynaćcie siedział na Stolicy Apostolskiej.

1594 Henryk Czwarty namaszczony i Koronowany Krolem Francuskim. Tegoż Roku, Jan Chatel, chcąc pchnąć nożem w garło Krola Henryka Czwartego, pchnął go w wargę wierzchnią, i ząb mu nożem wybił, stało się to w Paryżu.

1597 Błogosławiony Jozef Calasantius, fundował Zakon Scholarum Piarum. W Roku Tyśiącznym Sześćsetnym Dwudziestym pierwszym, Papież Grzegorz Piętnasty, ten Zakon potwierdził. Umarł Błogosławiony Jozef Calasantius, Roku Tyśiącznego Sześćsetnego, Czterdziestego Osmego, dopełniając lat Dziewiędziesiąt Dwie.

1610 Żółkiewski Kanclerz, i He-
tman

Lata od
Narodze
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzieiow.

tman Wielki Koronny, wziol Moskwe Miasto Stołeczne całego Państwa, i Bazylego Szuickiego Cira Moskiewkiego, Moskwa zaś Władysław Krolewicz Polskiego, Carem obrała.

Tegoż Roku Henryk Czwarty Krol Francuski zabity w Paryżu dnia Czternastego Maja przez Kawaliaka.

Tegoż Roku Filip Trzeci Krol Hiszpanki ruszył z Hiszpanii Dziewięććroć sto Tyficy Maurów, ktorzy od dawnych czasow w Hiszpanii mieszkali. Przez to stała się mniej ludna, ale jedney Wiary Hiszpania.

1620

Była bitwa pod Cecorą na Wołoszczyźnie między stem Tyficy Turkow, procz Tatarow, a szczęścią Tyficy Polskiego Woiska, pod Żółkiewskim Kanclerzem i Hetmanem Wielkim Koronnym, w tey bitwie Żółkiewski zginol, Koniecpolski Hetman Polny wzięty od Turkow, a Woiska Polskiego ledwie Tyfiac do Polski powrocilo.

1621,

Osman Cefarz Turecki we trzech bitwach, od Jana Karola Chodkiewicza Woiewody Wileńskie-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzieiow.

skiego, Hetmana Wielkiego Litewskiego zwyciężony, Pokoim Woinę zakończył.

1625 Święty Wincenty de Paulis Francuz, fundował Zgromadzenie Missionarzew, ktore Papież Urban Osmy, potwierdził w Roku 1632.

1626 Papież Urban Osmy, potwierdził Zakon Wizytek, ktory fundował w Roku Tyfiacznym Sześciety Dziafiatym Święty Franciszek Salesius. Była z nim wespół Fundatorką Błogosławiona Chantal.

1630. Harveus Angielczyk, sławny Lekarz, dociekił cyrkulacyi krwi, albo wybiegu krwi, z serca przez Arterye, to jest przez białe żyły, a powrotu krwi do serca per Venas, to jest przez ciche nie białe żyły.

1632. Gustaw Adolf Krol Szwedzki, zabity pod Miastem Saskim Lutzen, blisko Lipska będącym, w bitwie z Walszteynem, Generałem Cesarza Ferdynanda drugiego; zginął zaś otrzymawszy dwa postrzały.

Tegoż Roku Gura ognista Wezuwi-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzieiow.

zawiufz pod Neapolim we Włofzech będąca, załypała, i spaliła przeszło cztery Tyfiące Ludzi, i Krai przyległy zniszczyła.

1638 Za panowania Cefarzowy Japonkiey nazwaney Mikaddo, wycięto w Japonii Trzydzieści siedm Tyfiący Chrześcian, i postanowiono Tyfiąc Czerwonych złotych nadgrody temu, któryby Xiędza Chrześciańskiego zabił, odtąd nawracanie na Wiarę Chrześciańską prawie ustało w Japonii.

1640 Portugalczykowie będąc uciśnieni Rządami Krolow Hiszpańskich, wybili się z ich mocy i obrali sobie Krola Jana Czwartego z Domu Braganciułzow, a Filipowi Czwartemu Krolowi Hiszpańskiemu posuszeństwo wypowiedzieli.

1644 Tatarowie z wielkiey Aziatckiey Tartaryi wpadli do Chin pod Krolom swoim nazwanym Cum-Ty, i Krai cały Chiński woiowali, w którym do tych czas Dom Tatarski panuje. Chińczykowie Cefarzow swoich przed Potopem świata wymieniaią, lata Panowania ich rachuiąc, i wypisuiąc, ale to infze Narody za Baikę poczytaią.

Stany

Lata od
Narodz-
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzieiow.

1648

Stany Holenderkie, wybili się z Władzy Krolow Hiszpańskich, po ośmdziesiątoletniej Woinie, podiętej na utrzymanie wolności swoyey, a w Traktacie Munsterkim pomienionego Roku zawartym. Filip Czwarty, Krol Hiszpański, do tad Pan ich Dziedziczny, uznał ich za wolną Rzeczpospolitą, od siebie, ani od nikogo nie dependującą. Tenże Traktat uznał Szwaicarow, za Narod Wolny, i od nikogo nie dependujący.

1649

Dnia dziewiątego Februarii Angielczykowie Buntownicy, kazali uciąć szyję Dziedzicznemu Krolowi, i Panu swemu Karolowi Pierwszemu Stuartowi. Po tey zbrodni, i ścięciu Krola Karola Pierwszego, Oliverius Cromvel Herfzt Buntownikow obrany Protektorem, i Rządzcą Anglii.

1654

Krystyna Krolowa Szwedzka; złożyła Koronę Szwedzką, poicb do Rzymu, w którym dni swoje pobożnie skończyła.

1667

Kazimierz Czwarty Krol Polski, ostatni Krol ze Krwi Jagiellow pći Białogłowskiey, Wnuk Siostry Rodzoney Zygmunta Augusta

H

gusta

Lata od
Narodz.
Chryśt.

Dzieśiąty Kres Dzieiow.

gusta ostatniego Jagiełła, a z Do-
mu swego Waza Jana Kiola Szwedzkiego
Wnuk, i sam Tytularny Krol Szwedzki,
ziożył Koronę Polską, pojechał do Francyi,
w ktorey dni swoje zakończył.

- 1679 Francuzi wielkie Kraie w Ameryce
wynalezli, osobliwie Krai wielki
Missisipi nazwany.
1683. Jan Trzeci Krol Polki zniost
Turkow pod Widniem, i tę Stolicę
Cesarzką, od oblężenia uwolnił.
- 1685 Molinos Xiądz Swiecki, rodem
Hiszpan, rozśiewając tajemnie w
Rzymie bardzo sprofne Kacerstwo
swoie, docieczony, przekonany,
i do więzienia wzięty, w którym
życia dokonał. Ten Kacierz od-
wołał iawnie błędy swoje, ie-
dnak zaraza została, i gdzie nie-
gdzie do tych czas o niey slychać
- 1696 Umarł Jan Trzeci Krol Polki
Zwycięzca Turkow pod Widniem.
- 1697 Obrany Krolem Polkim, Au-
gust Wtory, Elektor Saski.
- 1698 Anglia, i Holandia, za życia
Karola drugiego Krola Hiszpań-
skiego bezdzietnego, uczyniła po-
dział

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzieiow.

dział Hiszpańskiej Monarchii. Ten podział był przyczyną, że Karol drugi, uczynił Testament, którym całą Monarchią Hiszpańską, wyznaczył, i zapisał Filipowi Wnukowi Ludwika Czternastego Krola Francuskiego. Była potym po śmierci Karola drugiego o Koronę Hiszpańską Krwawa wojna, między Filipem pomienionym, a między Karolem Synem Drugim Cesarza Leopolda; iednak Filip utrzymał się przy Krolestwie Hiszpańskim, pod Imieniem Filipa Piątego.

1701. Umarł we Francyi Jakub Drugi, Krol Angielski, Syn drugi świętego, iak się wyżej namieniło Karola Pierwszego Stuarta Krola Angielskiego. Ten Krol Jakub Drugi, w Roku Tysiącnym Sześćsetnym osmdziesiątym osmym ledwie uwioził do Francyi życie swoje z Tronu i Krolestwa swego Dziedzicznego. Poddani jego za tego tylko znieawidzili, że był Katolikiem, i że pozwolił Poddanym swoim iawnie wyznawać Wiarę Katolicką w Krolestwie swoim.

Tegoż Roku Dnia Dwudziestego Drugiego Januarii, w Krolewcu Fryderyk Trzeci Elektor
H2 Bran-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dziesiąty Kres Dzieiow

Brandeburski Xiążę Pruski, wło-
żył Koronę na Głowę swoją, i
Krolowy Małżonki swoiey, a Ur-
synowi, iak pisze Lengnich, Bi-
skupowi swoiemu namaścić się
zwyczajem Krolow kazawszy,
ogłosił się pierwszym Krolem
Pruskim.

P A P I E Z E,

KROLOWIE, i CESARZE,
RZYMSCY.

ZACHODNI, WSCHODNI.

i

KROLOWIE EUROPEISCY.

Do Początku Wieku Naszego.

To jest

Do Roku Chryśtuśowego

1701.

P A P I E X E

KROLOWIE I CESARZE,

RZYMSCY.

ZACHODNI, WSCHODNI,

KROLOWIE EUROPEJSKY.

Do Początku Wielki Wiatygo.

To jest

Do Roku Chrystusowego

1701.

P A P I E Z E

Z wyrażeniem, ktorego Roku za-
siedli na Stolicy Apostolskiej, i
wiele Lat, Miesiący, i Dni, na Sto-
licy Apostolskiej siedzieli.

WIEK PIERWSZY.

Po Narodzeniu Chrystusowym.

	Papież	Zasiedł.	Siedział.		Dnie.
			Lata,	Miesiące.	
1.	S. PIOTR.	45.	25.	7.	
2.	S. Linus.	69.	11.	2.	23.
3.	S. Cletus.	80.	12.	7.	2.
4.	S. Clemens I.	93.	9.	6.	6.

WIEK DRUGI.

5.	S. Anacletus	103.	9.	3.	10.
6.	S. Evaristus	112.	9.	3.	
7.	S. Alexander I.	121.	10.		
8.	S. Sixtus I.	132.	10.		
9.	S. Telephorus	142.	11.	8.	18.
10.	S. Hyginus	154.	4.		
11.	S. Pius I.	158.	9.	5.	27.
12.	S. Anicetus	167.	8.		

Papież Zasiadł, Siedział.

Lata, Miesiące, Dnie.

13.	S. Soter	175.	3.	II.	-	18.
14.	S. Eleutherus	179.	15.	-	-	23.
15.	S. Victor I.	194.	9.	I.	-	28.

WIEK TRZECI.

16.	S. Zephyrinus	203.	18.	-	-	18.
17.	S. Callistus I.	221.	5.	I.	-	12.
18.	S. Urbanus I.	226.	6.	7.	-	4.
19.	S. Pontianus	233.	4.	4.	-	25.
20.	S. Anterus	237.	-	I.	-	-
21.	S. Fabianus	238.	15.	-	-	4.

*Stolica wakowała przez Szesnaście Miesiący
obłożonych.*

22.	S. Cornelius	254.	2.	-	-	-
-----	--------------	------	----	---	---	---

Pierwszy Pseudopapież Novatianus Heretyk.

23.	S. Lucius I	255.	1.	4.	-	12.
24.	S. Stefan I.	257.	3.	3.	-	22.
25.	S. Sixtus II.	260.	-	II.	-	12.
26.	S. Dionizy	261.	II.	3.	-	14.
27.	S. Felix I.	272.	2.	5.	-	-
28.	S. Eutygianus	275.	8.	5.	-	3.
29.	S. Cajas	283.	12.	4.	-	5.
30.	S. Marcellinus	296.	7.	II.	-	23.

WIEK

WIEK CZWARTY.

	<i>Papież</i>	<i>Zasiadł,</i>	<i>Siedział.</i>		
			<i>Lata.</i>	<i>Miesiące.</i>	<i>Dnie</i>
31.	S. Marcellus I.	304.	4.	I.	25.
32.	S. Eusebius	309.	2.	7.	16.
33.	S. Melchirades	311.	2.	2.	7.
34.	S. Silvester I.	314.	21.	11.	-
35.	S. Marek	336.	-	8.	18.
36.	S. Julius I.	336.	15.	5.	17.
37.	Liberius	352.	15.	4.	I.
38.	S. Felix II.	355.	2.	-	-
39.	S. Damasus I.	367.	17.	2.	26.

Pseudopapież Ursinus, albo Ursicinus

40.	S. Siricius	385.	13.	I.	10.
41.	S. Anastazy I.	398.	4.	I.	13.

WIEK PIĄTY.

42.	Innocentius I.	402.	15.	2.	10.
43.	S. Zofimus	417.	I.	4.	7.
44.	S. Bonifacius I.	418.	4.	9.	18.

Pseudopapież Eulalius.

45.	S. Cælestinus I.	423.	8.	5.	3.
46.	S. Sixtus III.	432.	7.	11.	2.
47.	S. Leo I.	440.	20.	-	28.
48.	S. Hilarus	461.	5.	9.	29.
49.	S. Simplicius	467.	15.	5.	8.
50.	S. Felix III.	483.	8.	11.	17.

Papież, Zasiadł, Siedział.

Lata Miesiące. Dnie.

51.	Gelasius I.	492.	4.	8.	20.
52.	S. Anastazy II.	496.	1.	11.	19.
53.	S. Symmachus	498.	15.	7.	27.

Pseudopapież Wawrzyniec Archipresbyter.

WIEK SZOSTY.

54.	S. Hormisda	514.	9.	11.	14.
55.	S. Jan I.	523.	2.	9.	18.
56.	S. Felix IV.	526.	4.	2.	18.
57.	S. Bonifacius II.	530.	1.		

Pseudopapież Dioscorus.

58.	Jan II.	531.	2.	4.	26.
59.	S. Agapetus I.	535.		10.	19.
60.	S. Silverius	536.	4.		
61.	Vigilius	540.	16.		
62.	S. Pelagius I.	555.	4.	10.	18.
63.	Jan III.	560.	12.	11.	26.
64.	S. Benedykt I.	574.	4.	1.	18.
65.	Pelagius II.	578.	11.	2.	10.
66.	S. Grzegorz I.	590.	13.	6.	10.

WIEK SIODMY.

67.	Sabinianus	604.	1.	2.	9.
68.	Bonifacius III.	607.		8.	22.

69.

Papież Zasiadł. Siedział.
 Lata, Miesiące, Dnie.

69.	S. Bonifacius IV	608.	6.	8.	12.
70.	S. Deusdedit	615.	3.	-	20.
71.	Bonifacius V.	619.	5.	-	10.
72.	Honorius I.	625.	12.	11.	16.

Stolica wakuie przez Rok, i Siedm Miesiący obłożonych.

73.	Severinus	640.	-	2.	4.
74.	Jan IV.	640.	1	9.	18.
75.	Theodorus I.	642.	6.	5.	18.
76.	S. Marcin I.	649.	6.	2.	12.
77.	S. Eugenius I.	654.	2.	8.	24.
78.	S. Vitalianus	657.	14	6.	17.
79.	Adeodatus.	672.	4.	2.	5.
80.	Donus I.	676.	1.	5.	10.
81.	S Agatho	678.	3.	6.	14.
82.	S Leo II.	682.	-	10.	17.
83.	S. Benedykt II.	684.	-	10.	12.
84.	Jan V.	685.	1.	-	9.
85.	Conon	686.	-	11.	-
86.	S. Sergius I,	687.	13.	8.	23.

WIEK OSMY.

87.	Jan VI.	701.	3.	2.	12.
88.	Jan VII.	705.	2.	7.	17.
89.	Sisinnius	708.	-	-	20.
90.	Konstantyn	708.	7.	-	15.
91.	S Grzegorz II.	715.	15.	8.	24.
92.	S. Grzegorz III.	731.	10.	8.	10.
93.	S. Zachariasz	741.	10.	3.	14.

	Papież	Zaśiadł.	Siedział.		
			Lata.	Mieście.	Dnie.
94.	Stefan II.	752.	5.		29.
95.	S. Paweł I.	757.	1.	1.	

*Stolica wakuie przez Rok.
Konstantyn : Filip Pseudopapież.*

96.	Stefan III.	768.	3.	5.	27.
97.	Hadrianus I.	772.	23.	10.	17.
98.	Leo III.	795.	20.	5.	16.

WIEK DZIEWIĄTY.

99.	Stefan IV.	816.		7.	
100.	Paschalis I.	817.	7.		17.
101.	Eugenius II.	824.	3.		

Zinzinus Pseudopapież.

102.	Valentinus	827.			40.
103.	Grzegorz IV.	827.	16.		
104.	Sergius II.	844.	5.		
105.	S. Leo IV.	847.	8.	3.	6.

*W tym Roku niektórzy Baiarze zmyślają
Joannę Papissę, ale sami nawet Heretycy
mają to za wierutną bajkę.*

106.	Benedykt III.	855.	2.	6.	10.
------	---------------	------	----	----	-----

Ana-

Papież Zasiadł. Siedział.
 Lata Miesiące. Dnie.

Anastazy Pseudopapież.

107.	S. Mikołai I.	858.	9.	6.	20.
108.	Hadrianus II.	867.	5.	-	-
109.	Jan VIII.	872.	10.	-	-
110.	Marinus I.	882.	1.	5	-
111.	Hadrianus III.	884.	1.	4	-
112.	Stefan V.	885.	6.	-	-
113.	Formofus	891.	4.	6	-
114.	Bonifacius VI.	896	-	-	15.
115.	Stefan VI.	896.	1.	1	-
116.	Romanus	897.	-	3.	22.
117.	Theodor II.	898.	-	-	26.
118.	Jan IX.	898.	2.	-	15.

Sergius Pseudopapież.

119.	Benedykt IV.	900.	3.	-	2
------	--------------	------	----	---	---

WIEK DZIESIĄTY

120.	Leo V.	903.		1.	26.
121.	Krzyštof	903.		6.	-
122.	Sergius III. ¹	904.	7	3.	-
123.	Anastazy III.	911.	2.	2.	-
124.	Landus	913.		6.	10.
125.	Jan X.	914.	5.		-
126.	Leo VI.	928.		7.	5.
127.	Stefan VII.	929.	2.	1.	12.
128.	Jan XI.	931.	4.		10.
129.	Leo VII.	936:	3.	6.	10.

Papież Zasiadł. Siedział.

Lata, Miesiące, Dnie,

130.	Stefan VIII.	939.	3.	4.	15.
131.	Marinus II.	942.	3.	6.	
132.	Agapetus II.	946.	10.	2.	
133.	Jan XII.	956.	7.	9.	

Leo Osmy Pseudopapież

134.	Benedykt V.	964.	-	-	
135.	Ian XIII.	965.	6.	II.	5.
136.	Benedykt VI.	972.	-	I.	
137.	Donus II	974.	-	-	
138.	Benedykt VII.	975.	9.	-	
139.	Jan XIV.	984.	II.	-	

Bonifacius VII. Pseudopapież,

140.	Jan XV.	985.	10.		
141.	Grzegorz V.	996.	2.	8.	

Jan Szesnasty Pseudopapież.

142.	Sylwester II.	999.	4.	I.	9.
------	---------------	------	----	----	----

WIEK JEDYNASTY.

143.	Jan XVII.	1003.		5.	25.
144.	Jan XVIII.	1003.	5.	5.	
145.	Sergius IV.	1009.	2.		
146.	Benedykt VIII.	1012.	II.		

Grze-

Papież. Zasiadł. Siedział.
 Lata. Miesiące. Dnie.

Grzegorz Pseudopapież.

147. Jan XIX. 1024. 9.
 148. Benedykt IX. 1033. 12.

Sylwester Trzeci Pseudopapież.

149. Grzegorz VI. 1044. 2. 8.
 150. Clemens II. 1046. 9. 15.
 151. Damafus II. 1048. 23.
 152. S. Leo IX. 1049. 5. 2. 7.
 153. Wiktor II. 1055. 2. 3. 15.
 154. Stefan IX. 1057. 7. 27.

Benedykt Dziesiąty Pseudopapież.

155. Mikołaj II. 1058. 2. 6. 25.
 156. Alexander II. 1061. 11. 6. 21.

Honorius Drugi Pseudopapież.

157. S. Grzegorz VII. 1073. 12. 1. 3.

Klemens Trzeci Pseudopapież.

158. Wiktor III. 1086. 1. 3. 23.
 159. Urbanus II. 1088. 11. 4. 18.
 160. Paschalis II. 1099. 18. 5. 7.

Wiek

WIEK DWUNASTY.

	<i>Papież.</i>	<i>Zasiadł.</i>	<i>Siedział.</i>	<i>Lata</i>	<i>Miesiące</i>	<i>Dnie.</i>
161.	Gelasius II.	1118.	1.			4.
	<i>Grzegorz Ośmy Pseudopapież.</i>					
162.	Callistus II.	1119.	5.	10.		12.
163.	Honorius II.	1124.	5.	1.		25.
164.	Innocentius II.	1130.	13.	7.		9.
	<i>Anacletus Drugi, i ViCTOR Czwarty Pseudopapież.</i>					
165.	Cælestinus II.	1143.		5.		13.
166.	Lucius II.	1144.		11.		14.
167.	Eugenius III.	1145.	8.	4.		10.
168.	Anastazy IV.	1153.	1.	4.		23.
169.	Hadrianus IV.	1154.	4.	8.		29.
170.	Alexander III.	1159.	21.	11.		23.
	<i>ViCTOR Piąty. Paschalis Trzeci, Calistus Trzeci, Innocentius Trzeci Pseudopapież.</i>					
171.	Lucius III.	1181.	4.	2.		13.
172.	Urbanus III.	1185.	1.	0.		25.
173.	Grzegorz VIII.	1187.		1.		27.
174.	Clemens III.	1187.	3.	5.		10.
175.	Cælestinus III.	1191.	6.	9.		9.
176.	Innocentius III.	1198.	18.	6.		9.

WIEK TRZYNASTY.

	Papież	Zasiadł.	Siedział.		
			Lata	Miesiące.	Dnie:
177.	Honorius III.	1216.	10.	8.	
178.	Grzegorz IX.	1227.	14.	3.	2.
179.	Cælestinus IV.	1241.			17.

Stolica wakuie blisko dwudziestu Miesiący.

180.	Innocentius IV.	1243	11.	5.	14.
181.	Alexander IV.	1254.	6.	5.	13.
182.	Urbanus IV.	1261.	3.	1.	4.
183.	Clemens IV.	1265.	3.	9.	

Stolica wakuie blisko Trzech Lat.

184.	Grzegorz X.	1271.	3.	9.	19.
185.	Innocentius V.	1276.		5.	
186.	Hadrianus V.	1276.			37.
187.	Jan XX.	1276.		8.	
188.	Mikołai III.	1277.	2.	8.	29
189.	Marcin IV.	1281.	4.	7.	7.
190.	Honorius IV.	1285.	2.		

*Stolica wakuie dziesięć Miesiący
obłożonych.*

191.	Mikołai IV.	1288.	4.	1.	14
------	-------------	-------	----	----	----

Stolica wakuie Lat dwie, i Miesiący Trzy.

192.	Cælestinus V.	1294.		5.	8.
		1			193.

Papież. Zasiadt. Siedziat.
Lata. Miesiące. Dnie.

193. Bonifacius VIII. 1294. 8. 9. 18.

WIEK CZTERNASTY.

194. B. Benedykt XI. 1303. 8. 17.

Stolica wakuie Jedynaście Miesiący.

195. Clemens V. 1305. 8. 10. 15.

Stolica wakuie więcej dwóch Lat.

196. Jan XXII. 1316. 18. 4.

Mikołai Piąty Pseudopapież.

197. Benedykt XII. 1334. 7. 4. 6.

198. Clemens VI. 1342 10. 7.

199. Innocentius VI. 1352. 9. 8. 26.

200. Urbanus V. 1362. 8. 1. 22.

201. Grzegorz XI. 1370. 7. 2. 27.

202. Urbanus VI. 1378. 11. 6. 6.

Schizma wielkie.

Klemens Siódmy Pseudopapież.

203. Bonifacius IX. 1389. 14. 11.

Benedykt Trzynasty Pseudopapież.

WIEK

WIEK PIETNASTY.

	Papież.	Zasiadł.	Siedział.		
			Lata.	Mieście.	Dnie.
204.	Innocentius VII.	1404	2.		21.
205.	Grzegorz XII.	1406	2.	6.	3.
206.	Alexander V.	1409		10.	8.
207.	Jan XXIII.	1410.	5.		13.

Stolica wakuje więcej, niż Dwie Lecie.

208.	Marcin V.	1417.	13.	3.	10.
------	-----------	-------	-----	----	-----

Klemens Osmy Pseudopapież.

209.	Eugenius IV.	1431.	16.		
------	--------------	-------	-----	--	--

Felix Piąty Pseudopapież.

210.	Mikołaj V.	1447	8.		19.
211.	Callistus III.	1455.	3.	3.	29.
212.	Pius II.	1458.	6.		
213.	Paweł II.	1464	6.	10.	26
214.	Sixtus IV.	1471.	13.		5
215.	Innocentius VIII.	1484	7.	10.	27
216.	Alexander VI.	1492	11.		8

WIEK SZESNASTY.

217.	Pius III.	1503.			26.
		I2			118.

Papież. Zasiadł. Siedział.

Lata. Miesiące. Dnie.

218.	Julius II.	1503.	9.	3.	21.
219.	Leo X.	1513.	8.	8.	20.
220.	Hadrianus VI.	1522.	1.	8.	6.
221.	Clemens VII.	1523.	10.	10.	7.
222.	Paweł III.	1534.	15.		18.
223.	Julius III.	1550.	5.	1.	16.
224.	Marcellus II.	1555.			22.
225.	Paweł IV.	1555.	4.	2.	27.
226.	Pius IV.	1559.	5.	11.	5.
227.	S. Pius V.	1566.	6.	3.	24.
228.	Grzegorz XIII.	1572.	12.	10.	28.
229.	Sixtus V.	1585.	5.	4.	3.
230.	Urbanus VII.	1590.			13.
231.	Grzegorz XIV.	1590.		10.	10.
232.	Innocentius IX.	1591.		2.	
233.	Clemens VIII.	1592.	13.		6.

WIEK SIEDMNASTY.

234.	Leo XI.	1605.			26.
235.	Paweł V.	1605.	15.	8.	12.
236.	Grzegorz XV.	1621.	2.	5.	
237.	Urbanus VIII.	1623.	21.		
238.	Innocentius X.	1644.	10.	3.	23.
239.	Alexander VII.	1655.	12.	1.	15.
240.	Clemens IX.	1667.	2.	5.	19.
241.	Clemens X.	1670.	6.	2.	23.
242.	Innocentius XI.	1676.	12.	10.	22.
243.	Alexander VIII.	1689.	1.	3.	26.
<i>Stolica wakuie Pięć Miesiący i dni Dwanaście.</i>					
244.	Innocentius XII.	1691.	9.	2.	15.
245.	Clemens XI.	1700.	20.	3.	25.

KROLO-

K R O L O W I E i C E S A R Z E R Z Y M S C Y.

Z wyrażeniem Roku, w którym
każdy Krol Panować zaczął.

*Zaczół
Panować.*

ROKU SWIATA	3247.	Romulus.
R. S.	3285.	Interregnum.
R. S.	3286.	Numa Pompilius.
R. S.	3329.	Tullus Hostilius.
R. S.	3361	Ancus Martius.
R. S.	3385.	Tarquinius Stary.
R. S.	3423.	Servius Tullius.
R. S.	3467.	Tarqvinus Pyszny.

Tarquinius Pyszny Panował Lat 24. Roku
zaś 3491. Rzymianie złożyli z Tronu, i wypędzili
z Rzymu Tarkwiniusza Pysznego, za gwałt, który
Syn jego uczynił Damie Rzymskiej Lukrecyi. Od-
rząd postanowili Rzymianie Rządy dwóch Konfulow,
wolną Rzeczpospolitą swobodnie władających, z
których dwaj naipierwsi byli; Junius Brutus, i Tar-
quinius Collatinus.

Roku Świata, 3952. Julius Cæsar Wodz Rzym-
ski, zażył Wojska na obarczenie Wolności Oiczyzny
swoiey, a Pompeiusza, ktorego Senat przeciwko nie-
mu z Wojskiem posłał, zniósł tegoż Roku pod Mia-
stem Pharfalus nazwanym, w Tefsalii położonym, i
uczynił się przez moc i gwałt Dożywotnim Dyktato-
rem. Trwała ta jego Samowładność około czterech
Lat, aż Roku Świata 3956. Senatorowie Rzymscy
zabili w Senacie Juliusza Cesarza. Była potym krwa-
wa i długa Domowa Wojna, na ostatek w Roku Świa-
ta 3970 August Cezarz, najbliższy Krewny Juliu-
sza, został przez moc i gwałt, Samowładczą Rzymu,
i prawie całego Świata.

CESARZE RZYMSCY.

Zaczół
Panować

ROKU ŚWIATA 3952. Julius Cæsar.
Do R. S. 3956.

Potym była Domowa Wojna, dopiero

Roku Świata. 3970. Augustus.

ROKU CHRYSYUSA 14. Tiberius.

R. C. 37. Caligula.

R. C. 41. Claudius Pierwszy.

R. C. 54. Nero.

R. C. 68. Galba.

R. C. 69. Otho.

R. C. 69. Vitellius.

R. C. 69. Vespasianus.

R. C.

Zaczot
Panowac.

R. C.	79.	Titus.
R. C.	81.	Domicianus.

Ci Cesarze, ktorzych od Juliusza zaczowszy, a na Domicianie skonczywszy, rachnie sie Dwunastu, byli wszyscy z Familii Cesarow, nastepujacy zaś po Domicianie Cesarze, niebyli z Familii Cesarow, lubo wielu ich brało Imie Cesarow.

Roku Chrystusa	96	Nerva.
R. C.	98.	Traianus.
R. C.	117.	Adrianus.
R. C.	138.	Antoninus Pius.
R. C.	161.	Marcus Aurelius Antoninus.
R. C.	161.	L. Verus.
R. C.	180.	Commodus.
R. C.	193.	Helvius Pertinax.
R. C.	193.	Didus Julianus.
R. C.	193.	Severus.
R. C.	211.	Antonius Caracalla.
R. C.	217.	Macrinus i Syn iego.
R. C.	218.	Antoninus Elagabalus.
R. C.	222.	Alexander Severus.
R. C.	235.	Maximinus i Syn iego.
R. C.	238.	Pupienus i Balbinus.
R. C.	238.	Gordianowie.
R. C.	244.	Philippus i Syn iego.
R. C.	249.	Decius i Syn iego.
R. C.	251.	Gallus i Volufianus Syn iego.
R. C.	254.	Valerianus.
R. C.	260.	Gallienus.
R. C.	268.	Claudius drugi.
R. C.	270.	Aurelianus.

Zaczął
Panować.

R. C.	275.	Tacitus.
R. C.	276.	Probus.
R. C.	282.	Carus.
R. C.	282.	Carinus.
R. C.	282.	Numerianus.
R. C.	284.	Dioclecianus.
R. C.	285.	Maximianus Hercules.
R. C.	305.	Valerianus Constantius.
R. C.	305.	Galerus Maximianus.
R. C.	312.	Konstantyn Wielki.
R. C.	337.	Constans.
R. C.	350.	Julius Constantius.
R. C.	361.	Julianus Apostata.
R. C.	363.	Jovianus.
R. C.	364.	Valentinianus Wielki.
R. C.	375.	Gratianus.
R. C.	383.	Valentinianus drugi.
R. C.	392.	Theodosius Wielki.

Theodosius Wielki podzielił Imperium, na Zachodnie, i Wschodnie, między dwóch Synów, Honoriuszowi dał Zachodnie, a Arkadiuszowi Wschodnie.

R. C.	395.	Honorius.
R. C.	425.	Valentinianus Trzeci.
R. C.	455.	Maximus.
R. C.	455.	M. Mæcilius Avitus.
R. C.	457.	Majorianus.
R. C.	461.	Libius Severus.
		Interregnum.

R.C.

Zaczot
Panowac

R. C.	467.	Procopius Anthemius.
R. C.	472.	Anicius Olybrius.
R. C.	473.	Glycerius.
R. C.	474.	Julius Nepos.
R. C.	475.	Romulus Augustus.

Odoacer Krol Herulow, zwyciezyl, i wziol Romulusa Augusta w Roku 486 i odtad Cezarzow, albo Imperatorow Rzymkich w Rzymie przez Lat 288. nie bylo, az do Karola Wielkiego, ktory w Roku 774. zwyciezyl, i wziol Dydiera, ostatniego Kroia Lombardow.

Cezarze, albo Imperatorowie
Zachodni Francuzi, ktorzy sie pi-
tali, Rzymskimi Cezarzami.

Zaczot
Panowac

Roku Chrystusa.	800.	Karol Wielki.
R. C.	814.	Ludwik Pierwszy.
R. C.	840.	Lotharius Pierwszy.
R. C.	855.	Ludwik Drugi.
R. C.	875.	Karol Drugi.
R. C.	878.	Ludwik Trzeci.
R. C.	879.	Karol Trzeci.
R. C.	887.	Gui.
R. C.	887.	Arnul.
R. C.	899.	Ludwik Czwarty ostatni Francuz.

Cesarze, albo Imperatorowie
Zachodni Niemcy, ktorzy się pi-
sali Rzymskimi, i Niemieckimi
Cesarzami.

Zaczot
Panowac

Roku Chrystufa.	912.	Konrad Pierwszy.
R. C.	919.	Henryk Pierwszy.
R. C.	936.	Othon Pierwszy.
R. C.	973.	Othon Drugi.
R. C.	983.	Othon Trzeci.
R. C.	1002.	S. Henryk Drugi.
R. C.	1024.	Konrad Drugi.
R. C.	1039.	Henryk Trzeci.
R. C.	1056.	Henryk Czwarty.
R. C.	1077.	Rudolf Pierwszy.
R. C.	1106.	Henryk Piaty.
E. C.	1125.	Lotharius Drugi.
R. C.	1139.	Konrad Trzeci.
R. C.	1153.	Fryderyk I. Barbarossa.
R. C.	1190.	Henryk Szosty.
R. C.	1199.	Filip.
R. C.	1208.	Othon Czwarty.
R. C.	1211.	Fryderyk Drugi.
R. C.	1246.	Henryk Siodmy obrany, nie koronowany.
R. C.	1246.	Galielmus niekoronowa- ny.
R. C.	1258.	Richardus obrany, nieko- ronowany.
R. C.	1258.	Alfons.

R. C.

Zaczół
Panować

Roku Chrystusa.	1274.	Rudolf.
R. C.	1292.	Adolf
R. C.	1298.	Albert Pierwszy.
R. C.	1308.	Henryk Siódmy.
R. C.	1314.	Fryderyk Trzeci.
R. C.	1314.	Ludwik Piąty.
R. C.	1347.	Karol Czwarty.
R. C.	1378.	Wacław.
R. C.	1400.	Fryderyk Czwarty.
R. C.	1400.	Robert.
R. C.	1410.	Jofse.
R. C.	1411.	Zygmunt.
R. C.	1438.	Albert Drugi.
R. C.	1440.	Fryderyk Piąty.
R. C.	1493.	Maximilian
R. C.	1519.	Karol Piąty.
R. C.	1558.	Ferdynand Pierwszy.
R. C.	1564.	Maxymilian Drugi.
R. C.	1576.	Rudolf Drugi.
R. C.	1612.	Mathias.
R. C.	1619.	Ferdynand Drugi.
R. C.	1637.	Ferdynand Trzeci.
R. C.	1657.	Leopold.

Ten Cezarz Panował Lat Czterdzieści ośm,
aż do Roku Chrystusowego 1705.

Cezarze

Cesarze Konstantynopolitańscy, i Wschodni.

Zaczoł

Panować

Roku Chrystusa	306.	Konstantyn Wielki.
R. C.	337.	Constantius.
R. C.	351.	Gallus.
R. C.	361.	Julianus Apostata.
R. C.	363.	Jovianus.
R. C.	364.	Valentinianus.
R. C.	364.	Valens.
R. C.	364.	Procopius.
R. C.	379.	Theodosius Wielki.
		Theodosius Wielki po- dzielił Imperium na Za- chodnie i Wschodnie, między dwoch Synow, Arkadiuszowi dał Wschod- nie, a Honoriuszowi Zachodnie.
R. C.	395.	Arcadius.
R. C.	395.	Rufinus.
R. C.	401.	Guinas.
R. C.	403.	Theodosius.
R. C.	450.	Marcianus.
R. C.	457.	Leon Pierwszy.
R. C.	459.	Aspar i Patricius.
R. C.	474.	Zenon.
R. C.	475.	Basiliscus.
R. C.	479.	Marcianus i Procopius.
R. C.	487.	Leoncius.
R. C.	491.	Anastafius.

R. C.

Zaczot
Panowac

R. C.	491.	Longinus.
R. C.	418.	Justinus.
R. C.	527.	Justinianus.
R. C.	566.	Justinus.
R. C.	578.	Tiberius.
R. C.	582.	Mauricius.
R. C.	602.	Phocas.
R. C.	610.	Heraclius.
R. C.	641.	Heraclius Drugi.
R. C.	641.	Heraclius Trzeci.
R. C.	641.	Konstans.
R. C.	668.	Konstantyn.
R. C.	685.	Justinianus.
R. C.	695.	Leoncius.
R. C.	698.	Tiberius Drugi.
R. C.	705.	Justinianus.
R. C.	711.	Philippicus.
R. C.	713.	Artemius.
R. C.	715.	Theodosius Trzeci.
R. C.	717.	Leon.
R. C.	741.	Konstantyn.
R. C.	775.	Leon.
R. C.	780.	Konstantyn.
R. C.	797.	Irene Matka Konstantyna
R. C.	802.	Niceforas.
R. C.	811.	Michał.
R. C.	813.	Leon Piąty.
R. C.	820.	Michał.
R. C.	829.	Theophilus.
R. C.	842.	Michał.
R. C.	866.	Basilus.
R. C.	886.	Leon.
R. C.	911.	Alexander.

R. C.

Zaczot
Panowac

Roku Chrystusa.	912.	Konstantyn.
R. C.	919.	Romanus Lecapenes.
R. C.	944.	Konstantyn.
R. C.	959.	Romanus.
R. C.	963.	Basilius, i Konstantyn.
R. C.	963.	Niceforas.
R. C.	969.	Jan Zimisce.
R. C.	975.	Basilius Drugi.
R. C.	1025.	Konstantyn przywrocony
R. C.	1028.	Romanus.
R. C.	1034.	Michał.
R. C.	1041.	Michał.
R. C.	1042.	Zoe, i Theodora.
R. C.	1042.	Konstantyn.
R. C.	1054.	Theodora.
R. C.	1056.	Michał.
R. C.	1057.	Jsaak.
R. C.	1059.	Konstantyn.
R. C.	1068.	Romanus.
R. C.	1071.	Michał.
R. C.	1078.	Niceforas.
R. C.	1081.	Alexy.
R. C.	1118.	Jan.
R. C.	1143.	Manuel.
R. C.	1180.	Alexy.
R. C.	1183.	Andronicus.
R. C.	1185.	Jsaak.
R. C.	1195.	Alexy.
R. C.	1203.	Alexy.
R. C.	1204.	Alexy.
R. C.	1204.	Baldvin I. Francuz.
R. C.	1206.	Henryk Francuz.
R. C.	1216.	Piotr Kurtene Francuz.
		R. C.

Zaczot
Panować

Roku Chrystusa	1218.	Robert Kurtene Francuz.
R. C.	1228.	Baldvin Drugi, z Fran-
R. C.	1228.	cuzow ostatni do
		R. C. 1261.
R. C.	1260.	Michał Paleolog Greczyn
R. C.	1282.	Andronik Paleolog stary.
R. C.	1328.	Andronik Paleolog młody
R. C.	1341.	Jan Paleolog.
R. C.	1347.	Jan Kantakuz en.
R. C.	1355.	Jan Paleolog przywro-
		cony.
R. C.	1391.	Manuel Paleolog.
R. C.	1419.	Jan Paleolog Drugi.
R. C.	1448.	Konstanty Paleolog Dra-
		cofes.

Za tego Konstantyna Paleologa Dracofesa, Mahomet Drugi Sołtan Turecki, wzioł Szturmem Konstantynopol, Roku Chrystusowego 1453. we Wtorek na pierwszy po Niedzieli Świętey Troicy. Cezarz Konstantyn w tym Szturmie zginął. Od tego czasu Turcy są Cezarzami Konstantynopoli-
tańskimi, i Konstantynopol, po Turecku Stambuł nazwany, jest Stołecznym ich Miastem.

Byli Cezarzami Greckimi Theodor Lascaris w Roku Chrystusowym 1206. ale ten nie w Konstantynopolu Panował, lecz w Nicei Mieście w Bitynii Prowincyi, w Azyi mniejszey położonym, gdzie był koronowany; Także Jan Ducas w Roku Chrystusowym 1222. który także w Nicei w Azyi

Panował, nie w Konstantynopolu; Także Theodor młody Lascaris, który także nie w Konstantynopolu, ale w Azyi Panował; Także Jan Lascaris Slepym nazwany, który także w Dziecinnym wieku w Azyi Panował. Tego oślepić kazał Opiekun jego Michał Paleolog, i Tron jego osiadł, a potem w Roku Chrystusowym 1261. odebrał Konstantynopol Baldwinowi Drugiemu, ostatniemu z Francuzow Cesarzowi Konstantynopolitańskiemu. Panowali także Cesarze Greccy w Trebizondzie Mieście Kappadocyi Prowincyi Azyi mniejszey od Alexego Kommensa, od R. C. 1261. do Dawida ostatniego Cesarza Trebizondskiego, którego Mahomet Drugi wziawszy, stracić kazał w Roku Chrystusowym 1460.

Cesarze Tureccy Konstantynopolitańscy, albo Stambulscy.

Za Panowania Konstantyna Paleologa Dracofesa, Cesarza Wschodniego Konstantynopolitańskiego, w Roku Chrystusowym 1453. Mahomet Drugi Cesarz Turecki, wziął Szturmem Konstantynopol

Zaczot
Panować

Roku Chrystusa.	1453.	Mahomet Drugi.
R. C.	1481.	Bajazet Drugi.
R. C.	1512.	Selim Pierwszy.
R. C.	1520.	Soliman Drugi.
R. C.	1566.	Selim Drugi.
R. C.	1574.	Amurat Trzeci.
R. C.	1595.	Mahomet Trzeci.

R. C.

Zaczół
Panować

R. C.	1603.	Achmet Pierwszy.
R. C.	1617.	Osman.
R. G.	1621.	Mustafa Pierwszy.
R. C.	1623.	Amurat Czwarty.
R. C.	1640.	Ibrahim.
R. C.	1648.	Mahomet Czwarty.
R. C.	1687.	Soliman Trzeci.
R. C.	1691.	Achmet Drugi.
R. C.	1695.	Mustafa Drugi.
R. C.	1703.	Achmet Trzeci.

KROLOWIE ANGIELSCY.

Z wyrażeniem Roku, w którym
każdy Krol zaczął Panować.

Okóło Roku Chrystusa	801.	Egbert, Pierwszy Krol Angielski.
R. C.	840.	Ethelwolph.
R. C.	858.	Ethelbald.
R. C.	860.	Ethelbert.
R. C.	866.	Ethelred.
R. C.	872.	Alfred.
R. C.	900.	Eduard Pierwszy.
R. C.	924.	Adelftan.
R. C.	940.	Edmond.
R. C.	946.	Edred.

K

R. C.

Zaczot
Panowac

R. C.	955.	Edvin.
R. C.	959.	Edgard.
R. C.	975.	Eduard Drugi.
R. C.	978.	Edhelred Drugi.
R. C.	1016.	Edmond Ironsid.
R. C.	1017.	Canut-
R. C.	1035.	Harald.
R. C.	1040.	Canut Drugi.
R. C.	1042.	Alfred.
R. C.	1042.	Eduard,
R. C.	1066.	Harold.
R. C.	1066.	Gulielmus.
R. C.	1087.	Gulielmus Zultowlosy.
R. C.	1100.	Henryk Pierwszy.
R. C.	1136.	Stefan.
R. C.	1154.	Henryk Drugi.
R. C.	1189.	Richard Pierwszy.
R. C.	1199.	Jan.
R. C.	1216.	Henryk Trzeci.
R. C.	1272.	Eduard Pierwszy.
R. C.	1308.	Eduard Drugi.
R. C.	1326.	Eduard Trzeci.
R. C.	1377.	Richard Drugi.
R. C.	1399.	Henryk Czwarty
R. C.	1413.	Henryk Piaty.
R. C.	1422.	Henryk Szofy.
R. C.	1461.	Eduard Czwarty.
R. C.	1483.	Eduard Piaty.
R. C.	1484.	Richard Trzeci.
R. C.	1485.	Henryk Siodmy.
R. C.	1509.	Henryk Ofmy.
R. C.	1547.	Eduard Szofy.
R. C.	1553.	Marya.

Zaczot
Panowac

R. C.	1558.	Elifabeta.
R. C.	1602.	Jakub Pierwszy.
R. C.	1625.	Karol Pierwszy.
R. C.	1649.	Interregnum pod Oliwi- erem Cromwelem Pro- tektorem Anglii.
R. C.	1659.	Interregnum pod Richar- dem Cromwelem Pro- tektorem Syna Oliwi- era, który tegoż Roku złożył Protektorstwo.
R. C.	1661.	Karol Drugi.
R. C.	1685.	Jakub Drugi.
R. C.	1688.	Gulielmus Trzeci, i Ma- ria Stuart.
R. C.	1702.	Anna.

KROLOWIE DUNSCY.

Zaczot
Panowac

Około		
Roku Chrystusa.	930.	Herold.
R. C.	980.	Suen, albo Suenon.
R. C.	1014.	Canut.
R. C.	1036.	Canut.
R. C.	1045.	Magnus.
R. C.	1049.	Suen, albo Suenon.
R. C.	1074.	Herold.
R. C.	1076.	Canut.
R. C.	1085.	Olaus.
R. C.	1095.	Eric.

Zaczot
Panowac

R. C.	1102.	Herold.
R. C.	1135.	Eric.
R. C.	1139.	Eric.
R. C.	1147.	Canut.
R. C.	1155.	Suen, albo Suenon.
R. C.	1157.	Waldemar.
R. C.	1185.	Canut.
R. C.	1202.	Waldemar.
R. C.	1241.	Eric.
R. C.	1250.	Abel.
R. C.	1252.	Krzysztof.
R. C.	1259.	Eric.
R. C.	1286.	Eric.
R. C.	1321.	Krzysztof.
R. C.	1333.	Waldemar.
R. C.	1376.	Margarita.
R. C.	1412.	Eric złożył.
R. C.	1445.	Krzysztof.
R. C.	1448.	Christiern.
R. C.	1482.	Jan.
R. C.	1513.	Christiern.
R. C.	1523.	Frideryk.
R. C.	1534.	Christiern.
R. C.	1559.	Frideryk.
R. C.	1588.	Christiern.
R. C.	1648.	Frideryk.
R. C.	1670.	Christiern.
R. C.	1699.	Frideryk.

KROLOWIE FRANCUSCY.

	Zaczot Panowac	
Roku Chrystusa.	428.	Clodion.
R. C.	448.	Merue.
R. C.	459	Childerik I.
R. C.	468	Clodovicus I. i Pierwszy Chrześcianin.
R. C.	521.	Childebertus.
R. C.	558.	Clotarius I.
R. C.	561.	Cherebertus.
R. C.	570.	Chilpericus.
R. C.	584.	Clotarius II.
R. C.	629.	Dagobertus.
R. C.	638.	Clodovicus II.
R. C.	655	Clotarius III.
R. C.	669	Childerik II.
R. C.	674.	Thierr I.
R. C.	691.	Clodovicus III.
R. C.	695.	Childebertus II.
R. C.	711.	Dagobertus II.
R. C.	716.	Clotarius IV.
R. C.	719.	Chilpericus II.
R. C.	721.	Thierr II.
R. C.	742.	Childerik III.
R. C.	752.	Pipinus.
R. C.	770.	Carolus Magnus.
R. C.	814.	Ludwik I.
R. C.	840.	Karol II.
R. C.	877.	Ludwik II.
R. C.	879.	Ludwik III. i Karloman.
R. C.	884	Karol III
R. C.	888.	Eudes, albo Odon.
R. C.	893.	Karol IV.
R. C.	923.	Raul, albo Radulphus.

Zaczol Panowac KROLOWIE

R. C.	936.	Ludwik IV.
R. C.	954.	Lotarius.
R. C.	986.	Ludwik V.
R. C.	986	Hugo Capetus.
R. C.	996.	Kobert.
R. C.	1031	Henryk I.
R. C.	1060.	Filip I.
R. C.	1108.	Ludwik VI.
R. C.	1136.	Ludwik VII.
R. C.	1180.	Filip II.
R. C.	1223.	Ludwik VIII.
R. C.	1226.	Ludwik IX.
R. C.	1270.	Filip III.
R. C.	1285.	Filip IV.
R. C.	1314.	Ludwik X.
R. C.	1317.	Filip V.
R. C.	1322.	Karol IV.
R. C.	1323.	Filip VI.
R. C.	1350.	Jan I.
R. C.	1364.	Karol V.
R. C.	1380.	Karol VI.
R. C.	1422.	Karol VII.
R. C.	1461.	Ludwik XI.
R. C.	1483.	Karol VIII.
R. C.	1498.	Ludwik XII.
R. C.	1515.	Franciszek .
R. C.	1547.	Henryk III
R. C.	1559.	Franciszek . II.
R. C.	1560.	Karol IX.
R. C.	1574.	Henryk III.
R. C.	1589.	Henryk IV.
R. C.	1610.	Ludwik XIII.
R. C.	1643.	Ludwik XIV.

KRO

KROLOWIE HISZPANSCY.

Zaczot
Panowac

Roku Chrystufa	1474.	Ferdynand i Izabella
R. C.	1505.	Filip I.
R. C.	1516.	Karol I.
R. C.	1555.	Filip II.
R. C.	1598.	Filip III.
R. C.	1621.	Filip IV.
R. C.	1665.	Karol II.
R. C.	1700.	Filip V.

KROLOWIE POLSCY.

Zaczot
Panowac

Roku Chrystufa.	1001.	Bolesław Chrabry.
R. C.	1025.	Mieczysław.
R. C.	1041.	Kazimierz I.
R. C.	1058.	Bolesław II. Śmiały, stracił Tytuł Króla.
R. C.	1082.	Władysław I. Herman.
R. C.	1102.	Bolesław III.
R. C.	1140.	Władysław II.
R. C.	1147.	Bolesław IV.
R. C.	1174.	Mieczysław III. Stary.
R. C.	1178.	Kazimierz II.
R. C.	1194.	Leszek V.
R. C.	1200.	Mieczysław powtore.
R. C.	1201.	Leszek V. powtore.
R. C.	1202.	Mieczysław potrzecie.
R. C.	1203.	Władysław III.
R. C.	1205.	Leszek potrzecie.

R. C.

Zaczot
Panowac

Roku Chrystusa.	1227.	Bolesław V.
R. C.	1279.	Leszek VI.
R. C.	1295.	Przemysław Krol przy- wrocil Koronę.
R. C.	1296.	Władysław Łokietek I.
R. C.	1300.	Wacław,
R. C.	1305.	Władysław Łokietek po- wtornie.
R. C.	1333.	Kazimierz III.
R. C.	1370.	Ludwik.
R. C.	1386.	Władysław II. Jagiello.
R. C.	1434.	Władysław III.
R. C.	1446.	Kazimierz IV.
R. C.	1492.	Jan Albrecht.
R. C.	1501.	Alexander.
R. C.	1507.	Zygmunt I.
R. C.	1548.	Zygmunt August.
R. C.	1574.	Henryk Waleziusz.
R. C.	1576.	Stefan Batory.
R. C.	1587.	Zygmunt III.
R. C.	1632.	Władysław IV.
R. C.	1648.	Jan Kazimierz.
R. C.	1669.	Michał Korybut.
R. C.	1674.	Jan III.
R. C.	1697.	Frideryk August. II.

KROLOWIE PORTUGALSCY.

Zaczot
Panowac

Roku Chrystusa.	1139	Alfons I.
R. C.	1185	Sanches I.

Zaczoł
Panowac

R. C.	1212.	Alfons II.
R. C.	1233.	Sanches II.
R. C.	1246	Alfons III.
R. C.	1279.	Dionizy.
R. C.	1325.	Alfons IV.
R. C.	1357.	Piotr.
E. C.	1367.	Ferdynand.
R. C.	1384.	Jan I.
R. C.	1433.	Eduard.
R. C.	1438.	Alfons V.
R. C.	1481.	Jan II.
R. C.	1495.	Emmanuel.
R. C.	1521.	Jan III.
R. C.	1557.	Sebastyan.
R. C.	1578.	Henryk.
R. C.	1580.	Filip II. Krol Hiszpań- ski.
R. C.	1598.	Filip III. Krol Hiszpań- ski.
R. C.	1621.	Filip IV. Krol Hiszpań- ski.
R. C.	1640.	Jan IV.
R. C.	1656.	Alfons Henryk.
R. C.	1667.	Piotr II.
R. C.	1706.	Jan V.

KROLOWIE SZWEDZCY.

Olaus II. zaczął się pisać Krolom Szwedzkim, bo iego Poprzednicy pisali się Krolami Upsalskiemi, zaczął Panować podług iednych Dzieiopiłow około Roku Chrystusowego 1164. a podług infzych Dzieiopiłow około Roku Chrystusowego 1162.

R. C.	11168.	Canut.
R. C.	11192.	Suercher. III.
R. C.	111211.	Eryk X.
R. C.	11219.	Jan I.
R. C.	1223.	Eryk XI.
R. C.	1251.	Waldemar.
R. C.	1277.	Magnus I.
R. C.	1291.	Birger.
R. C.	1319.	Magnus II.
R. C.	1360.	Eryk. XII.
R. C.	1363.	Albert.
R. C.	1396.	Eryk XIII.
R. C.	1441.	Krzyzstof.
R. C.	1445.	Karol VIII.
R. C.	1457.	Kryftian I.
R. C.	1471.	Stenon-Stur I.
R. C.	1497.	Jan II.
R. C.	1504.	Stenon-Stur II.
R. C.	1512.	Stenon-Stur III.
R. C.	1520.	Kryftian II.
R. C.	1523.	Guftaw I.
R. C.	1560.	Eryk XIV.
R. C.	1568.	Jan III.
R. C.	1594.	Zygmunt I.

Zaczot

Panowac

R. C.	1604.	Karol IX.
R. C.	1617.	Guſtaw Adolf II,
R. C.	1632.	Kryſtyna.
R. C.	1654.	Karol Guſtaw X.
R. C.	1660.	Karol XI.
R. C.	1697.	Karol XII.

WIELCY XIAZETA LITEWSKIE.

Littałaon około Roku Chryſtufowego	366.
Weydewut około Roku	367.
Littałaon młodszy około Roku	373.
Palemon, albo Publius Libo Herbu Kolumny, po Roku	929.
Borcus Palemona Syn.	
Kunas Syn Palemonow.	
Spera Syn Palemonow.	
Kiernus Syn Kunasa około Roku	1040.
Zywibund z Linii Dorſzprunga Xiażęcia Dzie- wałtowskiego Herbu Centaurus. około Roku	1200.
Kukowoytys Syn Zywibunda około Roku	1221.
Utenes Syn Kukowoytyſa około Roku	1227.
Ryngold Potomek Palemona Herbu Kolumny, około Roku	1235.
Mendog, albo Merdolph Syn Ryngolda, obrany na to Xięſtwo Roku Chryſtufowego	1240.
Koronowany	1253.
Troynat około Roku	1264.
Woyſielk, około Roku	1265.

Swin-

Swintorog Syn Ucienia około Roku Herbu Centaurus.	1267.
Germund Syn Swintoroga około Roku	1270.
Giligin Syn Swintoroga około Roku	1275.
Romund Syn Giligina Roku	1286.
Trab Syn Swintoroga Roku	1270.
Narimund Syn Romunda Roku	1281.
Troiden Syn Romunda Roku	1282.
Rimund, albo Lauras Syn Troidena obrany wstąpił do Klasztoru.	1283.
Vitenes Herbu Kolumny Potomck Prospera Ce farina obrany	1283.
Umarł	1315.
Gedymin Syn Vitenesa, obrany, zabity	1315. 1328
Jawnuta Syn Gedymina, obrany ale wyzuty.	1329.
Olgierd Syn Gedymina obrany	1330.
Umarł	1381.
Jagiello Syn Olgierda wstąpił ale od Kieystuda wyzuty.	1381.
Kieystud Syn Gedymina zabity w Roku	1382.
Jagiello powtore wstąpił na Krolestwo Polskie obrany Roku	1382. 1386.
Kazimierz Pierwszy Skiergiełło, wstąpił wyzuty	1387. 1392.
Alexander Witold wstąpił	1397.
Umarł	1430.
Bolesław Swidrygiełło wstąpił	1430.
Umarł	1432.
Zygmunt Pierwszy Woydat wstąpił	1432.
Zabity	1440.
Kazimierz Drugi Syn Jagiella Krola wstąpił	1440.
Krolem Polskim obrany	1447.
Umarł	1492.
Alexander Drugi obrany na Krolestwo Polskie	1492. 1501.

Umarł	1506.
Zygmunt Drugi obrany na Krolestwo Polskie	1506. 1507.
Umarł	1548.
Zygmunt Trzeci August obrany na Krolestwo Polskie tegoż Roku,	1530.
Umarł Roku	1572.

1106. Uman
 1500. Uman
 1507. Uman
 1508. Uman
 1530. Uman
 1577. Uman

DZIEIE POLSKIE
SKROCONE.

OD LECHA

DO

POCZĄTKOW WIEKU

NASZEGO.

To iest:

Do Roku Pańskiego 1701.

DZIEJE POLSKIE

SKROCCONE

OD LECHA

DO

POCZĄTKOW WIEKU

NASZEGO

To jest

Dó Roku Pańskiego 1703

Lata od
Narodz.
Chryst.

DZIEIE POLSKIE SKROCONE.

Od Lecha Pierwsze- go Xiążęcia Polskie- go, Do Początkow Wieku Naszego,

550.

LECH wyzedłszy z Sklawo-
nii, osiadł w tych Kraiach, które
się teraz Polską zowią, i był Pier-
wszym Narodu naszego Xiążę-
ciem. Gniezno od Gniazd Bia-
łych Orłów, które tam na ten
czas były założył. Orła Białe-
go wziął za Herb, i Państwu swe-
mu nadał. Polacy ztąd nazwa-
ni, że po Lechu idą, ponieważ i
teraz po Słowiańsku, nawet po
Rusku, po Lechu idący, zowią się
po Lachy.

O Potomkach Lecha, aż do
Wizimirza, ostatniego ze Krwi
Jego Xiążęcia Polskiego, żaden
Dzieiopis nic nie wzmiankuje.

690.

Umarł WIZIMIRZ ostatni
Potomek Lecha.

Tegoż Roku obrali Polacy
L Dwu-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

DWUNASTU WOJEWODOW,
ktorych w Roku 699 złożyli.

700. Obrali Polacy Xiążęciem Pol-
skim KRAKUSA, który Krakow
założył. Umarł Krakus Ro-
ku 728.
728. Obrali Polacy Xiążęciem Pol-
skim, LECHA DRUGIEGO, Sy-
na Krakusowego, który wkrótce
z Xięstwa złożony.
730. Obrali Polacy Xiężnę Polską;
WANDE Corkę Krakusa,
ktora czystość Bożkom swoim
poślubiwszy, w Wiśle się utopiła.
Po iej śmierci obrali Polacy
DWUNASTU WOJEWODOW,
ktorzy do Roku 750. to jest do
obrania Przemyśława, Leszkiem
Pierwszym także nazwanego,
Państwem rządzili.
750. Obrany Xiążęciem Polskim
PRZEMYSŁAW, albo LESZEK
PIERWSZY, który umarł Ro-
ku 784.
784. Obrany Xiążęciem Polskim
PRZEMYSŁAW, albo LESZEK
DRUGI, który umarł Roku
800.
800. Obrany Xiążęciem Polskim
LE-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone

LESZEK TRZECI, Syn Leszka drugiego. Ten umarł Roku 815.

815. Obrany Xiążęciem Polskim Syn Leszka Trzeciego. POPIEL PIERWSZY. Ten przeniósł Stolicę Polską, z Gniezna do Kruszwicy, umarł Popiel pierwszy Roku 830.

830. Obrany Xiążęciem Polskim Syn Popiela Pierwszego, POPIEL DRUGI. Ten wleniście i w zbrodniach, życie trawił, zwano go Chwoſtkiem, dla tego, że bardzo mało włosów miał na głowie. Miał Dwudziestu Stryiów, Synów Leszka Trzeciego, korych wſzystkich wymienia Długosz. Tych Stryiów, upominających go, aby w obyczaiach i Rządach poprawił się, w napoiu otruł, a ciała zmarłych pochować zakazał. Z tych Ciał cudownie wzięły się myszy, a na zemstę zbrodni, Popiela z Żoną i Dziećmi na Wieży Kruszwickiej zagryzły, Roku 841. iako pisze Długosz.

842. Obrany Xiążęciem Polskim PIAST Mieſzczanin Kruszwicki, Ten przeniósł Stolicę Polską z

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Kruszwicy nazad do Gniezna.
Umarł Piaśt Roku 861.

861. Obrany Xiążęciem Polskim
ZIEMOWIT Syn Piaśta. Ten
umarł w Gnieźnie Roku 892.

892. Obrany Xiążęciem Polskim LE-
SZEK CZWARTY Syn Ziemo-
wita. Umarł Leszek Czwarty,
Roku 913.

913. Obrany Xiążęciem Polskim
ZIEMOMYSŁ, Syn Leszka
Czwartego. Tego Syn Mieczys-
ław nazwany, śle pym się urodził,
ale w siedm Lat po urodzeniu, po-
dług Obrządkow Pogańskich o-
strzyżony będąc, zaraz po swoich
Poftrzyżynach przeirzał. Umarł
Ziemomyśl Roku 964. Do te-
go Krefu i Roku, Dzieie Polskie
są bardzo nie pewne.

964. MIECZYŚLAW PIERWSZY
Syn Ziemomyśła, obrany Xiążę-
ciem Polskim. Tegoż Roku Mie-
czyśław, wszedł w Sluby Małżeń-
skie z Dabrowka Corka Bolesława
Xiążęcia Czeskiego, Zaboicy Świę-
tego Wacława, iako pisze Dłu-
gosz. Tegoż Roku Mieczysław
przyiół Chrzeń Święty.

Dnia

Lata od
Narodz-
Chryst:

Dzieie Polskie Skrocone.

965. Dnia Siodmego Marca Mieczysław, kazał obalić, i zburzyć wszystkie Bożyszczę, i Bałwany Pogańskie a przykładem swoim, Narod Polski do Wiary Chrześcijańskiej pociągnął.
968. Mieczysław fundował pierwsze w Polfcze Biskupstwo Poznańskie.

Tegoż Roku Gięysa Xiąże Węgierski, poioł za Małżonkę Adelaide Siostrę Mieczysława, za ktorey radą przyioł Wiare Chrześcijańką.

999. Umarł Mieczysław Pierwszy, pogrzebiony w Kościele Katedralnym Poznańskim.

Tegoż Roku obrany po Oicu Xiążęciem Polkim BOLESŁAW CHRABRY Ten Xiąże Ciało Świętego Woiciecha Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, od Prusakow na ten czas Pogan, za Opowiadanie Wiary Chrześcijańskiej zabitego, odkupił za równą wadzę Ciada, wagę Srebra.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1001. Otto Trzeci Cesarz Rzymski, nawidził w Gnieźnie Ciało Świętego Woiciecha, a Bolesława Chrabrego, Koronę Krolewską zaszczcił.
1003. Bolesław Chrabry Bolesława Trzeciego Xiążęcia Czeskiego, w Polskę z Wojskiem wpadającego, z Polski ruszył, potem w Czechach zwyciężył, i wziął z Synem jego Jaromirem. Pragę odebrał, i całe Czechy zawoiował, to pisze Długosz.
1004. Bolesław Chrabry zawoiował całe Morawy.
1008. Bolesław Chrabry otrzymał Zwycięstwo, nad Jarosławem Xiążciem Ruskim, Kijow wziął, i Rusi wielką część zawoiował. Wbić kazał w Dniepr Bolesław Chrabry słupy żelazne, na oznaczenie granic swoich, to pisze Długosz.
1012. Bolesław Chrabry wielką część Saxonii zawoiował, a w Rzekę Saalę, w Saxonii płynącą, słupy żelazne wbić kazał, dla oznaczenia Granic swoich, to pisze Długosz.

Bole-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1015. Bolesław Chrabry Prusy podbił.

1025. Dnia Trzeciego Kwietnia, umarł Bolesław Chrabry, Krol Polski, Pogrzebiony w Poznaniu.

Tegoż Roku MIECZYSLAW DRUGI, Syn Bolesława Chrabrego, po śmierci Oica Krolemb obrany, miał ten Krol za sobą Ryxę, zwaną także Rychenza, która była Wnuką Cesarza Ottona Drugiego, i Córka Ezzona Palatini Rheni, albo Wojewody Ryńskiego, urodzoną z Mathildy Córki Cesarza Ottona drugiego.

1034. Umarł Mieczyśław drugi Krol Polski.

1036. Po wielu bezskutecznych zjazdach do Gniezna, i do Poznania, Polacy Ryxę Krolową, i Krolewiczka Kazimierza, Syna po Mieczyśławie Drugim pozostałego, na wygnanie z Polski ruszyli, iako pisze Długosz.

1038. Czechowie wpadłszy do Polski Ciało Gaudencjusza Brata rodzonnego Świętego Wojciecha z Gniezna wzięli, i do Pragi zawie-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

zli, rozumiejąc, że to było Ciało Świętego Woiciecha. Do tych czas Czechowie, mają to Ciało, za Ciało Świętego Woiciecha. Ten Gaudenciusz był Arcybiskupem Gnieźnieńskim, zaraz po Świętym Woiciechu.

Tegoż Roku Krolewicz Kazimierz, wstąpił do Zakonu Świętego Benedykta, i wziął Habit w Konwencie Benedyktyńskim, będącym w Kluniaku Mieście Burgundy Prowincyi Francuskiej.

1041. Polacy zgodziwszy się, na obranie Krolewicza Kazimierza, posłali do niego Posłow do Kluniaku. Posłowie zastali Krolewicza, już Professem i Diakonem; poiechali potym do Papieża Benedykta Dziewiątego, który dyspensował Kazimierza od Słubow Zakonnych, a na Tron wstąpić, i w Słuby Małżeńskie wnieść pozwolił Kazimierzowi. Pisze Długosz, że Polacy obowiązali się za te pozwolenie płacić co Rok Papieżom, od każdego Szlachcica po grószy iednym, i włosy na głowie strzyżone, nakształt Xięży nosić.

Tegoż Roku KAZIMIERZ
PIER.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

PIERWSZY w Gnieźnie ukoronowany.

Tegoż Roku Kazimierz ożenił się z Maryą, Siostrą Jarosława Xiążęcia Ruskiego, a Cerką zmarłego Włodzimierza, zrodzoną z Anny Siostry Cesarzow Greckich Bazylego, i Konstantyna, iako pi-sze Długofz.

1058. Umarł Kazimierz Pierwszy, nazwany Mniczem.

Tegoż Roku obrany, i ukoronowany Kroleem Poltkim Syn Kazimierza Pierwszego Mniczem nazwanego, BOLESŁAW DRUGI SMIAŁYM rzeczony.

1067. Bolesław Smiały wzioł za Małżonkę Wiszesławę Xiężniczkę Ruską iedynaczkę, a Wielkich Państw Dziedziczkę.

1070. Bolesław Smiały zaczął Woinę Ruską.

1074. Bolesław Smiały wielką część Rusi zawoiował.

Tegoż Roku Święty Stanisław, z Domu Szczepanowski Herbu Prus Biskup Krakowski wkrze-sił

we

Lata od
Narodz.
Chryśt.

Dzieie Polskie Skrocone.

we Wś Piotrowinie Szlachcica
Piotrek nazwanego, iako piśze
Długolz.

1076. Bolesław Smiały wielką część
Rusi zawoiowawszy, bardzo roz-
wieszle żyć zaczął w Kijowie.

Tegoż Roku Zony Wojskowych
Polskich, dowiedziawszy się o
swywolach Mężow na Rusi będą-
cych, a przez siedm Lat do Zon
nie przyjeżdżających, na rozwio-
złe życie z Sługami swemi puści-
ły się, o czym Mężowie na Rusi
dowiedziawszy się, Krola Bolesła-
wa odstąpili, i z Rusi do Domu po-
wrocili. Krol powrociwszy do
Polski, szczenieta do Pierśi Zon od
Mężow obwinionych przyśadzać
kazał; o tę surowość, i o życie
bardzo rozwieszle, był Krol stro-
fowany, od Świętego Stanisława
Biskupa Krakowskiego.

1078. Święty Stanisław Biskup Kra-
kowski, Bolesława Smiałego, kil-
ka razy bezskutecznie upomniene-
go, a rozwieszle żyć nie przesta-
jącego, wykłof.

1079. Bolesław Smiały, zabił Święte-
go Stanisława Biskupa Krakow-
skiego, w Kościele Krakowskim
Świę-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieje Polskie Skrocone.

Świętego Michała na Skałce,
Mizę Świętą odprawującego.

Tegoż Roku Grzegorz Siódmy
Papież, za zabicie Świętego Stani-
sława, nie tylko Bolesławowi Smia-
łemu, ale i Narodowi Polskiemu,
Koronę odebrał, a Polska od te-
goż Roku, aż do Roku 1295.
przez Lat 216. aż do Przenysła-
wa, bez Korony była.

1082.

Bolesław Smiały z Polski uszedł-
szy, w Klasztorze Ofsyackim, w
Karyntyi położonym, życia na
Pokucie dokonał, to piśze Nie-
siecki; Długosz zaś piśze, że Bo-
lesław Smiały w Klasztorze Vil-
thina nazwanym, nie daleko In-
spruka w Tyrolu będącym, na po-
kucie życie skończył.

Tegoż Roku Polacy obrali już
nie Krolew, ale tylko Xiążęciem
Polskim WŁADYSŁAWA PIER-
WSZEGO HERMANA, Syna
Drugiego Kazimierza Mnicha, a
Brata Młodszego Bolesława Smia-
łego, minowfzy, iako piśze Dłu-
gosz Mieczysław, Syna Bolesła-
wa Smiałego, który podług Dłu-
gosza Roku 1089. nie bez podei-
rzenia trucizny umarł.

Umarł

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1102. Umarł Władysław Pierwszy Herman nazwany. Ten Xiążę pogrzebiony w Kościele Katedralnym Płockim.

Tegoż Roku obrany po Oicu Xiążęciem Polskim BOLESŁAW TRZECI nazwany KRZYWOUSTY, w Roku Pietnastym wieku swego.

1109. Henryk Czwarty Cesarz z Czechami złączony, wszedł do Szlonska, na ten czas Prowincyi Polskiej, i obległ Głogow, potym na odgłos przychodzącego z Wojskiem na odsiecz pomienionemu Miastu Bolesława Krzywoustego, odstąpił od Głogowa.

Tegoż Roku była pod Wrocławiem krwawa bitwa, między Henrykiem Czwartym Cesarzem, a Bolesławem Krzywoustym. Zwyciężony Cesarz, wielką klęskę poniosł. Pisze Długosz, że Pole pod Wrocławiem, na którym była bitwa, i Poboiowisko, zowie się Psim Polem, od wielkiego mnostwa Psow, które się zbiegły, na te Poboiowisko.

1117. Podług Niesieckiego pod Tytułem

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

łem Kasztelanii Krakowskiej, na karcie 103. w Tomie pierwszym piszącego, Skarbimierz Wojewoda Krakowski, Herbu Abdank, Wielki Woiownik, przez niesprawiedliwe udanie, wpadł w niełaskę Bolesława Krzywoustego, który nie tylko oczy wyłupić, i życie wziąć mu kazał, ale ięszcze Pierwsze Wojewodow Krakowskich w Senacie Swieckim Krzesło, na potomne czasy poniżył, a Kasztelanią Krakowską, nad Wojewodztwo Krakowskie, wyniosł, i wywyższył. Co także potwierdza Długosz, pod Rokiem 1117. na karcie 410.

1140. Umarł Bolesław Krzywousty, Pogrzebiony w Kościele Katedralnym Płockim.

Tegoż Roku obrany Xiążęciem Polskim WŁADYSŁAW DRUGI, Syn najstarszy Bolesława Krzywoustego.

1146. Władysław drugi, dla złych Rządow, z Państwa złożony, umknął się do Cesarza Konrada Trzeciego, i w Niemczech Roku 1159. umarł, iako pisze Długosz.

1147. Obrany Xiążęciem Polskim
BO.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

BOLESŁAW CZWARTY KĘDZIERZAWY, był ten Bolesław drugim Synem Bolesława Trzeciego Krzywoustego, a Bratem młodszym złożonego z Państwa Władysława Drugiego.

1170. Bolesła, ktorego Długofz Kasztelanem Wiskim nazywa, zabić kazał, iak pisze Długofz, Wenera Biskupa Płockiego. Za tę zbrodnię Piotr Aacybiskup Gnieźnieński z wielą Biskupami, i Swieckiemiznacznieiszemi Panami w Gnieźnie na Sądach zasiadłszy, skazał na stos Bolesłę, i ten Kasztelan na Rynku Gnieźnieńskim żywo spalony, iako pisze Długofz.

1174. Umarł Bolesław Kędzierzawy Xiążę Polki.

Tegoż Roku obrany Xiążęciem Polskim MIECZYŚŁAW TRZECI, nazwany STARY. Ten Mieczysław był Trzeci Syn Bolesława Trzeciego Krzywoustego.

1177. Mieczysław Trzeci nazwany Stary, dłażłych Rządow z Państwa złożony.

1178. Obrany Xiążęciem Polskim
KA-

Lata od
Narodz.
Chryst.

175

Dzieie Polskie Skrocone

KAZIMIERZ DRUGI, nazwany SPRAWIEDLIWY. Ten Kazimierz był najmłodszym Synem Bolesława Trzeciego Krzywoustego, a Bratem Młodszym Władysława Drugiego, Bolesława Kędzierzawego, i Mieczysława Starogo.

1182. Kazimierz Drugi zniósł pod Haliczem, Wszewolda Bełzkiego, i Włodzimierza Halickiego, Xiążąt Ruskich.

1194. Umarł Kazimierz drugi, nazwany Sprawiedliwy.

Tegoż Roku podług Długosza, obrany Xiążęciem Polskim Syn Starszy Kazimierza Sprawiedliwego, LESZEK PIĄTY, nazwany BIAŁY. Który, że był małoletni, dodano mu dwóch Opiekunów Fulkona Biskupa, i Mikołaja Wojewodę Krakowskich, Braci rodzonych.

1200. Helena Matka Leszka Xiążęcia Polskiego małoletniego, wymogła na Synie, i Opiekunach Jego, ażeby z Pozwoleniem Narodu Leszko Biały ustąpił Xięstwa, złożonemu dawniei Mieczysławowi Trzeciemu, Stryiowi swemu.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst:

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku MIECZYŚLAW STARY POWTORE Xiążęciem Polskim obrany. To piśze Długosz.

1201. Mieczysław Stary dla złych Rządów, Powtore z Xiąstwa Polskiego złożony.

Tegoż Roku LESZEK PIĄTY POWTORE Xiążęciem Polskim obrany.

1202. MIECZYŚLAW STARY PO TRZECIE Xiążęciem Polskim obrany za pomocą Mikołaja Wojewody Krakowskiego. Większa liczba Dzieiopiśow, piśze go trzeci raz Xiążęciem Polskim, mniejsza liczba Dzieiopiśow, dwa razy go tylko Xiążęciem Polskim piśze, podobno dla tego, że po trzecim obraniu, przedzy go śmierć zaskoczyła, niż od całego Narodu mógł być uznany Xiążęciem.

Tegoż Roku Mieczysław Stary umarł.

1203. LESZEK PIĄTY BIAŁYM nazwany, mając sobie ofiarowane po śmierci Mieczysława Starego Xiąstwo Polskie, z tą kondycją, aby Goworka Herbu Rawicz Wojewodę Sandomirskiego Przyjaciela

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone:

ciela swego odstąpił, i oddalił; wolał się wymowić z Przyjaciela Xieństwa Polskiego, niż cnoty, i Przyjaciela odstąpić.

Tegoż Roku obrany Xiążęciem Polkim WŁADYSŁAW TRZECI nazwany LASKONOGI. Był to Syn Mieczysława Trzeciego Starym nazwanego.

1205: Umarł Władysław Trzeci Laskonogi.

Tegoż Roku LESZEK BIAŁY POTRZECIE Xiążęciem Polkim obrany.

1207: Wincenty Kadłubek Herbu Pogary, został Biskupem Krakowskim.

1208: Colomanus Syn Jędrzeia Krola Węgieckiego, od Xiążąt Ruskich obrany Krolom Halickim, i z Zoną swoją Salomeą w Haliczu Koronowany, ale tegoż Roku od inszych Xiążąt Ruskich z Krolestwa do Węgiek ruszony. Krolowa Salomea była Córka Leszka Xiążęcia Krakowskiego, a z Kolomanem do śmierci w Panieństwie żyła. To pisze Długosz.

1227: Leszek Piąty nazwany Białym

Lata od
Narodz.
Chryst.

178 500

Dzieie Polskie Skrocone.

zabity od Ludzi Starosty Pomorskiego, iako pisze Długosz.

Tegoż Roku obrany Xiążęciem Polskim BOLESŁAW WSTYDLIWIY, pięć tylko Lat mający.

1238. Bolestaw Wstydliwy, ożenił się z Kingą, albo Kunegundą, Beli Szostego Krola Węgierskiego Corką.
- 1239 Konrad Xiąże Mazowiecki Jana Czapłę Scholastryka Płockiego, obwiesić kazał. Za tę zbrodnię wykłety, od Jędrzeia Biskupa Płockiego.
1240. Piotr Arcybiskup Gnieźnieński, na wszystkie Kościoły Płockiey Diecezji Interdykt wydał, za obwieszenie Jana Czapli Scholastryka Płockiego.

Tegoż Roku Konrad Xiąże Mazowiecki, przyjechał do Łęczycy do Piotra Arcybiskupa Gnieźnieńskiego, któremu się upokorzywszy, i żal za zbrodnię swoją oświadczywszy, ustąpił Xięstwa Łowickiego wiecznemi czasami, do Arcybiskupstwa Gnieźnieńskiego, z tym ostrzeżeniem, ażeby zawsze Arcybiskup Gnieźnieński, był Kanonikiem Płockim, i iak Kanonik Płocki Xięstwo

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

stwo Łowickie trzymał. Potym upokorzeniu Konrada, Piotr Arcybiskup Gnieźnieński, zdiął Kławę z Konrada, a Interdykt z Kościołow Diecezyi Płockiey.

1241.

Tatarowie pod Wodzem swoim Batym, wpadli z wielkim bardzo Wojskiem do Polski, znieśli Wojsko Polskie, pod Włodzimierzem Wójewodą Krakowskim, bitwę z nimi staczające. Krakow w sam Dzień Popielca, ogniem i mieczem niszczyli. Potym z Polki do Węgier poszli, tam przez dwie lecie bawili, a Węgry zniszczywszy, do swego Kraiu powrocili.

1246

Daniel Xiążę Kiiowski Krollem Ruskim koronowany, w Drohiczynie Ruskim. Koronował go Opizon Nunciusz, od Innocentego Czwartego Papieża natozesłany; To pisze Długosz pod tymże Rokiem. Umarł ten Krol w błędach Schizmatyckich w Roku 1266. od Papieża Alexandra Czwartego, za Apostatę uznany. O czym świadczy Długosz.

1251.

Sul znaleziona w Rochni na ten czas Wsi o pięć mil od Krakowa położoney, to pisze Długosz, i dokłada

Jata od
Narodz.
Chryst.

Dzieje Polskie Skrocone.

dokłada, że Xiężna Kinga, albo Kunegunda, Bolesława Wstydliwego Zona, uprosiła u Pana BOGA, tę Sul dla Polski.

1279

Umarł Bolesław Wstydliwy Xiążę Polski, który z Zoną swoją Kingą, albo Kunegundą, do śmierci żył w Panieństwie, iako twierdzi Długosz. Po śmierci Bolesława, Kinga w Klasztorze Sądckim życia dokonała.

Tegoż Roku obrany Xiążęciem Polskim LESZEK SZOSTY nazwany CZARNY Xiążę Sieradzki.

1282.

Jadzwingowie z Litwą złączeni, wpadli z wielkim Woiskiem w Krai Lubelski. Poszedłszy przeciwko nim z małą liczbą Woiska Leszek Czarny, był pod Lublinem przez ten upewniony od Świętego Michała Archaniola, że nieprzyjaciół znieście, których zniósł Dnia 13. Pazdziernika nad Rzeką Narew nazwaną, nie straciwszy ani jednego z swoich. Na podziękowanie Panu BOGU, wystawił tegoż Roku Leszek Czarny w Lublinie Kościół Świętego Michała Archaniola. To pisze Długosz.

Tata-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1287. Tatarowie pod Wodzami Nogai, i Telebuga, Xięstwa Krakowskie i Sandomirskie niszczyli, a Miasto Sandomirz ogniem i mieczem spustoszyli.

1289 Umarł bezdzietnie Leszek Szosty Czarny.

Tegoż Roku obrany Xiążęciem Polkim PRZEMYSŁAW, Syn Przemyśława Xiążęcia Poznańskiego, a Prawnuk Miecysława Trzeciego.

1295 Przemyśław przywrocil Państwu swemu Koronę, namaszczony, i Ukoronowany z Żoną swoją Ryxą, albo Rychenzą, Waldemara Pierwszego, Krola Szwedzkiego Córka. Koronował Przemyśława i Żonę jego, Swinka, Arcybiskup Gnieźniński.

1296 Przemyśław Krol Polski zabity w Rogoźnie przez Ludzi Margrabiów Brandeburskich, iako świadczy Długosz i Lengnich. Ten Krol iednę tylko Córkę zostawił nazwaną Ryxą.

Tegoż Roku obrany Krolem Polkim WŁADYSŁAW ŁOKIETEK Xiąże Kujawski.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1300. Łokietek Krol Polski dla złych Rządow, i niekarności Woiska swego, tudzież dla rozwiózłości życia, z Krolestwa złożony, a Waclaw Krol Czeski, wziowszy za Zonę Ryxę, zabitego Krola Przemyśława Corkę, w Gnieźnie przez Swinkę Arcybiskupa Gnieźnieńskiego Koronowany. Długosz to pisząc namienia, że Ryxa iedno znaczy, co Elżbieta.

1305. Waclaw Krol Czeski umarł.

Tegoż Roku Władysław Łokietek, POWTORE KROLEM obrany, ale przez wiele lat nie koronowany.

1320. Władysław Pierwszy, nazwany Łokietek, Namaszczony, i Koronowany w Krakowie z Zoną swoją Jadwigą, Bolesława Xiążęcia Poznańskiego Corką. Koronował Krola, i Krolowę Janislaus Arcybiskup Gnieźnieński, iako pisze Długosz.

1333. Umarł Władysław Pierwszy, nazwany Łokietek, pogrzebiony w Krakowie. Od niego zaczowszy, Krolow Polskich tak Ko-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

ronacye, iako i Pogrzeby w Kra-
kowie bywać zwykły.

Tegoż Roku obrany Krolem,
Syn Łokietka, KAZIMIERZ
TRZECI, nazwany WIELKI,
dla Wielkich Czynow swoich, i
tegoż Roku koronowany w Kra-
kowie, od Janisława Arcybiskupa
Gnieźnieńskiego.

1339. Kazimierz Wielki Lwow, Wło-
dzimirz, i wielką część Rusi do
Krolestwa Polskiego przyłączył.

1347 Kazimierz naipierwszy z Kro-
low Polskich, Prawa pisane posta-
nowił, w Wislicy na Seimie Wal-
nym, za Radą wszystkich Bisku-
pow, Wojewodow, Kasztelanow,
i Urzędnikow wszystkich Ziem.
To pisze Długosz.

1361. Kazimierz Wielki, *Studium
Cracoviense*, albo Akademią Kra-
kowską fundować zaczął. To
pisze Długosz.

Pod tymże Rokiem pisze Dłu-
gosz, że Kazimierz Wielki po-
stawszy do Papieża Urbana Piąte-
go do Awenionu, strzymał ro-
kaz, aby Kryśtyn Zakonnik Świę-
tego Franciszka, był pierwszym
Arcy-

Lata od
Narodz-
Chryst:

Dzieie Polskie Skrocone.

Arcybiskupem Lwowkim konse-
krowany, iakoż się to wypełni-
ło Dnia Szóstego Kwietnia w
Kościele Parafialnym, a odtąd
Metropolitańskim Lwowkim,
puty Długosz; który dokłada, że
na Konsekracyi Krystyna, był
sam Jan Kazimierz. Wkrotce
potym, przeniesione Arcybiskup-
stwo Lwowskie do Halicza, a w
Roku Tyfiącznym Czterechse-
tnym Czternaśnym, Jan Rzeszow-
ski przeniósł ie nazad do Lwowa.

1370. Kazimirz Wielki umarł w Kra-
kowie, Dnia piątego Listopada.

Tegoż Roku po śmierci Kazi-
mirza Wielkiego, ostatniego me-
skiey Płci Piaśta, obrany Krolem
Polskim LUDWIK KROL WE-
GIERSKI, Siostrzeniec rodzony
Kazimirza Wielkiego, Syn Karo-
berta Krola Węgierskiego, a
Wnuk Władysława Pierwszego
Łokietka, z Elżbiety Corki iego
spłodzony.

1371. Ludwik Krol Polski, i Węgier-
ski, odiechał do Węgier, zostawi-
wszy w Polsce Elżbietę Matkę
swoią, Siostrę Kazimirza Wiel-
kiego.

Lu-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1374.

Ludwik Krol Polski i Węgierski otrzymał upewnienie od Narodu Polskiego, że po śmierci jego, drugą Jego Córkę Jadwigę, wezma za Krolowę Polską, a za tę uczynność, Podatku Poradline nazwanego, Polakom ustąpił.

1376.

Umarł w Kaliszu Jarosław Skotnicki, Arcybiskup Gnieznieński, Człowiek znakomity Pobożnością, nauką, i wystawieniem wielu Kościołów. Ten umierając, rozkazał aby Ciało Jego, nie Drzwiami Kościelnymi, ale dziurą, iako pisze Długosz, w murze Kościelnym Gnieznieńskim wybitą, do Kościoła wprowadzono, to dla tego, że drogami nieprzyzwoitemi, wszedł do Kościoła Gnieznieńskiego, i na Arcybiskupstwo Gnieznieńskie wstąpił. Jakoż tak go do Kościoła wniesiono, co świadczy Długosz.

Tegoż Roku Węgrzy przy Elżbiecie Matce Krola Ludwika będący, zabili w Krakowie Knięzę z Wiśnicza, Herbu Srzeniawa Starostę Krakowskiego.

1381.

Około tego Roku kładą niektórzy baikę o Rokofzu Gliniańskim. Tey baiki płonny był wy-
myśl

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

myśl: ztąd się iawnie wydaie, że Senatorowie ktorzy mieli bydź fadżeni, i pobici pod czas Rokofzu Gliniańskiego, w tym czasie, i Roku, na Swiecie nie byli. Co świadczą Dzieiopifowie, wszystkich Senatorow i Rok w ktorym Urząd obielei wypisuiący, osobliwie Niesiecki, który Senatorow naidoskonaley zebrał.

1382. Umarł Ludwik Krol Polski, i Węgierski.

1384. Jadwiga zmarłego Krola Ludwika Corka, przybyła do Krakowa, i od Bodzanty Arcybiskupa Gnieznienskiego Krolową Polską koronowana.

1385. Jagiełło Wielki Xiążę Litewski przysłał Posłow do Krakowa, dopraszaiąc się, aby Jadwiga Krolowa Polska za niego poszła, oraz obiecuiąc, że Chrześć y Wiarę Katolicką przyimie, i że Wielkie Xięstwo Litewskie, do Polski przyłączy.

1386. Jagiełło przybył do Krakowa, Chrześć Święty, a na Chrzcie Imie Władysława przyioł, wzioł Słub z Jadwigą, i iako pisze Długosz Wielkie Xięstwo Litewskie

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

skie, tudzież Xięstwo Zmudzkie, i Państwa swoje Ruskie, Zapisem swoim, do Polski przyłączył, potom był Krolew Polkim koronowany, przez Bodzante Arcybiskupa Gnieźnieńskiego.

1387. Władysław Drugi, Jagiełło, z Krolową Jadwigą do Litwy przybwszy, Bałwany i Bożyszczka wszystkie obalić kazał. Ogień, który nienastannie, w Wilnie palono, i za Bożka czczono, sam zgasił, Kościół Katedralny Wileński założył, a przykładem swoim całą Litwę do wyrzeczenia się Bałwanow, i do przyjęcia Wiary Świętej, przykładem swoim pociągnął.

1389. Znakomity Urzędnik Krakowski, poniechcił Krola Jagiełła, z Krolową Jadwigą, przez nieprzyzwoite i szpetne doniesienie swoje, był na to sąd w Wislicy, ten znakomity Urzędnik skazany; ażeby potwarz pod ławką odwołał, co też iak pisze Długosz głosem nie ludzkim uczynił, odtąd Jagiełło chwalebne z Jadwigą pożycie zaczął.

1399. Krolowa Jadwiga umarła w Krakowie. Ta Krolowa za życia wielką pobożnością słynęła.

Na

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1401. Na Seimie Wileńskim, stanęła Unia Wielkiego Xięstwa Litewskiego z Koroną Polską, i natę Unię Krol Władysław Drugi, Dyploma podpisał. To pisze Długosz, i Lengnich.
1409. Władysław Drugi, Jagiełło, w Lubomlu w Ziemi Chełmskiej, w iednym dniu Kościół wystawił. Poświęcił ten Kościół, Grzegorz, Biskup Łucki Dominikan. To pisze Długosz.
1410. Była krwawa bitwa pod Grunwaldem w Prusiech, między Jagiełłem, a Wielkim Mistrzem Krzyżackim, Ulrykiem Jungingen nazwanym. W tey bitwie Jagiełło otrzymał zwycięstwo, Wielki Mistrz Krzyżacki, w bitwie zabity, y więcej niż Trzydzieści Tysięcy Krzyżaków zginęło, Czterdzieści Tysięcy w niewolę wzięto. Wielka część Prus Krolowi Wierność poprzyjęła. To pisze Długosz.
1412. Tego Roku, podług Długosza, Władysław Drugi, Jagiełło, dał Zygmuntowi Krolowi Węgierskiemu na zastaw Starostwa Spiskiego.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

skiego, Czterdzieści Tysięcy kop szerokich groszy Praskich, co też pisze i Lengnich, który dokłada, że taki jest kontrakt o Spiskie Starostwo, iż gdyby Summa na terminie w Kontrakcie wyrażonym, nie była oddana, tedy we dwoie należeć powinna, i tak na każdym Terminie podwoina należeć ma; twierdzi Lengnich, że rak wielka summa przyrosła na Spiskim Starostwie, iż cenę Królestwa przewyższa. Załuski zaś w Tomie Pierwszym Listow, na karcie 469. twierdzi, że jest wiele pośledniejszych około Starostwa Spiskiego Traktatow, lepszych ieszcze dla Polski.

1413. Był Seim w Horodle, na którym Unia Wielkiego Xięstwa Litewskiego potwierdzona.

1414 Jan Rzeszowski Arcybiskup Halicki, przeniósł nazad do Lwowa z Halicza Archikatedrę, i Arcybiskupstwo Lwowskie.

1417 Mikołaj Trąba Arcybiskup Gnieźnieński, na Zborze Konstancieńskim, wyiedział Tytuł Prymasów dla Arcybiskupow Gnieźnieńskich, to pisze Długosz i Lengnich.

Uro

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1424 Urodził się Krolewicz Władysław, z Zofii Córki Andrzeja Jwanowicza, Xiążęcia Kiiowskiego.

1427 Urodził się Kazimierz Drugi, Syn Władysława Drugiego, Jagiełła, z Zofii splotzony.

1429 Był Seim w Łucku, na który zjechał Zygmunt Cesarz, Krol Węgierski. Chciał Cesarz, aby Witold został Krolem Litewskim, ale Polacy na to nie pozwolili. Ten Witold był Wielkim Xiążęciem Litewskim, od Krola Jagiełła postanowionym.

1430 Cesarz Zygmunt, Koronę Litewską, posłał Witoldowi, ale Jan Czarnkowski Podkomorzy Poznański Herbu Nałęcz, przejął tę Koronę.

Tegoż Roku Witold Wielki Xiąże Litewski, w Trokach umarł. Był ten Alexander albo Witold, Syn Kieystuda, a Stryechno rodzony Brat Władysława drugiego Jagiełła, Syna Olgierdowego, Kieystud zaś i Olgierd, byli rodzeni Bracia, a Synowie Giedymina Wielkiego Xiążęcia Litewskiego.

Umarł

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1434. Umarł Władysław Drugi, Jagiełło, Krol Polski.

Tegoż Roku WŁADYSŁAW TRZECI JAGIEŁŁOWICZ, Syn Starszy Jagiełła, uproszony na Krolestwo Polskie, i Krolew w Krakowie koronowany, przez Woiciecha Arcybiskupa Gnieźnieńskiego. Pisze Długosz, że trzech Polskich Panow przeciwnych było Elekcji, y Koronacji Władysława Jagiełłowicza, między ktoremi Spytek z Melsztyna był naipierwszy. Pisze niżej Długosz, że Spytek z Melsztyna, odstąpił od opozycji. Pod tymże Rokiem przydaie Długosz, że Koronacja Władysława była za zezwoleniem Posłow, wszystkich Ziem Polskich.

1436. Eliasz Hospodar Wołoski po-
przysiągł we Lwowie Hołdowni-
ctwo Władysławowi Jagiełłowi-
czowi.

1438. Władysław Trzeci Jagiełło-
wicz Piętnasty Rok zacząwszy,
sam Rządy Państwa objął, ponie-
waż dotąd miał Opiekunow przy-
danych po iednemu z każdej
Państw Polskich Ziemi, a z Kra-
kowskiey

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone

kowskiej dwoch, iako pisze Długosz i Lengnich.

1440.

Zygmunt Wielki Xiążę Litewski zabity w Zamku nazwanym Juski, w dzień Kwietney Niedzieli, iako pisze Długosz.

Tegoż Roku Władysław Trzeci Krol Polski obrany Krolom Węgierskim, i Koronowany przez Dionizego Kardynała Arcybiskupa Strygońskiego, w Mieście Węgierskim Alba Krolewska, teraz po Niemiecku Szul Weysemburg nazwanym.

1443.

Władysław Jagiellowicz Krol Polski i Węgierski, zaczął wojnę Węgierską, z Turkami, która mu się w tym Roku bardzo powodziła.

1444.

Amurat Cezarz Turecki uprosił Pokoy u Władysława, wiele mu Kraiu, osobliwie w Rascyi i Bulgaryi odstąpiwszy: Ten Pokoy z Turkami Władysław poprzyśiął.

Tegoż Roku Władysław Trzeci Krol Polski, i Węgierski, mimo Traktat poprzyśiężony zaczął wojnę z Turkami, a stoczywszy bitwę z Amuratem Cezarzem Tureckim

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

reckim pod Warną Miastem Bułgaryi, większą część Wojska stracił, i sam zginął. Dwoch Biskupów Węgierskich w tej bitwie zginęło. Julian Kardynał Nunciusz Papięski po przegranej bitwie przez Dunaj na małej Łudce przepławiając się, od Wołoszyna zabity, to wszystko pisze Długosz.

1445

Na Seimie Sieradzkim obrano Posłów do Wielkiego Xiążęcia Litewskiego Kazimierza Rędzono Brata zabitego pod Warną Władysława Trzeciego Jagiellowiczca bezdzietnie ześlęgo, a drugiego Syna Władysława Jagiella, z oznaimieniem, że Go Narod Polski zgodnie na Krolestwo zaprasza, ale Kazimierz więcej, niż przez Rok zwłoczył przyięcie Korony, i ledwie nie przyszło do wzięcia na Tron Polki Bolesława Xiążęcia Mazowieckiego, pod czas Seimu Piotrkowskiego w Roku 1446. odprawionego.

1446

KAZIMIRZ Wielki Xiąże Litewski, przyiół Koronę Polską, i tegoż Roku od Wincentego drugiego, Herbu Doliwa Prymasa, w Krakowie koronowany, pod I-

N

nie-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

mieniem Kazimirza Trzeciego Jagiellończyka.

- 1449 Papiież Mikołai Piąty, uczynił Kardynałem Zbigniewa Oleśnickiego, Biskupa Krakowskiego, ztąd wielka wzięła się trudność, między Kardynałem Biskupem Krakowskim, a Władysławem Oporowikiem Prymasem, o Pierwsze miejsce w Senacie.
- 1451 Na Seimie Piotrkowskim Zatarczkę, i trudność Kardynała Biskupa Krakowskiego z Prymasem, Statut Kazimierza Trzeciego tak uławił, aby iednego dnia z nich ieden, drugiego drugi, w Senacie zasiadał, od Krola wezwany, ktory zaś z nich w Senacie nie będzie, aby w Domu czyli w Stancyi swojej, na pytania i sprawy od Krola podane, zdanie swoje dał; Tymże Statutem zakazano, aby nikt odtąd Kardynałstwa nie wyiednywał, bez pozwolenia Krola, i całego Senatu.
1453. W Wroclawiu podpifana Interczyza Slubna od Posłow Kazimierza Trzeciego Jagiellowicza Krola Polskiego, z iedney, a od Posłow Władysława Krola Węgierskiego z drugiej strony, przez
kto-

Lata od
Narodz.
Chryst.

195

Dzieie Polkie Skrocone.

ktora Władysław dał za Małżonkę Kazimierzowi Jagiellowiczowi Elżbietę, niegdy Alberta Cesarza Krola Węgierkiego Corkę. W tey Intercyzie Sto Tysięcy Złotyeh, nie wymienia Długosz czy to Polkich, czy Niemieckich, Posagu obiecał Krol Węgierki Krolowi Polskiemu, to pisze Długosz, i dokłada, że Posag nie wypłacony.

Tegoz Roku Święty Jan Kapistran Bernardyn, był w Krakowie, a ślepym wzrok, chorym chodzenie, chorym zdrowie przywracał, to pisze Długosz.

1454 Po wielu sprzeczczkach w Krakowie, kto miał dać Ślub Krolowi, czy Zbigniew Oleśnicki Kardynał, czy Władysław Oporowski Prymas, na tym się skończyło, że Święty Jan Kapistran, wyznaczony był do tego Ślubu, ale wymowiwszy się nieumiejętnością tak Polskiego, iak Niemieckiego Języka, ustąpił Kardynałowi, dania Ślubu Krolestwu, a Prymas pod czas tego Ślubu miał Wielką Mszę, i Krolowę koronował.

1457 Jan Xiążę Oświęcimski zbył te Xięstwo Krolowi Kazimierzowi Trzeciemu, Jagiellowiczowi, za

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Piędziesiąt Tysięcy Grzywien
fzerokich Groszy Praskich. To
piłze Lengnich.

Tegoż Roku Wacław Xiążę
Zatorski Hołdowniśtwo Krola
Kazimierza Jagiełłowicza przy-
ioł, to piłze Lengnich.

1466.

Po kilkoletniey obojętney, i
żadnym wielkim zwycięstwem,
nieznakomitey wojnie, stanół w
Toruniu Pokoi, między Kazimie-
rzem Jagiełłowiczem, a Ludwi-
kiem, Wielkim Mistrzem Pruskim,
albo Krzyżackim poprzyśięzony
od Pomienionego Rudolfa zie-
dney, a od Jana Piątego z Sprawy
Herbu Odrowąż Prymasa z dru-
giey strony, przez który Pokoi
Prusy teraz nazwane Krolewskie-
mi, do Korony Polskiej, a Pru-
sy teraz Xiążęcemi nazwane, do
Wielkiego Mistrza Pruskiego, to
iść Krzyżackiego przypadły, a
to pod Hołdowniśtwem Krolow
Polskich. To piłze Długosz i Len-
gnich.

1471.

Władysław Syn Kazimierza
Jagiełłowicza, z Elżbiety Alber-
ta Cesarza Corki spółdzony, o-
brany Krolom Czeskim.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryjt.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku Święty Kazimierz, Drugi Syn Kazimierza Jagiełłowicza, Krolew Węgierskim obrany, po złożeniu Macieia Krola Węgierskiego, od Narodu Węgrów znieawidzonego; ale gdy tegoż Roku Święty Kazimierz z Wojskiem do Węgier poszedł, zastał Narod Węgierski z Krolew Macieiem pojednany, i do Polki wrocil się.

Tegoż Roku Kazimierz Trzeci Jagiełłowicz, Ziemię Lubelską od Sandomirskiej odłączywszy, Woiewodztwa Tytułem zaszczycił. Dobiesław Kmita z Wiśnicza Herbu Szreniawa, był Pierwszym Woiewodą Lubelskim. To pisze Niesiecki pod Tytułem Woiewodztwa Lubelskiego.

1480. Jan Albert, Trzeci Syn Krola Kazimierza Jagiełłowicza zniost Tatarow, Podole, i Ruś niszczących.

Tegoż Roku umarł Jan Długosz Nominat Arcybiskup Lwowski, nim mu przyślża Expedycya z Rzymu na Arcybiskupstwo. To pisze Niesiecki pod Tytułem Arcybiskupstwa Lwowskiego, i kładzie Długosza, między Arcybiskupku-

Lata od
Narodz.
Gbryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

skupami Lwowskiemi. Ten Długosz był Nauczycielem Świętego Kazimierza, i jednym z najsławniejszych Dzieiopisow Polskich.

1482. Święty Kazimierz, Syn Kazimierza Trzeciego Jagiełłowicza, umarł w Wilnie we Dwudziestym Trzecim Roku Wieku swego, i zaraz Cudami Aynąc zaczął. Kanonizowany ten Święty od Leona Dzieiątego Roku 1521.

1485. Stefan Hospodar Wołoski, Krowi Kazimierzowi Trzeciemu Jagiełłowiczowi hołdownictwo poprzyślął, nad Dniestrem pod Namiatami; Co świadczy Statut tegoż Krola w Roku pomienionym, tudzież Lengnich.

1489. Kazimierz Jagiełłowicz, zawarł Sojusz, z Bajazetem Cesarzem Tureckim przez Posła swego Mikołaja Firleia, który potym był Kasztelanem Krakowskim, i Hetmanem Wielkim Koronnym. To pisze Sarnicki.

1490. Władysław Syn Kazimierza Trzeciego Jagiełłowicza Krol Czeski, Krolew Węgierskim obrany, po zejściu Matyasza Korwina Krola Węgierskiego. Moreri w Dykcjonarzu swoim twierdzi,

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

dzi, że Dom Krolow Francuskich, a mianowicie Ludwik Czternasty, tak z Oica iak z Matki, idzie ze Krwi Jagiellońskiej, tego Władysława, Czeskiego i Węgierskiego Krola, bo Ludwik Trzynasty Ociec Czternastego, był Syn Maryi Medicis, Corki Cesarza Ferdynanda Pierwszego, zrodzoney z Anny Corki Władysława Czeskiego i Węgierskiego Krola; znowu Anna Austryaczka Matka Ludwika Czternastego, była także Corką Joanny Austryaczki Corki także Ferdynanda Pierwszego zrodzoney także z pomienionej Anny Władysława Czeskiego i Węgierskiego Krola Corki.

1492

Umarł w Grodnie Kazimierz Trzeci Jagiellowicz, zostawiwszy Synow Władysława Krola Czeskiego, Jana Albrechta, który po Oicu Kazimierzu w Polsce panował, Alexandra, który po bezdzietnym ześciu Jana Albrechta w Polsce panował, Zygmunta, który po bezdzietnym ześciu Alexandra w Polsce panował, i Fryderyka Kardynała Prymasa, i Biskupa Krakowskiego.

Tegoż Roku Jan Albrecht Syn Kazimierza Jagiellowicza, drugi

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

po Władysławie Krolu Czeskim,
nie bez wielkiej trudności, iako
pisze Sarnicki, obrany Krolom
Polskim, na Scimie Piotrkowskim.

- 1493 Fryderyk Kardynał, Brat
Krolewski, a Biskup Krakowski
został Prymasem, po zejściu Zbi-
gniewa Oleśnickiego Prymasa.
- 1494 Xiążę Zatorski Janusz poprzy-
siął w Krakowie holdownictwo
Xięstwa swego, Janowi Albrech-
towi Krolowi Polskiemu. To
Xięstwo, że było dawniej inkor-
porowane do Korony Polskiej,
świadczy List Kazimierza Ja-
giełłowicza, potwierdzający da-
wną inkorporacyą tego Xięstwa,
w Statucie znajdujący się pod
tymże Rokiem.
- 1495 Po zejściu Janusza Xiążęcia
Płockiego, spadło to Xięstwo na
Koronę Polską. To pisze Nie-
siecki pod Tytułem, Wojewodz-
stwa Płockiego.
1501. Jan Albrecht, Krol Polski w
Toruniu na apoplexyą umarł.

Tegoż Roku ALEXANDER
Brat młodszy Jana Albrechta
Wielki Xiążę Litewski, Krolom
Pol-

Lata od
Narodz-
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Polskim na Seimie Piotrkowskim nie bez wielkich trudności obrany, bo wielu Polaków sprzyjało Zygmuntowi Xiążęciu Głogowskiemu, młodszemu Alexandra Bratu, co pisze Sarnicki.

1503 Umarł Fryderyk Kardynał i Prymas, Brat Krolewski.

1506 Alexander Krol Polski z Pospolitym Ruszeniem poszedł na Tatarow Litwę niŝczących, ale Paraliżem zarażony, do Wilna wrocil się, tym czasem Michał Glinŝki zniost do ŝczętu Tatarow pod Kleckiem, a Krol po odebraney wiadomości o Zwycęŝwie, w Wilnie umarł.

1507 Po zeszłym bezpotomnie Krolu Alexandrze, Brat jego młodszy **ZYGMONT PIERWSZY**, nazwany Stary, z przyczyny że potym wraz z Synem panował, z Xiążęcia Głogowskiego, a potym z Wielkiego Xięstwa Litewskiego zazgodnym na Seimie Piotrkowskim obianiem, na Tron Polski wyniesiony, iako pisze Sarnicki.

Tegoż Roku pod Wiszniowcem na Wołyniu Tatarowie znieŝieni, przez Mikołaiia Kamienieckiego Herbu

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Herbu Pilawa, Domu Potockich Przodka; tego Niesiecki kładzie pierwszym Hetmanem Wielkim Koronnym. Dopomógł Zwycięstwa Kamienieckiemu Konstantyn Xiążę Ostrogski Litewskim Wojskiem władający, którego Niesiecki kładzie drugim Hetmanem Wielkim Litewskim.

1514

Konstantyn Xiążę Ostrogski Wodz Wojska Litewskiego, i Swierzczowski, Wodz Wojska Koronnego, znieśli pod Orszą w Litwie Ośmdziesiąt Tysięcy Moskwy; Wodz Moskiewski Celdin wzięty w tej bitwie.

1515

Jan Łaski Arcybiskup Gnieźnieński i Prymas otrzymał od Leona Dziesiątego na Zborze Laterańskim Przywilei, Legati Nati, dla Arcybiskupow Gnieźnieńskich.

1518

Bona Sfortia Xiążęcia Mediolańskiego Córka przybywszy do Krakowa, Słub wzięta z Krolem Zygmuntem pierwszym, i w Krakowie koronowana.

1520

Urodził się Krolewicz Zygmunt August.

1525.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone

1525. Albert Wielki Mistrz Krzyżacki Xiążę Brandeburski od Zygmunta pierwszego, Pierwszym Xiążęciem Pruskim pod holdownictwem Krolestwa Polskiego w Krakowie uczyniony. Potym ten Albert złożywszy Krzyż Zakonny Krzyżacki, ożenił się z Cerką Fryderyka Krola Duńskiego, i żył w błędach Luterskich.

1529 Krolewicz Zygmunt August w dziewięciu léciech wieku swego został wielkim Xiążęciem Litewskim.

1530 Krolewicz ZYGMUNT AUGUST obrany i koronowany w Krakowie, Krolesem Polskim, w dzieściu léciech wieku swego.

1537 Zygmunt August przyśiął w Krakowie, że się mieszac nie będzie do Rządow Państwa, póki Krol Ociec Jego żyć będzie.

1548 Umarł Zygmunt Pierwszy w sam Dzień Wielkonocny w Roku ośmdziesiątym pierwszym. wieku swego.

Tegoż Roku ZYGMUNT AUGUST zaczął sam panować

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryſti:

Dzieie Polskie Skrocone.

- Tegoż Roku rozszedł się Seim Piotrkowski, z tey najbardziej przyczyny, że Zygmunt August ogłosił się, że ieszcze za życia Ojca, wkrótce po śmierci Elżbiety Austryaczki żony swojej, bez potomnie zeszlęy, ożenił się sekretnie, z Barbarą Radziwiłówną, Kasztelaną Wileńską, Gaſtolda Woiewody Trockiego, Wdową.
1550. Krolowa Barbara z Domu Radziwiłowna, w Krakowie koronowana.
1561. Dnia Dwudziestego Osmego Novembris w Wilnie, Infanty do Polski inkorporowane, a Gotardowi Kettlerowi, Wielkiemu w Infantach Mistrzowi Krzyżackiemu, Xięstwo Kurlandzkie i Semigalskie, Prawem hołdownictwa nadane, od Zygmunta Augusta, to pisze Lengnich.
1569. Był Seim Lubelski, na którym Unia Wielkiego Xięstwa Litewskiego z Koroną Polską naidoskonalej ugruntowana, mieiscu Senatorom przez Konfityucyą naznaczone.
1572. Zygmunt August umarł w Kniszynie na Podlasiu. Ten Krol
był

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

był ostatni Męskiey płci Jagiel-
lонецzyk.

1573.

Po zejściu w Roku przeszłym,
ostatniego męskiey płci Jagiel-
lонецzyka, Zygmunta Augusta, o-
brany pod Warszawą blisko wsi
Kamienney, Krolew Polskim
HENRYK WALEZIUSZ Xiąż-
że Andegawenński, Brat młodszy
Karola Dziewiątego, Krola Fran-
cuskiego.

Tegoż Roku Posłowie Polscy,
miedzy ktoremi pierwszym był
Adam Konarski Biskup Poznan-
ski, oddali w Paryżu Diploma
Electio Henrykowi, a Henryk
Paſta Conventa poprzyśiął.

1574.

Henryk Krol Polski obrany,
przybył do Krakowa, tam po od-
prawionym Pogrzebie Zygmun-
ta Augusta, poprzyśiął *Paſta*
Conventa, i był koronowany od
Prymasa Uchańskiego.

Tegoż Roku Andrzej Wapow-
ński Kasztelan Przemyński, zabity
w Krakowie pod czas Koronacyi,
od Samuela Zborowskiego.

Te-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku umarł bezdzietnie Karol Dziewiąty Krol Francuski, Starszy Brat Henryka Waleziusza Krola Polskiego, dla tego Henryk Krol Polki będąc Dziedzicem Krolestwa Francuskiego, uiechał tajemnie w nocy konno z Krakowa samosiodem tylko, zostawiwszy Listy do Senatu. Fobiegł nazajutrz za nim Tęczynki Kafztelan Woinicki, ale już za Granicą na Szląsku zastał Krola, i uprosić Go nie mógł, aby się wrocil. Ten Krol panując we Francyi, zabity nożem w Roku 1589.

1575. Był Seim bardzo ludny pod Stężycą, na ktorym Tron Polski wakuiący deklarowany.

Tegoż Roku Tatarowie Ruś Wołyń, i Podole niszczyli, a ze Trzydziesią Tyśięcy Ludzi w Jasyr, albo niewolę wziętych, do Kraiu swego powrocili.

Tegoż Roku złożona Elekcya pod Warszawą. Uchański Prymas, i z nim wszyscy prawie Biskupi, i część znacznie mniejsza Senatu i Stanu Rycerskiego obrali Krolm Polskim MAXYMILIANA CESARZA. Jan zaś Zamoj.

Lata od
Narodz.
Gbryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

moyski Kanclerz Wielki Korony z większą częścią Senatu i Stanu Rycerskiego, obrali ANNEJ Córkę Zygmunta Pierwizego, Siostrę Zygmunta Augusta, a wraz z nią STEFANA BATOREGO Xiążęcia Siedmiogrodzkiego, wyznaczonego na Elekcyi pomienioney Annie Meża. Jan Sieniński w ten czas ieszcze nie Biskup, potym zaś Arcybiskup Lwowski, nominował Stefana Batorego.

1576.

Na Ziezdzie Andrzejewskim utwierdzona Elekcyja Stefana Batorego.

Tegoż Roku Stefan Batory poprzyśiągłszy *Pačx Conventa*, i Artykuły Henrykowskie w Mieście Siedmiogrodzkim Megyes nazwanym, iako pisze Lengnich, przybył do Krakowa, i był koronowany od Karnkowskiego Biskupa Kujawskiego.

Tegoż Roku umarł Maxymilian Cefarz, obrany od mniejszey części Rzeczypospolitey, Krol Polski.

1578.

Trybunał Koronny postanowiony na Seimie Warszawskim

Za

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

za staraniem Jana Zamoyskiego
Kancelerza Wielkiego Koronne-
go.

1579. Zaczęła się wojna Moskiewska,
Krol Stefan Batory wzioł Po-
łock. W tey wojnie znakomity
był dzielnością Mielecki, Woie-
woda Podolski, Hetman Wielki
Koronny, tudzież Mikołai Ra-
dziwiłł, Woiewoda Wileński, He-
tman Wielki Litewski.

1581. Po straconych wielu Miastach
obronnych, i po przegranych wie-
lu bitwach, upraszał o Pokoi
przez Posłow swoich Stefana Ba-
torego, Jan Bazylewicz Car Mo-
skiewski; na ostatek Papież Grze-
gorz Trzynasty uwiedziony od
Cara nadzieją ziednoczenia Pań-
stwa swego, z Kościołem Świę-
tym, wymógł na Krolu Stefanie
Batorym, że stanął Pokoi, we
Wsi, Zapole nazwaney, o mil
Dwadzieścia od Pleskowa położo-
ney. Przez ten Pokoi Carowi
Moskiewskiemu Stefan Batory
wielkie kraie, od siebie zawoio-
wane, oddał, Połock i poblizsze
Miasta sobie zostawiwszy.

1572. Stefan Batory wysłał Posłow do
Krola Szwedzkiego Jana Trze-
ciego

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

ciego, dopominając się o oddanie Esthoniy Prowincyi Xięstwa Infantaskiego, ale poszedł w zwłokę skutek tego Poselstwa.

Tegoż Roku, Xięstwo Infantaskie na trzy Woiewodztwa Wendskie, Derpskie, i Parnawskie podzielone.

1584

Samuel Zborowski za zabicie Wapowskiego na Koronacyi Henryka popelnione, i za inne występki, za Dekretem Jana Zamoyskiego Kanclerza i Hetmana Wielkiego Koronnego, iako Starosty Krakowskiego, ścięty w Zamku Krakowskim.

Tegoż Roku Diploma Krolewskie Gdańszczanom około Portorium Gdańskiego dane, przez Radę Senatorską approbowane, iako pisze Lengnich.

1586

Krol Stefan Batory umarł w Krakowie w piędziesiątym Czwartym Roku wieku swego; żadnego Potomstwa z Anny Jagiellonki nie zostawiwszy.

1587

Była w Warszawie Konfederacya Generalna Konwokacyina po śmierci Stefana.

○

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku na Elekcyi pod Warszawą rozdziwiła się Rzeczpospolita, Prymas Karnkowski z Janem Zamoykim Kanclerzem i Hetmanem Wielkim Koronnym, a z nimi wiekfsza część Rzeczypospolitey obrali ZYGMUNTA TRZECIEGO, Syna Jana Tizeciego, Krola Szwedzkiego, a Siostrzeńca rodzonego Zygmunta Augusta Jagiellonczyka, z Katarzyny Siostry Jego zrodzonego. Mniejsza zaś część Rzeczypospolitey, przy krórey był ieden tylko z Biskupow, Woroniecki Biskup Kiiowski, obrała Maxymilian Austryaka, rodzonego Brata Cesarza Rudolfa Drugiego.

Tegoż Roku Maxymilian wszedł z Woiskiem do Polski, Krakow obległ, ale tegoż Roku odstąpił od obleżenia tego Miasta, ktorego sam Zamoyki bronił.

Tegoż Roku, przybył do Krakowa ZYGMUNT TRZECI, obrany Krol Polski, i był w Warszawie koronowany.

1588.

Maxymilian umknoł się z Ziemi Wieluńskiey pod Miasto Byczynę, oczekuiąc tam na posilki woienne, ale ie uprzedził Jan
Za-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Zamoycki; zniost w bitwie pod Byczyną Maxymiliana, przymusił go do umknienia się do Byczyny, a w niej do poddania się Zamoyckiemu. Wzięci w Byczynie z Maxymilianem, Gorka Wojewoda Poznański, y Jędrzei Zborowski Marszałek Nadworny. Byczyna Miasto iest położone w gurnym Szląsku, zowie się po Niemiecku Beithen. Maxymilian do Krasnegostawu zaprowadzony, a w Roku następującym na granicę Szłońskie odprowadzony, Gorka do Łaski Krolewskiej przyięty.

1593 Umarł Jan Trzeci Krol Szwedzki, Ociec Zygmunta Trzeciego.

1594 Zygmunt Trzeci przybył z Polski do Szwecyi. Tam Stryia swego Karola Xiążęcia Sudermanii na miejscu swoim Rządzcą Państwa swego Szwedzkiego postanowił, a tegoż Roku do Polski powrocił.

1595. Jan Zamoycki Wołoszczyznę do hołdownictwa Polski przywrocił, która niesprawiedliwie był sobie przywłaszczyl Zygmunt Batory, Xiąże Siedmiogrodzki. Jere-

Lata • od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

mi Mohiła Hospodarem Wołoskim w tymże Roku od Zamoyckiego postanowiony.

Tegoż Roku na Seimie Szwedzkim w Linkopingu złożonym, Zygmunтови Trzeciemu wiele władzy nad Państwem Jego Dziedzicznym odięto, a Karolowi wiele Władzy przydano.

1599 Szwedzi wypowiedzieli posuſzeństwo Zygmunтови Trzeciemu, a Karola Sudermana, Krol'em Szwedzkim obrali.

1600 Zaczęła się Woina Szwedzka, Farenſbach Wojewoda Wendeński wtargnoł z małą liczbą Ludzi w Eſthonia, Szwedzką Prowincyą, ale prędko ztamtąd ruſzony, potym zaś Karol Sudermanſki Krol od Szwedow obrany, w Inſianty Polskie wſzedł z Woiskiem, i wszystkie prawie Inſianty, wyiowski Rygę, Dunamundę, i Kokenhuſę odebrał.

1601. Krzyſztof Radziwiłł Wojewoda Wileński, Hetman Wielki Litewski, zniost pod Kokenhuſą Woisko Szwedzkie bitwę ſtaczającą pod Władzą Karola, Syna po-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

bocznego, Karola Sudermana obranego Krola Szwedzkiego.

Tegoż Roku, tenże Krzysztof Radziwiłł, wziął Miasto i Fortecę Wenden.

Tegoż Roku Jan Zamoyski, wziął Miasto i Fortecę Wolmer po Łacinie Volmaria nazwaną. W Zamku zaś Wolmarckim wziął Karola, pobocznego Syna, Krola Karola Sudermana.

Tegoż Roku Zamoyski wziął Fortecę Infantką, Felin albo Welin nazwaną, pod tą Fortecą zginął Farensbach Woiewoda Wendencki.

1602 Zółkiewski Hetman Polny Koronny, wziął Miasto i Zamek Wefenberg.

1604 Jan Karol Chodkiewicz Wojewoda Wileński, Hetman Wielki Litewski, zniósł Krola, Karola Sudermana pod Derptem.

1605 Jan Karol Chodkiewicz Hetman Wielki Litewski otrzymał wielkie zwycięstwo nad Krol'em Karolem Sudermanem pod Rigą, którą obległ był Krol Karol. Nie miał Chodkiewicz tylko czte-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

ry Tyfiące Ludzi, a Karol Krol Szwedzki miał dwanaście Tyfięcy Woiska, to pisze Lengnich, i dokłada, że ośm, albo dziewięć Tyfięcy Szwedow w tej bitwie zginęło, a Karol Krol Szwedzki raniony.

Tegoż Roku umarł Jan Zamoyski Kanclerz i Hetman Wielki Koronny.

1606 Mikołai Zebrzydowski Wojewoda Krakowski zaczął Rokosz w Proszowicach, który był odłożony do Steżycy, ztamtąd był znowu odłożony do Lublina, z Lublina Połtowie do Krola wyprawieni z przykreimi i martwiącemi proźbami Ten Rokosz przeniósł się potym do Sandomierza; gdzie się na tym skończyło, żeby Seimu czekać.

1607 Na Seimie Warszawskim; nikt na Krola nie żalił się, iednak Krol wolną Elekcyą i Paćta Conventa potwierdził.

Tegoż Roku Rokoszanie z Wojewodą Krakowskim Zebrzydowskim, znowu się ziechali do Steżycy, i Krola od Tronu odsadzili, iako pisze Lengnich.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku była bitwa pod Guzowem między Krolem a Rokofzanami, z przegraną Rokofzanow.

1608 Była Rada Senatorcka w Krakowie, na ktorey znalezione sposoby uspokoienia Rokofzanow. Zebrzydowski Woiewoda Krakowski Krola przeprosił, a wżyskie trudności do pierwszego Seimu odłożona. Rokofz się rozwiązał.

1609 Na Seimie Warszawskim stała Amnestya, albo win przebaczenie Rokofzanom, objaśniono Prawa, około Posłuszeństwa Krolowi, i *de Crimine Laesae Majestatis*.

1610 Zaczęła się Wojna z Moskwą. Pochop do tey Wojny ztąd się wzięło, że wyniknęło w Moskwie czterech Demetriuszow, z ktorych każdy po zabiciu pierwszego, ieden po drugim mienił się być iedną Osobą, to jest Demetriuszem Dziedzicznym Panem i Carem Moskiewskim. Trwali ci czterei Demetriuszowie przez ośm lat, to jest od Roku Tysiącznego Sześcietnego Piątego, od śmierci Borysa Cara Moskiewskiego,

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

skiego, do Roku Tyśiącznego Sześćsetnego Trzynastego, do wstąpienia na Tron Moskiewski Michała Fedorowicza. Wszyscy Dzieciopisowie zgadzają się, że trzej ostatni Demetriuszowie przywłaszczali sobie, Imiona Demetriuszow, nie bywszy niemi, Pierwszy zaś Demetriusz, który się ożenił z Mniszchowną, Wojewodzą Sandomirską od więkzey części Panow Moskiewskich, był uznany, za prawdziwego Demetriusza.

Tegoż Roku Krol Zygmunt Trzeci zaczął obleżenie i dobywanie Smoleńska.

Tegoż Roku Zułkiewski, Kanclerz i Hetman Wielki Koronny zniósł Dimitra Szuiskiego, Brata Bazylego Szuiskiego Cara Moskiewskiego, procz Moskwy kilka Tyśięcy Szwedow w Woisku swoim mającego, na odsiecz Smoleńska idącego.

Tegoż Roku Zułkiewski obległ Miasto Moskwę, Stolicę tego Państwa, która się wkrótce potym poddała, z Bazylim Szuiskim Carem Moskiewskim, i z dwoma Braciami jego, Janem i Dimitrem Pano-
wie

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

wie Moskiewscy, Duchowni i Swieccy, złożyli przed poddaniem Stolicy z Tronu Moskiewskiego Bazylego Szuiskiego, a obrali Carem Moskiewskim Krolewicza Władysława, najstarszego Syna, Zygmunta Trzeciego.

Tegoż Roku Demetriusz mianny od części Narodu Moskiewskiego za Cara, od własnych swoich Woiskowych zabity.

1611. Zygmunt Trzeci wziął Smoleńsk.

1612. Woiskowi Polscy niepłatni będąc w Moskwie, poszli do Związku, obrawszy Marzałkiem Jozefa Cieklińskiego. Tym czasem Moskwa zaczęła buntować się przeciwko Carowi Władysławowi, a resztę Woiska Polskiego, albo wygubiła, albo w niewolę zabrała, albo do ucieczki przymusiła. Krol w niedostarku pieniędzy, i za nastąpieniem Zimy w Listopadzie z Synem swoim Władysławem, ruszył się z Smoleńska do Polski.

Tegoż Roku Moskwa obrala Carem Michała Fedorowicza Syna Metropolity Rozdowskiego, iako pisze Lengnich.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1613. Rozwiązał się Związek Cielńskiego, a Woisko część żołdu odebrało.
1617. Gustaw Adolf Krol Szwedzki, Syn zmarłego Karola Krola Szwedzkiego, przedtym Xiążęcia Sadermanii. przybywszy okrętami pod Rige, wzioł przez zdradę Dunamundę i Parnawę. Potym przestanie Woiny na dwie Lecie między Polską, a Szwecyą postanowione.
1618. Stanął we Wsi nazwaney Divilina w Moskwie położoney Trzynastoletni Pokoi, między Polską a Moskwą, tym pokojem Woiewodztwo Smoleńskie i Czerniechowskie Moskwa Polszcze ustąpiła. Wyiścia i zakończenia tego zawieszenia Woiny, nie dożył Zygmunt Trzeci.
1620. Zułkiewski Kanclerz i Hetman Wielki Koronny, za rozkazem Krolewskim z Rady Senatoriskiej danym, w sześciu Tyśięcy Woiska wszedłszy na Wołoszczyznę, zastał tam Sto Tyśięcy Tureckiego Woiska, oprócz Tatarow, a bitwę Nieprzyjacielowi wydawszy, wniey
za-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrócone.

zabity, Konięcpolski zaś Hetman Polny, w niewolę wzięty, i do Stambułu zaprowadzony. Woiska Polskiego, wiele w bitwie zginęło, wiele w ucieczce na przeprawie Dniestru utoneło, z szczęściu Tysięcy, ledwie tyśiąc Woiskowych do Polki powróciło. Ta klęska była Dnia Siedmnaściego Septembris pod Cecorą na Wołoszczyźnie, w Roku wyżey namięnionym.

Tegoż Roku Piekarski, Człowiek rozum pomieszany mający Krola Zygmunta w Kościele Warszawskim Świętego Jana, Czekanem w lewy policzek ranił, rozpalonemi kliszczami za to szarpany, potym końmi nieucieżdzonemi roztargany.

1621. Jan Karol Chodkiewicz Woiwoda Wileński Hetman Wielki Litewski, nie tylko Litewskim ale Polskim Woiskiem w niebytności Konięcpolskiego, w niewoli Tureckiej będącego, władał; otrzymał zwycięstwo pod Chocimem nad Osmanem Cesarzem Tureckim, w Trzech kroć Sto Tysięcy Turkow, procz Tatarow bitwę staczającym; to pizze Lengnich. Po zwycięstwach, po-
koi

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

koi nastąpił, i Chodkiewicz pod Chocimem umarł, a Stanisław Lubomirski Podstoli Koronny, potom Woiewoda Krakowski, obiół Rzady tak Koronnego, iak Litewskiego Woiska.

Tegoż Roku Gustaw Adolf Krol Szwedzki, po wyszłym woyny przestaniu obległ Rige we Dwudziestu Tysięcy Woiska, która mu się poddała, po Sześciu Niedzielney obronie.

1622. Staneło znowu na dwie Lecie zawieszenie woyny z Szwedami.

1625. Gustaw Adolf Krol Szwedzki po wyszłym odłożeniu woyny, resztę Inflant odebrał, iako też Mitawę, i całą Kurlandya.

Tegoż Roku Gustaw Adolf, Warmia, Elbląg, Malborg, i wielką część Prus odebrał.

1629. Staneło pod Sztumiem zawieszenie woyny na Sześć lat między Polską a Szwecią, za włożeniem się i środkowaniem Poltow Francuskich i Angielskich, temi kondycyami; ażeby Szwedzi przez te Sześć lat całe Inflanty aż do Rzeki Duny trzymali, tudzież
Elbląg

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Elbląg, i część Prus. Wyścia i
skończenia tego zawieszenia woj-
ny nie dożył Zygmunt Trzeci.

1630. Koniecpolski Kafztelan Kra-
kowski bunty Kozackie na Ukra-
inie zgromił i uspokoił.

1632. Umarł Zygmunt Trzeci w
Krakowie na apoplexyą, nie do-
kończywszy ani Szwedzkiej, ani
Moskiewskiej wojny, których o-
bydwoch zawieszenie przed śmier-
cią Jego nie wyszło, a Inflanty
prawie całe odpadły od Rzeczy-
pospolitey.

Po ześściu Krola Zygmunta
Trzeciego, zostało pięciu Synow
Krolewiczow, to iest Władysław,
ktory po Oicu panował, Jan Ka-
zimierz, ktory po Władysławie
panował, Jan Albert, ktory Kar-
dynałem i Biskupem Krakowskim
umarł, Karol Ferdynand, ktory
Biskupem Płockim umarł, i Ale-
xander Karol. Tych Synow miał
Zygmunt Trzeci ze dwoch Zon,
z Pierwszey Anny Corki Karola
Arcy-Xiążęcia Austryi, a Wnu-
ki Cesarza Ferdinanda Pierwsze-
go, miał Władysława, z drugiey
Zony Konstancyi rodzoney Si-
stry Anny, miał Jana Kazimie-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

rza, Jana Alberta, Karola Ferdinanda, i Alexandra Karola.

Tegoż Roku obrany Krolewem między Wola i Warszawą WŁADY SŁAW CZWARTY Krol Szwedzki i Car Moskiewski, najstarszy Syn Zygmunta Trzeciego.

1633. Władysław Czwarty w Krakowie przez Wężyka Prymasa Koronowany.

Tegoż Roku Jan Albert Brat Krolewski od Urbana Osmego Kardynałem uczyniony.

1634. Władysław Czwarty zniósłszy Moskwę pod Smoleńskiem, zawarł z Moskwą Sojusz między Miastami Drohobuzem i Wiasmą, temi kondycjami; że Krol Władysław odstąpił Carstwa Moskiewskiego, i uznał za Cara Michała Federowicza, wzajemnie zaś Car Moskiewski ustąpił wiecznymi czasami Koronie Polskiej Woiewodztwa Smoleńskiego, Czerniechowskiego, i innych Kraiow, w ostatnim zawieszeniu wojny wyrażonych, przydawszy jeszcze Władysławowi i Koronie Polskiej Drohobuz, Białę, Kostaw, i Starodub, precz tego Car Moskiewski

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

skiewski ustąpił Władysławowi Czwartemu i Koronie Polskiej, wszystkich Praw swoich do Inflant mianych, to pisze Lengnich.

Tegoż Roku, umarł Jan Albert Kardynał Biskup Krakowski, i Alexander Karol, Bracia Krolewscy.

1635. Stanoło w Sztumsdorfie Wsi pod Sztumiem położoney, zawieszenie wojny między Polską a Szwecyą na lat dwadzieścia sześć. Końca i kresu tego zawieszenia wojny Władysław Czwarty nie dożył. To iednak Polska zyskała w tym odłożeniu wojny, że cokolwiek Szwedzi w Prusiech ieszcze posiadali, to wszystko Polfcze przywrocili.

1637. Powiaty Lawenburski i Butawski, ktore Prawem hołdownictwa trzymał Xiążę Bogusław w Xięstwie Pomorskim, wrocily się nazad do Polski, po zeszyłym bezdzietnie Xiążęciu Bogusławie.

Tegoż Roku Władysław Czwarty, ożenił się z Cecylią Renatą Córka Cesarza Ferdynanda Drugiego, którą tegoż Roku Koronował Prymas Wezyk.

Jan

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1638. Jan Kazimierz Brat Krolewski zatrzymany był we Francyi, i nie uwolniony, aż wedwie lecie, to jest w Roku 1640. Zatrzymany zaś był z tey przyczyny; że rozumiano we Francyi, iż ten Krolewicz był w służbie Hiszpańskiej, z którą Francya wojnę miała.
1640. Urodził się Zygmunt Kazimierz Syn Władysława Czwar-
tego.
- Tegoż Roku Jan Kazimierz Brat Krolewski został w Rzymie Jezuitą.
1644. Umarła Krolowa Polska C-
cylia Renata, Władysława Czwar-
tego Zona.
1645. Ożenił się Władysław Czwar-
ty z Ludowiką Marią, Corką Ka-
rola Gonzagi Xiążęcia Mantuań-
skiego.
1646. Krolewicz Jan Kazimierz bę-
dąc w Rzymie Jezuitą, został
Kardynałem.
1647. Postanowiona Poczta w Polsce,
kto-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

ktorey ordinacia przez Konfytucyą tegoż Roku stanela.

1643, Umarł Krolewicz Zygmunt Kazimierz Syn Władysława Czwar tego, spłodzony z pierwszey Zony Cecylii Renaty.

Tegoż Roku wszczęły się bunt y Kozackie na Ukrainie. Bogdan, to jest Teodor Chmielnicki podłego urodzenia z Miasta Krolewskiego Chmielnika człowiek, ale rozumem i doświadczeniem, ktorego nabył zroszły na usługach Koniecpolskiego niegdy Kasztelana Krakowskiego Hetmana Wielkiego Koronnego, znakomity, i wojownik niepośledni, uczynił się Herztem Buntownikow. Ten uprosił u Hana Tatarskiego Jstangereia Dwadzieścia Tysięcy Tatarow, skupił więk szej jeszcze gminy Kozakow, i z niemi Ukrainę pustoszyć, Domy Szlacheckie rabować, Szlachtę zabijać, Ukrainę ogniem i mieczem niszczyć zaczął.

Tegoż Roku Dnia Pietnastego Kwietnia, Stefan Potocki, Syn Mikołajia Potockiego Kasztelana Krakowskiego, Hetmana Wielkiego Koronnego, z Trzema Ty sięcy

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

fięcy Woiska Polskiego, a z Dwoma Kozackiego, przeciwko Tymoszkowi Synowi Bogdana Chmielnickiego postany, był zaskoczony pod Żółtymi Wodami od Tymoszka Chmielnickiego, więcey Dwudziestu Tysięcy woiska mającego. Kiedy zaś z małą swoich liczbą gminom Kozackim i Tatarskim mężny odpor daie, Dwa Tysięce Kozaków jego, w samym bitwy zapale odstępuią go i zdradzią, przyłączaiąc się do Szyków Tymoszka, otoczony ze wsząd Potocki, z nieśmiertelną Jmienia swego Sławą za Oiczyznę w boiu poległ.

Tegoż Roku Dnia Dwudziestego szóstego Maia, Chmielnicki swiżym posiłkiem Ord Budziackich pod Wodzem Tohaibeim zmocniony, a iuż więcey niż Sto Tysięczne woisko mający, zniósł pod Korsuniem bardzo nie liczne, bo tylko z Ukraińskiej Partyi, i to pod Żółtymi Wodami zmniejszoney, złożone Woisko Polskie, pod Mikołaiem Potockim Kasztelanem Krakowskim Hetmanem Wielkim, i Marcinem Kalinowskim Woiewodą Czerniechowskim Hetmanem Polnym Koronnemi, bitwę z nim staczaiące,
Hetmani

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Hetmani od Tatarow wzięci, i do Krymu zaprowadzeni.

Tegoż Roku umarł Krol Władysław Czwarty w Mereczu Dnia Dwudziętego Maja, na sześć dni przed niešťczęśliwą Korsunską, o Zółtowodzkiej zaś klęsce, miał wiadomość na kilkanascie dni przed śmiercią.

Tegoż Roku zaczęła się Konwokacya Dnia Szesnastego Lipca. Na tey Konwokacyi podany Skrypt ad Archivum względem Regimentarzew, w niebytności Hetmanow docześnie postanowionych; Regimentarzami byli Władysław Dominik, Xiążę na Ostrogu Zasławski, Wojewoda Sandomirski, Alexander Koniecpolski Chorąży Koronny, Mikołai Ostrorog Podczaszny Koronny. Na teyże Konwokacyi przydano Regimentarzom Kommissarzew z Senatu, i Stanu Rycerskiego wyznaczonych, dołożywszy; aby za radą Kommissarzew, wszystkie imprezy i expedycye odprawiali. Na teyże Konwokacyi, potwierdzono Kisiela Wojewode Bracławskiego i innych, od Prymasa do usmierzenia Kozakow dawniey wyznaczonych. Postanowiono

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

także, aby, ieśli potrzeba będzie, za obwieszczeniem Prymasowskim poić na nieprzyaciela Pospolitym Ruszeniem.

Tegoż Roku Dnia Dwudziestego Pierwszego Września; Regimentarze, i Woisko po trzydniowych utarczkach pod Pilawcami z Chmielnickim, i z Tatarami, dla Woiska Polskiego dosyć szczęśliwych, na odgłos nowych Posifikow Tatarskich, nocą cofneli się ku Konstantynowu, ośmdziesiąt dział śpiżowych, nieprzyjacielowi w Obozie zostawiwszy, iako pisze Lengnich. Rudawski zaś pisze, że sto Tysięcy wozow sprzętami szacownemi ładownych, zostawionych w Obozie Polskim, zabrał Chmielnicki pod Pilawcami.

Tegoż Roku Chmielnicki z Tatarami poszedł pod Lwow, ktoremu się Lwow okupił.

Tegoż Roku Chmielnicki obległ Zamość.

Tegoż Roku Dnia Szostego Pazdziernika był Seim *Electiois* w Warszawie. Obrany Krol JAN KAZIMIERZ, pisal zaraz

do

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

de Chmielnickiego, aby się z pod Zamościa na Ukrainę z Kozakami i Tatarami umknoł, a z Ukrainy Tatarow do ich Kraiow odesłał, co też zaraz uczynił Chmielnicki, ale pisze Lengnich że Tatarowie dwakroć sto Tyśięcy Chrześcian Jasyru wzięli, dokłada zaś Lengnich, że ten wszystek prawie gmin niewolnika, w drodze wymarł z trudu, z głodu, i z zimna, a ledwie pięć set Chrześcian Tatarowie do Krymu doprowadzili.

Tegoż Roku na Elekcyi, naznaczono Koronacyi Dzień Siedmiasty Stycznia w Krakowie, a Seimowi *Coronationis* dzień Dziewiętnasty Stycznia wyznaczony.

1649 Na Seimie Koronacyi Skrypte ad Archivum względem obrony Rzeczypospolitey podano, podpisany ręką Prymasa Łubieńskiego i Marzałka Poselskiego Leszczyńskiego. Regimentarzami wyznaczeni, Stanisław Lanckoroński Kasztelan Kamieniecki, Jędrzey Firley Kasztelan Bełski, i Mikołaj Ostrorog Podczaszy Koronny.

Tegoż Roku Chmielnicki z Hanem

Lata od
Narodz.
Chryst:

Dzieie Polskie Skrocone.

nem Tatarskim niszczył Ukrainę, Podole, Wołyń, i Ruś. Nowi Regimentarze zamiarkowawszy, że nie po siłach ich dać odpor Chmielnickiemu, umkneli się pod Zbaraż do Xiążęcia Jeremia Wiszniowieckiego Wojewody Ruskiego, potym się obszańcówawszy, zamkneli się w Szanцах w Zbarażu, gdzie się Hanowi i Chmielnickiemu mężnie bronili.

Tegoż Roku Jan Kazimierz ożenił się za Dispensą Papieską z Krolową Ludowiką Marią Wdową Brata swego rodzonego, Władysława Czwartego.

Tegoż Roku Krol we Dwudziestu kilku Tyśięcy Woiska poszedł na odsiecz Zbarażowi, i stanął Obozem pod Zborowem o mil pięć od Zbaraża położonym, Han zaś i Chmielnicki zostawwszy więcej, niż sto Tyśięcy Czerni, i kilkanaście Tyśięcy Tatarow pod Zbarażem, poszedł we dwóch kroć stu Tyśięcy Woiska na Krola pod Zborow.

Tegoż Roku Han, i Chmielnicki, odebrawszy pod Zbarażem kilka mężnych ze stratą swoją odporow od Jana Kazimierza, skło-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

skłonili się do tego, że między Krol'em a Istangeriem Hanem stanęły Pakta Zbarskie. Han obowiązał się Woiskami swemi w każdej potrzebie, i za każdym żądaniem posiłkować Krola i Rzeczpospolitą, a Krol żołd wojsku Tatarskiemu na usługę swoją wyznaczonemu wypłacić obiecał, i zaraz po części wypłacił, Chmielnickiego do Łaski przyiósł, który na klęczkach pod Zbarazem Krola przeprosił. Po tych Paktach Zbarskich, Krol do Warszawy wrocil się, Han do Krymu, Chmielnicki na Ukrainę poszedł, a Regimentarze z oblężenia Zbarskiego uwolnieni.

1650. Hetmani, Mikołai Potocki Kasztelan Krakowski Hetman Wielki, i Marcin Kalinowski Wojewoda Czerniechowski Hetman Polny Koronny, powrocili do Polski z Krymu, i Rzady Wojska obieli. Zatrzymani byli w Krymie około pułtora Roku.

1651. Chmielnicki pobudził znowu Hana Tatarskiego, że wszedł do Polski w trzechkroć stu Tysięcy Ludzi, Chmielnicki zaś procz Czterdziestu Tysięcy Kozaków, miał niezliczony gmin Czerni
albo

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

albo poddaństwa z Kraiow Ru-
skich ikupionego. Z tym Woi-
skiem Hana i Chmielnicki stanął
pod Beresteczkiem w Maiu, a
Krol Jan Kazimierz na koncu
takze Maia stanął pod Sokalem
z Pospolitym Ruszeniem, z He-
tmanami i z Woiskiem. Woiska
Hana i Chmielnickiego, więcej
niż Czterykroć sto Tysięcy ra-
chowano, a Krolewskie sta Ty-
sięcy nie dochodziło.

Tegoż Roku Dnia Pierwszego
Lipca, podług Lengnicha, była
krwawa bitwa pod Beresteczkiem
między Woiskiem Krola Jana Ka-
zimierza, a Woiskiem Istange-
reia Hana złączonym z Kozaka-
mi Chmielnickiego, i z gminem
Czerni. Zniesieni Tatarowie i
Kozacy ze stratą około sta Tysię-
cy Ludzi, między ktoremi nai-
więcey Czerni to jest Chłopow
zbuntowanych zginęło. Oboz i
działa wszystkie nieprzyaciel-
skie Krolowi się dostały. Po wy-
graney Krol do Warszawy po-
wrocil, Hetmani na Ukrainę z
Woiskiem poszli.

Na koncu tego Roku umarł
Mikołaj Potocki Kasztelan Kra-
kowski Hetman Wielki Koronny
Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone

Tegoż Roku umarł Jeremiy Wifzniowiecki, Wojewoda Ruski Ociec Krola Michała, Temu Oiczyzna winna naiwiększą wdzięczność za ratunek iey pod czas wojny Chmielnickiego, bo Woisko i Regimentarzew w Zbarażu od Chmielnickiego zaszczycił, i na Beresteckiey naiwięcey do wygraney pomógł.

1652 Chmielnicki znowu sprowadził Sześćdziesiąt Tyficy Tatarow do Polski, a Syn iego Tymofzko z temi Tatarami i z Kozakami poszedłszy na Marcina Kalinowskiego Hetmana Polnego Koronnego, Ośm Tyficy woiska pod Batowem mającego, otoczył Woisko Polskie Kozackimi i Tatarskimi gminami, ktore więcey niż Ośmdziesiąt Tyficy wynosiły. Była krwawa bitwa pod tymże Batowem dnia drugiego Czerwca, w ktorey po wielu męźnych odporach nieprzyacielowi danych, Woisko Polskie większą dzieścię razy nieprzyaciela liczbą przekonane; w boiu poległo. Hetman Polny Kalinowski, Marek Sobieski starszy Brat Krola Jana, i Przyemski General Artylleryi zabici.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku oddana Buława Polna Stanisławowi Potockiemu Wojewodzie Krakowskjemu, w krotce potym oddana mu i Wielka, a Polna Buława oddana Stanisławowi Lanckorońskiemu, Wojewodzie Ruskemu.

Tegoż Roku Hieronim Radzieiowski Podkanclerzy Koronny poniechcił się z Żoną z Domu Słuszezanką; Żona w niebytności Męża, Pałac swoi Warszawski żołnierzem ofadziła, i Męża do Pałacu puścić nie kazała; Mąż zebrawszy Ludzi, dobył Pałacu, którego dobywając, zabito kilku ludzi, działo się to wszystko pod bokiem Królewskim; Król zlecił Łukaszowi Opalińskiemu, Marszałkowi Nadwornemu Koronnemu, aby w niebytności Jrzego Lubomirskiego, Marszałka Wielkiego Koronnego, Radzieiowskiego sądził, osądzony kryminalnie Radzieiowski, umknoł się za Granice. Był potym Królowi Kazimierzowi pod czas wojny Szwedzkiej przeciwny, na ostatek w Roku 1662. pomieniony Radzieiowski przez Skrypt ad Archivum na Seimie podany, był uwolniony od rigoru Dekretu, i do łaski Królewskiej przywrocony,

ie

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

iednak do Urzędu nie wrocil się,
ktory po nim oddany Koryciń-
skiemu, w Roku 1652.

1653. Chmielnicki pobudził Moskwę
do wojny z Polską, ofiarował i
poprzyściągł w Pereasławiu holdo-
wnictwo całej Ukrainy, Alexe-
mu Michałowiczowi Carowi Mo-
skiewskiemu.

1654. Car Moskiewski wszedł z wiel-
kim Woiskiem do Litwy, i wziol
Drohobuz, Newel, Mohilow, i
Połock, na ostatek Smoleńsk, i
Witebsk.

1655. Chmielnicki przez Listy i Po-
stanikow swoich, pobudził Karo-
la Gustawa Krola Szwedzkiego do
wojny z Polską. Wodz Szwedzki
Wittenberg, a potym i sam Krol
Szwedzki wszedł z wielkim Wo-
iskiem do Woiewodztwa Poznań-
skiego i Kaliskiego, ktore Wo-
iewodztwa przymuszone były do
przyściapienia do Krola Szwedz-
kiego.

Tegoż Roku Szwedzi weszli do
Warszawy. Krol Jan Kazimierz
uniknoł się do Krakowa, potym
na Szląsk do Głogowa, jako pisze
Lengnich.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku Krol Szwedzki obległ Krakow, ktorego mężnie przez trzy Niedziele bronił Stefan Czarnecki na ten czas Kasztelan Kiiowski, potym żadney nie spodziewaiąc się odscieczy przez kapitulacyą ze wszytkiemi Woiskowemi z Krakowa wyszedł.

Tegoż Roku Szwedzi oblegli Częstochowę, ale za obroną Cudowney Matki Boskiey, odstąpić musieli od oblężenia.

Tegoż Roku Elbląg, i Toruń poddali się Krolowi Szwedzkiemu.

Tegoż Roku więkfsza część Woiewodztw Koronnych, uznała Karola Gustawa Krola Szwedzkiego za Pana swego.

Tegoż Roku wielka część Wojska Koronnego odstąpiła Krola Kazimierza, i złączyła się z Woiskami Szwedzkiemi.

Tegoż Roku Wilno i Mińsk Wojsku Moskiewskiemu poddali się, a Moskwa z Chmielnickim złączona, całą prawie Litwę spustoszywszy, Ziemią Chełmską, a potym Lublin, i Woiewodztwo Lubelskie

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

belskie zniszczyła, z tamąd zaś
pode Lwow potrza.

Tegoż Roku Chmielnicki we
Trzydziestu Tyśięcy Kozakow, a
we Czterdziestu Tyśięcy Moskwy,
obległ Lwow, ale przez dwa Mie-
siące nic nie wskurawszy, odstą-
pił od tey Fortecy.

Tegoż Roku Stanisław Potocki
Woiewoda Krakowski Hetman
Wielki Koronny, zniósł pod Hu-
maniem Sześcdziefiat Tyśięcy Pie-
choty Moskiewskiey, złączoney z
Trzydziestą Tyśięcy Kozakow
pod Chmielnickim bitwę stacza-
jących. Zginęło w tey bitwie
kilkatysięcy Piechoty Moskiew-
skiey, procz Kozakow, i SzeŃna-
ście dział Moskiewskich, w tey
bitwie wzioł Potocki.

Tegoż Roku, Dnia Trzydzie-
stego Fierwszego Grudnia w Ty-
szowcach, stała sławna Kon-
federacya Tyśzowiecka, która po-
łasce Pana BOGA wyrwała z o-
statniey toni Oiczyznę. Do tey
Konfederacyi powodem był Sta-
nisław Potocki, Woiewoda Kra-
kowski Hetman Wielki Koronny,
i Stanisław Lanckoroński, Woie-
woda Ruski Hetman Polny Ko-
ronny

Lata od
Narodz.
Chryśt.

Dzieie Polskie Skrocone.

ronny. Ci dnia i Roku wyżej
namienionego, w Tyszowcach wy-
dali Uniwersały swoje do wszyst-
kich Wojewodztw, Ziem, i Po-
wiatow, wyraziwszy w nich, czas
i miejsce Pospolitemu Ruszeniu
Popisom, sławieniu żołnierzy z
Miaś i Wsi wszystkich. Przez tę
Konfederacyą zaczęła się zma-
niać Rzeczpospolita, aż się na o-
statek z klęski i uciskow swoich,
choć późno, i z wielką stratą swo-
ią wydobyła.

1656.

Krol Kazimierz powrocil ze
Szlaska do Polski, a przybywszy
do Lwowa, oddal się dnia Pier-
wszego Kwietnia, w przytomności
Nunciusza i Senatu, Opiece Nai-
świętszey PANNY, w Kościele
Katedralnym Lwowskim Cudo-
wney.

Tegoż Roku Stefan Czarnecki
Wojewoda Ruski uderzył pod Jaro-
sławiem na Karola Gustawa Krola
Szwedzkiego, Woisko iego zniósł,
a dwa Tysiące Szwedow wycioł.

Tegoż Roku Koniecpolski
Choraży Koronny, Xiaże Wi-
zniowiecki, i Jan Sobieski, kro-
ry potym Krolował, odstąpili

Kro

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Krola Szwedzkiego, a do Krola
Kazimierza przystapili.

Tegoż Roku Czarnecki, Woie-
woda Ruski zniost kilka Tyficy
Szwedow pod Czerskiem.

Tegoż Roku Jrzy Rakocy, Xią-
że Siedmiogrodzki wszedł z wo-
skiem Siedmiogrodzkim, Mul-
tańskim, i Wołoskim, do Polski,
za poduszczieniem Krola Szwed-
zkiego.

1657. Rakocy wszedł do Krakowa z
woiskiem swoim, gdzie zostawi-
wszy pułtuzecia tyfiaca ludzi swo-
ich, złączył się z Krolem Szwed-
zkim, i poszli obydwu z woiska-
mi swemi ku Warszawie.

Tegoż Roku Krol Szwedzki
powziowfszy wiadomość, że Fri-
deryk Trzeci Krol Duński, wo-
nę z nim zaczyna, ruszył się z
woiskiem swoim do Szwecyi, zo-
stawiwfszy w Fortecach Pruskich
około Sześciu Tyfięcy ludzi.

Tegoż Roku umarł Lancko-
roński, Woiewoda Ruski, Hetman
Polny Koronny, wziol po nim
Woiewodztwo, Czarnecki Kasztel-
lan Kijowski, a Buławę Polną

Lu-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Lubomirski, Marszałek Wielki
Koronny.

Tegoż Roku Rakocy od Krola Szwedzkiego opuszczony, umykał się z wojskiem swoim do Xięstwa swego Siedmiogrodzkiego, ale od Czarneckiego kilka razy porażony, na ostatek pod Międzybożem od Potockiego i Lubomirskiego Hetmanow był zaskoczony; gdzie opifawszy się, że przeprosi przez Posa swego Krola y Rzeczpospolitę Polską, że szkody wszystkie nadgrodzi, że z nieprzyjaciołami Krola Polskiego wiązać się nie będzie, uprosił sobie i wojskom swoim, wolne przez Polskę przejście, ale blisko Granic Państwa swego od Tatarow otoczony, wszystkie woisko stracił, a ledwie z Sześciuset ludzi, do kraiu swego powrócił.

Tegoż Roku Woisko Siedmiogrodzkie podług obowiazkow Rakociego, z Krakowa wyszło, a Szwedzi pod Generałem Wirtzem w Krakowie zosiali.

Tegoż Roku Leopold, Krol Węgierski, wkrótce potym Cesarz przyssał pod Generałem Hatzweldem

Lata od
Narodz.
Ghryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

dem Szesnaście Tysięcy Woiska
fwego Królowi Kazimierzowi.

Tegoż Roku General Szwedzki
Wirtz wyzedł z Szwedami z Kra-
kowa przez Kapitulacyą, a Au-
stryacy i Węgrowie pod Genera-
łem Hatzwoldem weszli do Kra-
kowa, i około Krakowa rozło-
żyli się.

Tegoż Roku Czarnecki w kil-
ku Tysięcy Woiska poszedł do Po-
meranii Szwedzkiej, w ktorey
wstawil się woicznemi czynami.

Tegoż Roku Bogdan Chmiel-
nicki najgłówniejszy nieprzyja-
ciel Polki umarł.

Tegoż Roku Dnia Szesnastego
Septembris w Welawie w Prusiech
Brandeburskich, stanol Traktat
nazwany Welawski, między Ja-
nem Kazimierzem Królem Pol-
skim, a Fryderykiem Wilhelmem
Elektorem Brandeburskim, Xiążę-
ciem Pruskim Tym Traktatem
dana absolutna moc i Władza nad
Prusami Brandeburskimi Ele-
ktorowi Friderykowi Wilhelmo-
wi, z tym jednak dokładem, że-
by po zejściu Męskiej płci, tego
Elektora, i Krewnych Jego, w

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

pomienionym Traktacie wyrażo-
 nych, znowu się wrocili Prusy
 Brandeburskie do Korony Pol-
 skiej, takim hołdownictwa spo-
 sobem, iakim były hołdujące Pol-
 szcze przed Traktatem Wela-
 wskim. Dołożono i to w Tra-
 ktacie Welawskim, że na każdym
 nowego Xiążęcia Pruskiego o-
 siągnięciu i odebraniu; Xięstwa
 pomienionego, Stany Pruskie po-
 winny przyśiadz przed Deputa-
 tami Krola, i Rzeczypospolitey,
 iako po ześciu Domow Brande-
 burskich w Traktacie wyrażo-
 nych, nie kogo inzego za Panow
 swoich znać będą, tylko Krolow
 Polskich, i Rzeczpospolitą Polską.

Tegoż Roku dnia Szostego No-
 vembriś w Bydgoszczy, Krol Jan
 Kazimierz nadał Fryderykowi
 Wilhelmowi Elektorowi Brande-
 burskiemu, Xiążęciu Pruskiemu
 Dwie Starostwa, Bytowskie i La-
 wenburgskie, w Woiewodztwie
 Pomorskim leżące, a to Prawem
 hołdownictwa, z tym dokładem,
 aby na Koronacyi każdego Krola
 Polskiego, brał Elektor Brande-
 burski przez swoich Plenipoten-
 tow Prawo Krolow Polskich, na
 odnowienie hołdownictwa pomie-
 nionych Starostw.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku i Dnia tamże w Bydgoszczy, i w tymże nadaniu Jan Kazimierz nadał Fryderykowi Wilhelmowi Elektorowi Brandeburskiemu, Miasto Elbląg, i Powiat Elblągi, takim holdownictwa Prawem, iak Bytow, i Lawenburg, ale Elektor Brandeburski, tegoż dnia i Roku także w Bydgoszczy, dał Rewers Krowi Kazimierzowi, że Elbląga, i Powiatu odstąpi, iak tylko oddane mu będą Czterykroć sto Tyśięcy Talerow. Kiedy się te nadanie Bydgoskie, i rewers Elektorski pisał, Elbląg był w rękach Szwedzkich, po zaszłych zaś Paktach Oliwskich z Szwedami, Elektor Brandeburski odstąpił stu Tyśięcy Talerow, a iuż tylko trzemakroć, sto Tyśięcy Talerow kontentował się, ale Jan Kazimierz odebrał Elbląg z Powiatem, a Elektorowi Brandeburskiemu nie oddał pieniędzy. Podługiey zwłoce w Roku 1698. Za Krowa Augusta Wtorego, Elektor Fryderyk Syn Fryderyka Wilhelma, odebrał Elbląg, a w Roku 1699. Zgodził się z Augustem Wtorem w ten sposob: że Elbląg, i Powiat Elblągi oddał, kontentując się obiecany trzech tylko kroć sto Tyśięcy Talerow wypla-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

ceniem. Przy tym Kleinoty Rzeczypospolitey wzięł w zastawę, a w nie oddaniu pieniędzy, zostawił sobie Prawo wolnego odebrania Powiatu Elbląskiego, a wyczekawszy oddania pieniędzy do Roku 1703. w Roku pomienionym Powiat Elbląski odebrał, który do tych czas Dom Brandeburski trzyma. To pisze Lengnich.

Tegoż Roku i dnia w Bydgoszczy, Jan Kazimierz zapisał Fryderykowi Wilhelmowi Elektorowi Brandeburskiemu sto dwadzieścia Tysięcy Talerow na Starostwie Drahimkim w Wojewodztwie Poznańskim leżącym, a to za koszta na wojnę przeciwko Szwedom. W Zapisie dołożono, że jeśli za trzy lata pieniądze nie będą oddane, wolno będzie Elektorowi Brandeburskiemu, wnieść w Possessyą Starostwa. A że pieniędzy nie oddano, Elektor Brandeburski dopiero w Roku 1668. Starostwo Drahimskie odebrał. Lengnich zowie Bydgoszcz Brombergiem, bo tak się Bydgoszcz zowie po Niemiecku. W Traktatach zaś Łacińskich wszędzie Data jest Bidgostia.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polikie Skrocone.

Tegoż Roku Czarnecki Woiewoda Ruski, w Szesciu Tyńcy Ludzi, na pomoc Krolowi Duńskiemu od Jana Kazimierza posłany, siebie i Narod Polski woieniennemi czynami wstawił. Wyspę Alfen na Morzu Bałtyckim ku brzegom Xięstwa Szlezwickiego położoną Szwedom odebrał, lubo Szwedzi, trzy razy więcej, niż Czarnecki Woiska mieli, co wyraził Frydryk Trzeci Krol Duński w Liście swoim do Czarneckiego pisany, u Rudawskiego pod tymże Rokiem położonym.

Tegoż Roku Kacerstwo Ariańskie, przez Konstytucyą z Polski ruszone, Starostowie Sądowi, pod utratą Starostw obowiazani Arianow, albo uwłaczających Bostwa Chrystusowi na garle karać, co potym ieszcze mocniej obwarowano przez Konstytucyą Roku 1662.

Tegoż Roku była Kommissya Hadziacka, na ktorey Kozakom, i Wyhowskiemu Hetmanowi Ich wielkie Prawa i Prerogatywy nadano, Metropolitę, i Władykow Ruskich do Senatu przypuszczono, Marszałkow, Pieczętarzow, i Podskarbach Ruskich. Kozakom

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

- kom pozwolono, Lubouſkie i Barſkie Staroſtwa, Wyhowſkiemu Hetmanowi Kozackiemu, Dzie-
dziſtwem dano.
- 1659 Kommiſſya Hadziacka na Sei-
mie Warſzawſkim między Kon-
ſtytucyami umieſzczona od Pry-
maſa, Hetmanow, Pieczętarzow
Marſzałka Poſelskiego, i kilku-
dzieſiat Poſtow Kozackich poprze-
ſiężona Dołożyli w przyſiędze
Poſtowie Kozaccy, że ieſliby prze-
ciwko przyſiędze ſwoiey, i Kom-
miſſyi Hadziackiey cokolwiek
uczynili, tedy wſzyſtkie Prawa
im nadane wagi mieć nie będą.
- 1660 Stały Pakta Oliwſkie między
Janem Kazimierzem Polſkim, a
Karolem Guſtawem Szwedzkim,
Krolami, temi kondycyami: że
Jan Kazimierz oſtąpił Kroleſtwa
Szwedzkiego i całych Inſtant,
wyiowſzy małą częśćkę, która
Roku 1655, w Poſeſſyi Polſkiey
była, oſtąpił także Jan Kazi-
mierz Prawa do Eſtonii, a Krol
Szwedzki oddał Elbląg, Malborg,
Sztum, i cokolwiek zawoiował
był w Pruſiech Krolowi Kazi-
mierzowi przywrocił, Xiążęcia także
Kurlandzkiego, którego był z
Zoną, i Dziećmi zabrał uwolnił.
Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrócone.

Tegoż Roku umarł Karol Gustaw Krol Szwedzki

Tegoż Roku Paweł Sapiecha Wojewoda Wileński, Hetman Wielki Litewski, złączony z Czarneckim Wojewodą Ruskim, zniósł pod Połonką w Litwie Chowańskiego Wodza Moskiewskiego, który w tey bitwie stracił piętnaście Tysięcy Ludzi, Czterdzieści Dział, i sto Czterdzieści Chorągwi.

1661

Woisko Polskie pod Swiderskim, Litewskie pod Zyromskim, do Związku poszło.

Tegoż Roku Zyromski z Woiskiem Litewskim, zniósł pod Głębokim Chowańskiego Wodza Moskiewskiego, dwadzieścia Tysięcy Woiska w Rządach swoich mającego.

Tegoż Roku stała na Seimie Warszawskim Konfytucya, Amnestyi Kozakom znowu do Moskwy wiążącym się.

1662

Stanała na Seimie Warszawskim Konfytucya przeciwko Arianom, ktorych aby, Starostowie Sadowi, nawet bez Delatora na garle

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

garle karali, pod utratą Starostw
rozkazano.

Tegoż Roku Prawo o wolney
Elekcyi potwierdzone, Skrypta
iey przeciwnie, ieżeli by jakie
zafziły, abrogowane

Tegoż Roku Radzieiowski,
przedtym Podkanclerzy Koronny
na Seimie Warszawskim przez
Skrypt ad Archivum podany, od
rygoru Dekretu Marszałkow-
skiego uwolniony.

Tegoż Roku Zyromski Mar-
szałek Zwiąskowy od Swoich
Zwiąskowych w Wilnie wzięty,
potym we Wsi Dubnie, o tizy
mle od Wilna, na śmierć zrabany.

Tegoż Roku Gafiewski Pod-
skarbi Wielki, i Hetman Polny
Litewski, także w Wilnie od
Zwiąskowych wzięty, a w Woł-
pie, rostrzelany.

1663. Kozacy znowu buntować się
zaczeli, pod Darofzem, i Sier-
kiem.

Te-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku pod Zawichwo-
stem rozwiązał się Związek Swi-
derskiego, temi kondycjami. Zeby
Postowie Woiskowi Krola we Lwo-
wie przeprosili, żeby się Woisko
pod władzę Hetmańską wrocilo,
żeby Woisku, za dwie Niedziele
puł czwarta Milliona wypłacono,
za sześć zaś Niedziel, znowu puł-
tora Milliona, Szósty Million w
Towarach ażeby we Lwowie za-
raz Woisku oddano, a dwa Mil-
liony, aby w dalszym czasie wy-
płaciła Rzeczpospolita, wszyst-
kiego ośm Millionow Woisku
naznaczono, i za tą ugodą roz-
wiązał się związek. To pisze Ru-
dawski.

1664.

Przykładem rozwiązanego zwi-
zku, Woiska Koronnego, rozwią-
zany związek Litewski.

Tegoż Roku Krol poszedł z
Woiskiem Koronnym i Litewskim
na Ukrainę, gdzie Kozacy znowu
do buntu poszli, a pod Staryniem
od Czarneckiego zniesieni byli
ze stratą czterech Tyficy ludzi.

Tegoż Roku Krol Kazimierz
wšzedł do Moskwy, gdzie Michał
Pac, Wojewoda Wileński, Hetman
Wielki

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Wielki Litewski zniósł pod Brańskiem Boratyńskiego Wodza Moskiewskiego.

Tegoż Roku przybył Posel Moskiewiki do Krola pod Siewskiem będącego, i wyiednał zawieszenie woyny na trzy Miesiące. To pisze Kochowski.

Tegoż Roku bunt Kozackie znowu się wszczęły pod Wysochanym, i Sulimenkiem, ktorzy Trektymirow wycieli.

Tegoż Roku przeięto Listy obwiniające Wychowskiego Wojewodę Kijowskiego Hetmana Kozackiego, o porozumienie z Moskwą, i o buntowanie Kozaków, także o częste znoszenie się z Metropolitą Kijowskim. To pisze Kochowski.

Tegoż Roku Krol Kazimierz Listem swoim wezwał Wychowskiego do Korsunia na Radę wojskową, List ten przez Machowskiego, Wychowskiemu przedstawił. Przybył Wychowski do Korsunia, a tamże zaraz Dekretem Wojskowym osądzony, i rozstrzelany w Korsuniu.

Te-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku na Seimiku Proszowickim położono Mandat na Seim Warszawski Jerzemu Lubomirskiemu Marszałkowi Wielkiemu, i Hetmanowi Polnemu Koronnemu. Niechęć Dworu do niego ztąd wyniknęła, że się sprzeciwił staraniu Krolowy, o wprowadzenie na Tron Polki, iednego z Krewnych swoich. Pisał Lubomirski do Krola dowodząc niewinności swojej, ale niechęć Krolowy to wszystko przeważyła, i Lubomirski na Seimie ośadzony umknął się do Wrocławia, o tey sprawie pisze Kochowski, te słowa: tak chciała Krolowa, Seim ten pod Łaską Gnńskiego expediowany, był zerwany. Hieronim Dunin oskarżał na tym Seimie Lubomirskiego, iak pisze Rudawski.

1665 Krol rozdał Urzędy po Lubomirskim, Marszałkostwo Wielkie Janowi Sobieskiemu Chorążemu Koronnemu, który potym był Krolem, Buławę Polną Czarnieckiemu Wojewodzie Ruickiemu. Starostwo Krakowskie, Michałowi Zebrzydowskiemu.

Tegoż Roku Niewiarowski, Kotowski, i inni Oficerowie Wojska

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

śka Litewskiego, za zabicie Gąsiewickiego Podskarbiego i Hetmana Polnego Litewskiego Dekretem Seimowym osądzeni, w Rynku Warszawskim ścięci.

Tegoż Roku umarł w drodze w Miasieczku Sokołowka nazwanym pod Brodami położonym, Wieiki w Pokoju, i w Woinie Człowiek, Czarnecki Wojewoda Kiiowski Hetman Polny Koronny, ledwie co był odebrał Przywilei na Buławę Polną, a nad dwie Niedziele nie był Hetmanem.

Tegoż Roku Lubomirski z Wrocławia powrócił, a Połubiński Regimentarz Litewski, na część Woiska Jego pod Częstochową uderzywszy, bitwę przegrał, i sam był wzięty, ale zaraz od Lubomirskiego, nie tylko uwolniony, ale udarowany. Potym za włożeniem się Trzebickiego Biskupa Krakowskiego pod Pałczynem, Lubomirski pod Namio-
tami Krola przeprosił, tudzież Grzymułtowski Kasztelan Poznanski, który Wielkopolanow do utrzymywania Lubomirskiego pociągnął, i z Woiskiem Jego złączył. Przeprosiwszy Lubomirski Krola, do Wrocławia powrócił.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1666. Po śmierci Czarneckiego od-
dana Buława Polna Koronna, Ja-
nowi Sobieskiemu, Marszałkowi
Wielkiemu Koronnemu.

Tegoż Roku Lubomirski zno-
wu z Wrocławia do Polski po-
wrocił. Złączyło się z nim Sześć
Tysięcy Obywatelów, z Krakow-
skiego, i Sandomirskiego Woje-
wodztwa. Dnia trzeciego Lipca
Woisko Krolewskie, pod Mon-
twami uderzyło na Woisko Lubo-
mirskiego, ale nie pomyślnie.
Wszystko iednak uspokoiło się,
dnia Trzydziestego Pierwszego
Lipca, pod Wsią nazwaną Łęgo-
nice, do Arcybiskupstwa Gnie-
źnieńskiego należąca, Lubomir-
ski do łaski przypuszczony, do nog
Krolowi upadł, pisze Kochowski,
że i Krol, i Lubomirski, w ten
czas zapłakali, Woisku swemu
zaraz Lubomirski podziękował,
Krol dał Diploma, że przeciwko
wolney Elekcyi, nic nie pocznie,
owszem na tych powstanie, iak
na nieprzyaciół Oiczyzny, kto-
rzyby Prawa o wolney Elekcyi
naruszać chcieli, także i to ob-
warowano, żeby Prawo *de Cri-
mine Lesæ Maestatis* na pier-
wszym

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

wszym Seimie objaśnione było. Te opisanie znayduie się w Kochowskiem pod tymże Rokiem, iako i Diploma Krolewskie około wolney Elekcyi, pod Pilcą w Obozie także dnia Trzydziestego Pierwszego Lipca dane. Po przeproszeniu Krola, Lubomirski do Dąbrowy poiechał, a ztamtąd na Szląsk.

Tegoż Roku Kozacy znowu buntuy zaczęli, pod Doroszem, a z Tatarami złączywszy się, Partya Woiska Polskiego pod Batowem często dla Polski nieszczęśliwym znieśli, Machowski Regimentarz tey Partyi, z wielo Officierami do Krymu zaprowadzony.

1667.

Umarł w Wroclawiu Jerzy Lubomirski przedtym Marzatek Wielki, i Hetman Polny Koronny, Cnoty, i Oiczyzny wielki miłośnik.

Tegoż Roku staneły Pakta Andruszowskie, między Krolem Kazimierzem, a Carem Alexym Michalowiczem, w tych Paktach zawieszenie wojny na Trzynascie Lat staneło, a w tym czasu przeciągu, Traktat wiecznego Pokoju
spisać

Lata od
Nurodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

spisać obiecano. Przez Pakta Andruszowskie, Krol Polski ustąpił Carowi Smoleńska Xięstwa Siewierskiego, Woiewodztwa Czerniechowskiego, i części Woiewodztwa Kiiowskiego, a Moskwa ustąpiła Polszcze, Woiewodztwa Połockiego, i Witepskiego, tudzież części Infant, która jest dotąd do Polski należąca.

Tegoż Roku był Seim Warszawski w Marcu, na którym Prawo, o wolney Elekcyi. utwierdzone, Pacyfikacya pod Łegonicami approbowana.

Tegoż Roku umarła Krolowa Ludowika Marya, Zona dwoch Krolow, rodzonych Braci, Władysława Czwartego, i Jana Kazimierza. Była ta Krolowa, Corka Karola Xiążęcia Mantuy i Ferrary, urodzona i wychowana w Paryżu i tamże za mąż wydana, a Francyi bardzo przychylna.

Tegoż Roku umarł Stanisław Potocki, Woiewoda Krakowski, Hetman Wielki Koronny, po którym wziął Buławę Wielką Jan Sobieski, Marszałek Wielki, He-

tmann

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

tman Polny Koronny, a Polną po Sobieskim wzięł Dymitr Xiążę Wiśniowiecki, Woiewoda Bełski.

1668.

Król Jan Kazimierz śmiercią Krolowy Zony swoiey zażalony, trudami woennemi osłabiony, przeciwnościami straskany, umyślił złożyć Koronę, i z tym się ogłosił.

Tegoż Roku był Seim *Abdicationis*, pod tytułem Uchwała Seimu walnego. Ten Seim Szczenioniedzielny skrocony był do trzech niedziel. Na tym Seimie nic więcej nie stało, tylko Diploma *Abdicationis* uwalniające Stany Rzeczypospolitey od przyśięgi na Wierność, y Diploma *Reversale Statuum* uwalniające Krola, od przyśięgi na Państwa Conventa. Pomienione *Reversale* podpisał Prymas Prazmowski z przytomnemi Senatorami, a Marszałek Poselski Stefan Sarnowski z Posłami. Panował Król Kazimierz Lat Dwadzieścia. Był ten Król ostatni z Krolow Polskich, ze Krwi Jagiełłow pći Białogłowskiey. W Roku 1669. odjechał Jan Kazimierz przed Elekcyą Krola Michała do Francyi, gdzie mu Ludwik Czternasty Król Fran

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Francuski dał Opaństwo Świętego Germana, około Dwochkróć Sto Tyśięcy dochodow rocznich czyniące. Umarł Jan Kazimierz Roku 1672. w Mieście Francuskim Nevers, po łacinie Nivernum, nazwanym.

1669

Obrany Krolew Polskim MICHAŁ XIĄŻE WISZNIOWIECKI, Syn Eremiego Woiewody Ruskiego, pod Laską Szczęsnego Potockiego Podstołego na ten czas Koronnego. Ten Krol był urodzony z Gryzeldy Zamoyckiej Tomazsa Zamoyckiego Kancelerza Corki, a Jana Zamoyckiego Kancelerza i Hetmana Wnuki. Na Seimie *Electiois* były Ustawy, ktorym dano Tytuł Exorbitancye. Warowano w tych Exorbitancyach, aby żaden Krol o Abdykacyi, ani o obraniu inszego Krola wzmianki nie czynił, pod wypowiedzeniem Krolowi Postużenstwa; ostrzeżono i to, aby odraz dwa Ministeria, ani dwoch Urzędow Ziemskich, iedney Osobie mieć nie wolno było.

Tegoż Roku Krol Michał Koronowany w Krakowie Dnia Trzeciego *Octobris*.

R

Krol

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1670 Krol Michał wszedł w Sluby Matżeńskie z Eleonorą Auſtryacką, Cefarza Ferdynanda Trzeciego Corką.

Tegoż Roku był Seim w Warszawie, na którym pozwolono przez Konſtytucyą, aby Krolowa w Warszawie koronowana była.

1672 Doroz Buntownik Kozacki, naiprzod Tatarow poduszczyl do Woiny z Polską, a potym przez tychże Tatarow Woinę Turecką na Polkę ōciągnol. Cefarz Turecki Mahomet Czwarty z wielką potęgą oblegl, i wziol Kamieniec, potym Woisko Tureckie pode Lwow poszlo, ale Lwow okupil ōie Turkom, dawszy im oōmdzieōiat Tyōięcy Talerow.

Tegoż Roku, Krol Michał ōanol z Pospolitym Ruszeniem między Lublinem i Gołębim, gdzie ōanela ōawna Konfederacya Gołębōka, pod Laską Stefana Czarnieckiego, Pifarza Polnego Koronnego. W tey Konfederacyi Prymasa Prazmowskiego i Braci Jego opisano.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku i tamże pod Gołębiem, stanął pokoi z Poltami Turreckimi tam przytomnemi, przez ktory Podole i Ukrainę Turkom odstąpiono, procz tego Dwadzieścia i dwa Tysiące Czerwonych złotych Turkom corocznie wypłacać obiccano, To piżze Len-gnich.

Tegoż Roku Sobieski Hetman Wielki zniósł pod Kaluszem Tatarow, i Jassyru Dwadzieścia Tysięcy Chrześcian odebrał.

1673

Był Seim Warszawski pod Laską Stefana Czarnieckiego Marszałka Konfederacyi Gołębskiej; Na tym Seimie stała najpiersza Konitytucya uspokoienia wewnętrznego, i wszystkie Disidencye umorzone.

Tegoż Roku na tymże Seimie stała Konitytucya, Seim Trzeci zawsze w Grodnie naznaczająca, wyiowski Konwokacya, Elekcyja, i Koronacya, ktore aby zawsze w Koronie byly, postanowiono.

Tegoż Roku umarł Prymas Praznowski.

Rz

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku Krol Michał umarł we Lwowie dnia dziesiatego Novembris.

Tegoż Roku Sobieski Marszałek i Hetman Wielki zniósł sześćdziesiąt Tysięcy Turkow pod Seraskierem Hulfseinem bitwę pod Chocimem ślaczających, i Chorągiew Mahometa wziął. Otrzymał Sobieski te zwycięstwo nazajutrz po śmierci Krola Michała.

Tegoż Roku Xiążę Kazimierz Floryan Czartoryski Biskup Kujawski, Nominat Arcybiskup Gnieźnieński, wydał Obwieszczenie o śmierci Krola Michała, i czas Konwokacyi w Roku następującym 1674. w Styczniu naznaczył.

1674 Była Konfederacya Konwokacyina w Warszawie, w ktorey Apostatów od Wiary Katolickiej, czy to Rzymskich, czy to Greckich Uniackich Obrządkow, z Arianami wraz położono, i na nich Konstytucye o Arianach na wieczne czasy ściągniono; Przez Pomienioną Konwokacyę, Elekcyą na dzień dwudziesty Kwietnia w Rymże Roku 1674. złożono.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst:

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku umarł Xiążę Kazimierz Floryan Czartoryski Biskup Kujawski, Nominat Arcybiskup Gnieźnieński.

Tegoż Roku dnia Dwudziestego Kwietnia, była Elekcyja, na ktorey Jędrzei Trzebicki Biskup Krakowski, Prymasowskie powinności czynił, Obrany Krolem Jan Sobieski, Marszałek i Hełtman Wielki Koronny, Syn Jakuba Sobieskiego, Kasztelana Krakowskiego z Teofili Daniłowiczowny Woiewodzanki Ruskiej Roku 1629 w Olesku w Ziemi Lwowskiej urodzony, Zonę miał Maryą Kazimirę Henryka Margrabiego Arkieńskiego Corkę, a Jana Zamoyskiego, Woiewody Sandomirskiego Wdowę, Ociec Jey Henryk Margrabia Arkieński, rodem Francuz, był potym Kardynałem uczyniony od Papieża Innocentego Dwunastego, w Roku 1695.

Tegoż Roku na Elekcyi pozwolono Krolowi obranemu dla Woiny z Turkami, odłożyć Seim *Coronationis* i samę Koronacyą, do dnia Pierwszego Januarii w Roku 1675. ieżeliby tego potrzeba było, a tym czasem

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone

fem pod Pokoiową Pieczęcią Uniwersały, na Pospolite Ruszenie w potrzebie iesłiby przypadala, wydać, iako i Uniwersały na Seimiki. Wszystkie iednak insze Regalia, do Koronacyi odłożono, iedne tylko Arcybiskupstwo Gnieźnieńskie, Pieczęcią Pokoiową zapieczetować pozwolono, ktore tegoż Roku wziol Iędrzei Olszowski, Podkanclerzy Koronny.

Tegoż Roku Krol Jan poszedł na Ukrainę, ktora prawie całą Buntownikom odebrał.

1675 Michał Radziwiłł Podkanclerzy i Hetman Polny Litewski, wziol Pawołocz, i ośmsset Kozakow, tamże wziętych, Krolowi odestał.

Tegoż Roku Ibrahim Pasza Szatanem nazwany z Hanem Tatarskim złączony, Trębowłę obległ, ale na odgłos ruszającego się z pode Lwowa ku Trębowli Krola Jana, umknoł się na Wołoszczyznę,

Tegoż Roku Staniław Jabłonowski Woiewoda Ruski, pod Złoczowem Dwadzieścia Tyfięcy Tatarow zniost.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku Mahomet Czwarty Cesarz Turecki, wziął Zamek Chocimiki, a na odgłos zbliżenia się Krola Jana z Woiskiem Polkim, poszedł z pod Chocimia, głębiey na Wołoszczyznę, a Krol Jan Buntty Kozackie od Doroszenka wzczęte na Ukrainie uspokoił.

1676 Dnia Drugiego Februarii Krol, z Krolową w Krakowie koronowany, od Prymasa Olszowskiego

Tegoż Roku Krol Jan, poszedłszy z Woiskiem pod Zurawno, zniósł Tatarow pod Woiniłowem, i pod Dołhym, potym od Ibraim Paszy, i od Hana Tatarskiego, wielkiem Woisk gniannami był otoczony, a Działa burzące Tureckie, iak pisze Lengnich, Czterdziestą ośmią Funtowe, ustawicznie były, na Woisko Polskie, ale że Krol pokilka razy, mężny odpor dał Turkom, skłonili się do Pokoju, Ibraim Pasza, i Han Tatarski; a Pakta Zurawińskie, stały takimi kondycyami: aby Krol trzymał na Ukrainie, Białocerkiew, Pawołocz, i inne Fortece, aby dwie części Ukrainy, Krol i Rzeczpospolita Polska, a trzecią Doroszenko trzymał. Aby o Podole

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

dole Posel Polski, iak naipredzey wyprawiony, w Stambule, z samym Cesarzem zakonczył. Aby Turcy wszystek Jastyr, zaraz oddali, co też i uczynili, uwolnizy Pietnaście Tysięcy Chrześcian, i aby Turcy oddali Bernardynom, Grob Chrystusow w Jerozolimie.

1678 Umarł Prymas Olszowski.

Tegoż Roku urodził się Krowicz Alexander, Syn Trzeci Kroja Jana.

Tegoż Roku Ordynacya Sądow Marszałkowskich, albo Artykuły Marszałkowskie, na Seimie pierwszym Grodzińskim w Konstytucye Litewską inferowane, i approbowane.

1683 Stanęła na Seimie Warszawskim, Ordynacya Sądow Zadwornych.

Tegoż Roku dnia Trzydziestego Pierwszego Marca w Warszawie, stanął Traktat między Cesarzem Leopoldem, a Krolem Janem, którym Traktatem obowiązali się pomienieni Monarchowie, wzajemnie pomagać sobie
Woi-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Woiskami swemi przeciwko Turkom, Cesarz Sześćdziesiąt Tyficy Woiska, a Krol Jan Czterdzieści Tyficy, na tę Woinę obiecał. Z pretenfyi wszelkich, ktore miał Cesarz za kofzta na Woinę Szwedzką, za Krola Kazimierza podięte, kwitował. Diploma około Elekcyi Krola Polskiego, za Kazimierza *ex Senatūs Consilio* dane zniszczył, procz tego Million Dwa kroć sto Tyficy złotych Polskich na kofzta wojenne Krolowi Janowi wypłacił.

Tegoż Roku Wizyr, nazwany Kara Mustafa, wszedł do Węgier, w trzech kroć sto Tyficy Woiska, procz Tatarow, a Cesarz Leopold, z Widnia wyiechał, Wizyr zaś Widen obległ. To pisze Lengnich.

Tegoż Roku Krol Jan poszedł z Woiskiem swoim przez Morawy do Austryi, a pod Tulnem, o cztery mile od Widnia, przez Dunai naipierwey się przeprawił, po nim Woisko Cefarskie i Bawarskie przeprawiło się.

Tegoż Roku Dnia dziewiętego Septembris Krol, objawfszy najwyższe

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

wyższe Rządy, nad Austryakom, Bawarskim, i innemi Xiążąt Niemieckich Woiskami, ruszył się ku Widniowi, a tegoż dnia, zastawszy ufzykowane Woiska Tureckie, wydał bitwę Turkom, w kroyey Polacy naipierwey uderzyli, na Woisko Tureckie i Tatarskie, pod Widniem będące, i zaraz ie złamali, Hetman Wielki, Stanisław Jabłonowski, Woiewoda na ten czas Ruski, wiele do tey wygraney dopomógł, iako i Mikołaj Sieniawski, Woiewoda Wołyński, Hetman Polny Koronny, który z znaczną częścią Woiska, pierwey niż Krol Jan, do Austryi poszedł. Turcy wszystkiek Oboz, i zdobycz bardzo bogatą w Obozie pod Widniem zostawiwszy, z Pola uszli, straciwszy kilkadziesiąt tysięcy woiska. Rachowano w tey bitwie Trzydzieści Tysięcy Woiska Polskiego, a Czterdzieści Tysięcy Niemieckiego. Po zwycięstwie Krol Jan wiechał do Widnia, z tamąd do Woiska powrocił, a Cesarz Leopold, do Widnia przyiechał. Przybył potym do Woiska Polskiego Cesarz Leopold, Krolowi za zwycięstwo podziękował, i Woisko ufzykowane obiezdzał.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku Krol Jan poszedłszy z Woiskiem Polskim pod Barakan Fortecę w Węgrzech położoną, i tamże na Turkow uderzywszy, w początkach bitwy, niepomyślnie potkał się, i z Pola utąpił, ale wiparty, od nadeszłych Woisk Niemieckich, w krotce potym, nie tylko Turkow ztriośł, ale Barakan, i Strygonią odebrał.

Tegoż Roku Krol w Węgrzech część Woiska zostawiwszy, do Polski szczęśliwie powrocił.

1685 Stanisław Jabłonowski Wielki, Jędrzei Potocki Polny, Hetmani, z Koronnym, a Służka Kasztelan Wileński z Litewskim, Woiskami poszli pod Bukowinę, gdzie zastali Sto Czterdzieści Tysięcy Turkow, i Tatarow: ktorzy kilka razy na Woisko Polskie uderzyli, ale bezkutecznie, jedniak Hetmani, cofneli się z Woiskiem do Polski, a Turcy i Tatarowie, wielką moc prochow, kul, i żywności, do Kamieńca wprowadzili.

1686 Krol Jan, poszedł z Woiskiem na Wołoszczyznę, a całą Wołoszczyznę podbił, potym poszedł na Budziaki, ktore że Tatarowie
do

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

do szczeru spalili i zniszczyli, a Woisko w nich sposobu żywności nie miało, Krol z Woiskiem powrocil do Jass. Tatarowie, ustawicznie Woisku Polskiemu, wciagnieniu z Budziakow do Jass naprzykrzali sie, ale zawsze ze stratą swoią. Karol Łuzecki, Wojewoda Podolski, na uchodzących Tatarow nacieraiący, na Budziakach zabity.

Tegoż Roku dnia Szostego. Maia, w Moskwie na Stolicy, stanol Traktat Grzymułtowski nazwany od Grzymułtowskiego, Woiewody Poznańskiego, Pierwszego Kommissarza do tego Traktatu. Ten Traktat stanol, między Krolewem Janem, a Carami, Janem Alexiewiczem, i Piotrem Alexiewiczem, Bracią rodzonemi. Opisano w pomienionym Traktacie, aby byl wieczny Pokoi między Państwami Traktat czyniacemi. Granice oboiga Państw, opisane. W Artykule zaś Siodmym Traktatu ograniczenie Państw od Miasteczka Staiek, w niż Dniepru, po Rzekę Tasmine, do dalszego między oboma Państwami pomiarkowania zostawiono, które nim nastapi, warowano Traktatem, aby tych miejsc żadna stro-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polkie Skrocone.

strona, i Państwo nie osadzało. Temu zaś Artykułowi Traktatu, obie strony sprzeciwiły się, bo obojga Państw Wsie, i Miasta tam osiadły. Traktat wyżej wyrażony jest potwierdzony Konstytucją Roku 1710. i w tąż Konstytucją inserowany, i umieszczony.

- 1688 Na Seimie Warszawskim niedoszłym, Łyszczyński Atheusz Dekretem Seimowym na śtos skazany. Na tymże Seimie Opałiński Biskup Chełmiński, bardzo przykro Krolowi Janowi, w głosie swoim przymowił, co pisze Lengnich pod tymże Rokiem.
- 1690 Krol Jan przyiechawszy bez Wojska do Złoczowa Miasta swiego Dziedzicznego, był w niebezpieczeństwie wzięcia od Tatarow nagle na Ruś, i na Wołyń wpadających, co pisze Lengnich.
- 1691 Tatarowie, Złoczow, Pomorzany, i kilkadziesiąt Wsi Krolewskich, spalili.
- 1694 Krol Jan wydał Krolewnę Teresę Kunegundę, Corkę swoją za Elektora Bawarskiego Maximiliana Emmanuela.

Sześć.

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

1696 Sześćdziesiąt Tysięcy Tatarow
na Przedmieścia Lwowkie
wpadłszy, ogniem i mieczem, ni-
szczyć ie zaczęli, ale od Jabło-
nowskiego Kasztelana Krakow-
skiego Hetmana Wielkiego Ko-
ronnego, we Lwowie przytomne-
go zniechceni, do swego Kraiu z
Woiskiem bardzo zmniejszonym
powrocili.

Tegoż Roku dnia Siedmnastrgo
Junii, umarł Jan Trzeci w Wil-
lanowie, Pan wstawiony w Euro-
pie, wspaniałym nazwiskiem O-
broncy Widnia, i Turkow Zwycię-
ściecy. Zostawił Jan Trzeci,
trzech Synow, Jakuba, który w
Roku 1691. wszedł w Sluby Mał-
żeńskie, z Jadwigą Filipa *Electo-
ris Palatini* Corką, z którą płci
tylko Białogłowskiey miał Po-
tomstwo, Konstantyna, który
miał za sobą Hrabiankę Węskło-
wnę, i Alexandra, który w Rzy-
mie, w Młodzieńskim Stanie u-
marł. Córki Krola Jana Teref-
fy Kunegundy, Elektorowy Ba-
warskiey, Najjaśniejsza Krew, i
Plemie, Tron Cefarski zaszczy-
cało. Panował Jan Trzeci Lat
Dwadzieścia dwie, żył Lat Sześć-
dziesiąt i sześć.

Tegoż

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Tegoż Roku Woisko poszło do Związku pod Marszałkiem Baranowskim.

Tegoż Roku była Konfederacya Generalna po niedoszeley Konwokacyi, umowiona Dnia Dwudziestego Dziewiętego Sierpnia, i ten iey Tytuł jest w Konstytucyach. Na tey Konwokacyi Prymas Kardynał Radziejowski, kazał sobie posławić Baldachym w Izbie Senatorskiey, ale go zdjęto. Na teyże Konwokacyi, stała Exkluzya Piasła, a za nieprzyjaciela Oiczyzny deklarowano każdego takiego, któryby będąc Współobywatel Rzeczypospolitey, starał się o Koronę, lub też mianował do Korony Współobywatela Rzeczypospolitey. Naznaczono także w pomienioney Konwokacyi Dzień Elekcyi Pietnasty Maia, w Roku następującym 1697.

1697

Rozwiązał się Związek Baranowskiego, a Baranowski, Ex-Marszałek Związkowy, przeprosił Jabłonowskiego Hetmana, w Kościele Lwowskim Bernardyńskim.

Tegoż Roku była Elekcyja pod Laską Kazimierza Bilińskiego
Podko-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Podkomorzego Koronnego, ale na niey rozdwoiła się Rzeczpospolita, Prymas Kardynał Radzieiowski, nominował Franciszka Ludwika Contego, Krwią z Krolewem Francuskim złączonego Xiążęcia, a Dąbski Biskup Kuiawski, nominował Fryderyka Augusta, Elektora Saskiego, pod Imieniem Augusta Wtorego, pokazawszy świadectwo napisane Nunciusza Papieskiego Dawia nazwanego, że Elektor Sasaki jest dobrym Katolikiem, i że wyrzekł się błędów Luterskich. Po obraniu Augusta Wtorego, Fleming Jego Minister Pełnomocny *Pačła Conventa* poprzyśiągł. Na pomienioney Elekcyi stała, Koekwacya Praw, Wielkiego Xięstwa Litewskiego z Koroną, na ktorey obwarowano, aby Ministeria, Buław, Pieczęci, Lasek Kluczow Litewskich, we wszystkim temuż, co i w Koronie Praw opisaniu podlegały. Ta Koekwacya weszła w Konstytucye Koronne między Konfederacyą Konwokacyiną, a Elekcyą Augustowską.

Tegoż Roku w oznaimieniu Krola obranego, Koronacyi dzień Pietnaśty Września, a Seimowi Koro-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Koronacynemu, Dzień Siedm-
nasty Września naznaczono.

Tegoż Roku Krol przybyw-
szy w Granice Polskie, przyślął
na Pałca *Conventa*, w Miasieczku
nazwanym Piekary.

Tegoż Roku była Koronacya
Krolewska w Krakowie, a po niej
był Sejm *Coronationis* pod La-
ską Zawiszy. Krolowa zas nie
była koronowana, dla tego, że
w błędach Kalwińskich żyła.
Była ta Krolowa Krystyna Eber-
hardyna, Corka Krystyana Erne-
sta Margrabi Brandeburskiego
Bareith.

Tegoż Roku stanął Rokosz w
Łowiczu pod Laską Stefana Hu-
mieckiego Stolnika Podolskiego,
ktory potym był Wojewodą Po-
dolskim.

Tegoż Roku Xiążę Conty, E-
lekt Prymasa Kardynała Radzie-
iowskiego, stanął w Oliwie pod
Gdańskiem, na końcu Września,
ale pierwszych dni Listopada
wrocil się do Francyi.

1698

Krol August Wtory, przyie-
chał do Warszawy, a Rokosz Ło-
wi-

§

wi-

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

wicki, rozwiązał się, i Frymas Kardynał Radziejowski, do Krola do Warszawy przybył.

Tegoż Roku Krol August Wtóry, widział się w Rawie z Piotrem Alexiewiczem, powracającym do Państw swoich z Widnia i Hollandyi.

Tegoż Roku Woisko Polskie, Litewskiego część, i Saskiego Dwadzieścia Tysięcy, poszły pod Brzeżany, a Szczęsny Potocki Woiewoda Krakowski, Hetman Polny Koronny, w Sześciu Tysięcy Ludzi sześdziesiąt Tysięcy Tatarow zniósł, pod Podhaycami, i Jassyru, to jest Niewolnika Chrześciańskiego kilkadziesiąt Tysięcy odbił, Tatarowie z Pokucia ku Kamieńcowi umknęli się. Tym czasem Polskie, część Litewskiego, i Saskie, Woisko nadeszło pod Brzeżany, gdzie i sam Krol August ze Lwowa przybył, a Tatarowie do Swego Krau wrocili się.

Tegoż Roku Fryderyk Trzeci, Elektor Brandeburski, odebrał Elbląg, w summie Trzech kroć stu Tysięcy Talerow podług Traktatow Bydgoskich, sobie winney.

Sta-

Lata od
Narodz.
Chryst.

275

Dzieie Polskie Skrocone.

1699

Stanęli Traktaty Karłowickie podpisane przez Małachowskiego Woiewodę Poznańskiego, do tych Traktatów, od Rzeczypospolitey naznaczonego. Przez tę Traktaty, Pokoi między Polską, a Turkami na wieczne czasy obwarowany, Kamieniec, Podole, i Ukraina Polfzcze przywrocona, a Wołoszczyzna, Turkom oddana.

Tegoż Roku był Seim Pacificationis pod Łaską Szczuki Referendarza Koronnego, Nowe Diploma natymże Seimie Prymas Kardynał Radzieiowski Krolowi Augustowi Wtoremu podpisał, ktore między Konstytucyami tegoż Roku umieszczono.

Tegoż Roku dnia Dwunastego Decembris, w Warszawie, zakończono o Elbląg z Postem Fryderyka Trzeciego Elektora Brandeburskiego w ten sposób: Aby oddał Elbląg Krolowi, i Rzeczypospolitey Polskiej, a w Zastawie summy, Trzech kroć stu Tysięcy Talerow sobie winney, aby odebrał Kleinoty niektore Rzeczypospolitey.

1700

Elektor Brandeburski oddał
S2 Elbląg.

Maryanna Czajka

Lata od
Narodz.
Chryst.

Dzieie Polskie Skrocone.

Elbląg, Kleinoty Rzeczypospoli-
tcy w Zastawę odebrał.

Tegoż Roku, Krol August Wto-
ry zaczął Woinę Szwedzką Woi-
skami Saskimi, ta Woina bardzo
potym niepomyślnie poszła Kro-
lowi.

Tegoż Roku, zaczęła się w Li-
twie Konfederacya Olkienicka,
ktorey był Marszałkiem Michał
Xiaże Wiśzniowiecki, Potym
Wojewoda Wileński, Hetman
Wielki Litewski, chciał Krol
August ułagodzić niechęci Współ-
obywatelów, Wielkiego Xięstwa
Litewkiego, ale starania Jego, bez
skuteczne były, i wkrótce potym
krwawe zamieszania w Litwie wy-
niknęły, których opisanie zo-
stawiamie się Dzieiopisom Wieku
Naszego w R. P. 1701. następu-
jącego.

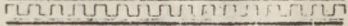

UNIVERSITÄT
UMCS
LUBLIN

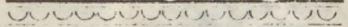
20.000

110.000!

KSIĘGARNIA

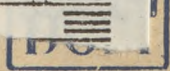

ANTYKWARIAT

NIA*

RIAT

4937

